

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วน
ตำบลศรีฐาน อำเภอป่าสัก จังหวัดชัยนาท

ประสิทธิ์ เข้มเพชร

ดุษฎีนิพนธ์เป็นต้นฉบับหนึ่งของการศึกษาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ศาสตราจารย์บัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๖

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วน
ตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๕๖

B 20117

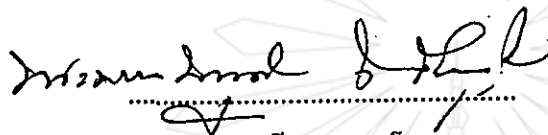
POLITICAL PARTICIPATION OF UNDER TAMBON SRI THAN
ADMINISTRATION ORGANIZATION, PA TIU DISTRICT,
YASOTHON PROVINCE

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2556 (2013)

หัวข้อสารนิพนธ์ : การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร
ชื่อนักศึกษา : ประสิทธิ์ เข้มเพชร
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร. ธรรมนิตย์ วราภรณ์

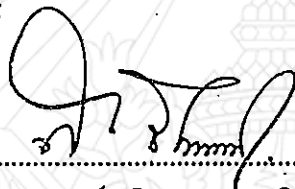
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

(พระมหาบุญศรี ภาณุวฑูโฒ (ผศ.ดร.))

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. สุกิจ ชัยมุสิก)

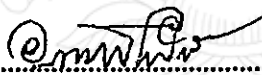
อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร. ธรรมนิตย์ วราภรณ์)

กรรมการ

(ดร. สุวัฒน์ จิตต์จันทร์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์อุดม พิริยสิงห์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ศรัชัย ท้าวมิตร)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : Political Participation of Under Tambon Sri Than Administration Organization, Pa Tiu District, Yasothon Province
Student's Name : Prasit Khempet
Department : Government
Advisor : Dr. Thammanit Varaporn

Accepted by Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P.S. Nāṇavuddho

Acting Dean of Graduate School

(Phramaha Boonsri Nāṇavuddho (Asst. Prof. Dr.))

Thematic Committee

S. Chaimusik

Chairman

(Asst. (Emeritus) Prof. Dr. Sukit Chaimusik)

Th

Advisor

(Dr. Thammanit Varaporn)

S. I.

Member

(Dr. Suvat Jitjan)

Udom Piriyaasing

Member

(Assoc. Prof. Udom Piriyaasing)

Sornchai Taomitr

Member

(Assoc. Prof. Sornchai Taomitr)

หัวข้อสารนิพนธ์	: การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร
ชื่อนักศึกษา	: ประสิทธิ์ เข้มเพชร
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร. ธรรมนิตย์ วราภรณ์
ปีการศึกษา	: ๒๕๕๕

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร ๒) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ต่างกัน และ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร พ.ศ. ๒๕๕๑ และเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ๓69 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t - test และ F - test ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า

๑) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้งสามด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่าต่ำคือ ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียง และด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน

๒) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และการประกอบอาชีพต่างกัน มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓) ข้อเสนอแนะ จากผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร เพียง ๒ ด้านเท่านั้นคือ ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และด้านการควบคุม ตรวจสอบการบริหารงาน เรียงลำดับจากข้อที่มีความถี่มากไปหาข้อที่มีความถี่น้อยสามอันดับแรกคือ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญที่ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการบริหารงาน และ คณะกรรมการการเลือกตั้งควรจะมีการประชาสัมพันธ์ชี้แจงถึงวิธีการขั้นตอน ประโยชน์ และความสำคัญในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามลำดับ

Thematic Title : Political Participation of Under Tambon Sri Than
Administration Organization, Pa Tiu District, Yasothon
Province
Student's Name : Prasit Khempet
Department : Government
Advisor : Dr. Thammanit Varaporn
Academic Year : B.E. 2555 (2012)

ABSTRACT

The objective of this thematic paper were as follows: 1) to study Political Participation of Under the authorized area of Tambon Sri Than Administration Organization in Yasothon province's Pa Tiu district, 2) to compare their participation in politics here, resting on their differing genders, ages and careers, 3) to examine the suggestions on their participation in politics here. The sampling group employed for the research, which was set with Taro Yamane's formula together with the stratified sampling, included 69 eligible voters living in its constituency in the year of B.E. 2555. The statistical tools used for computing data encompassed frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test, testing a single pair's differences of means with the method of LSD (Least Significant Different). And research findings were presented through tables with analytical description.

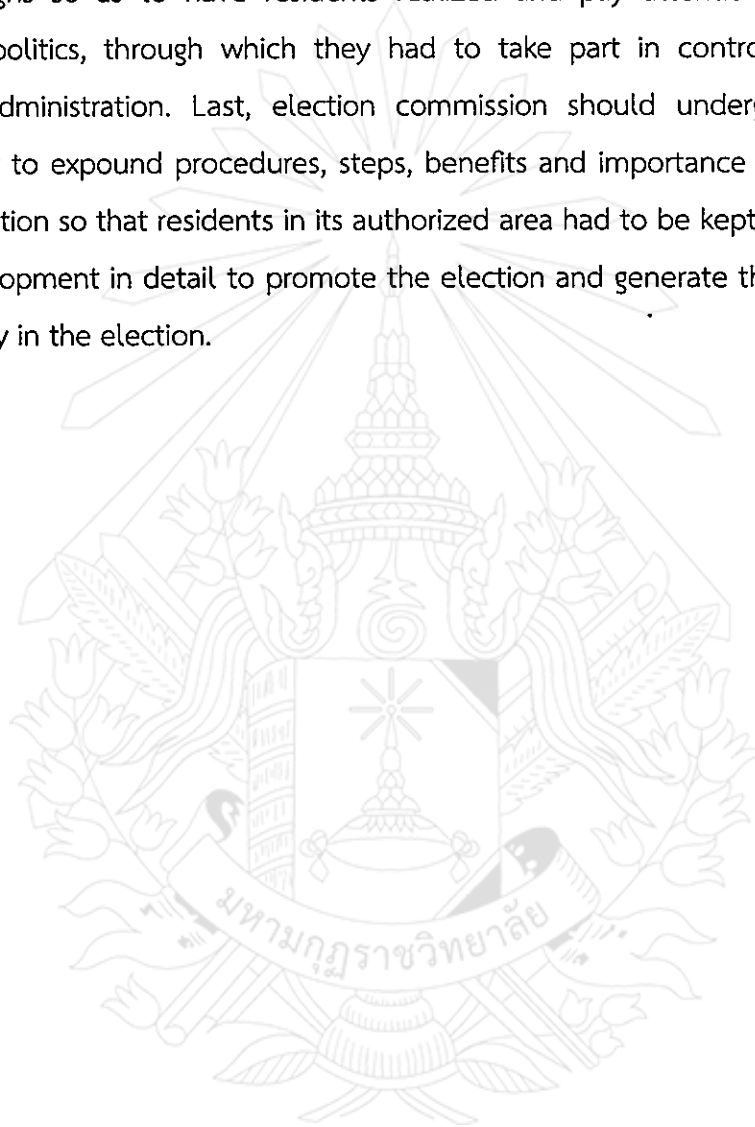
The result of research were found as follows

1) Political Participation of Under within the authorized area of Tambon Sri Than Administration Organization in Yasothon province's Pa Tiu district was rated average in all three aspects. Taking a single aspect of their participation in politics into consideration, each aspect placed in descending order of its mean included 1) casting the ballot, 2) election campaigning, and 3) scrutinizing and supervising administration.

2) The hypothesis testing results revealed that no significant differences in all three aspects over their differing genders and ages were found correlated with their participation in politics in its authorized area, but the significant difference over

their differing educational backgrounds were found correlated with their participation in politics with the statistical significance at .05.

3) Questionnaire Informants' suggestions on their Political Participation of Under were recommended. First, the tambon organization should launch public relations campaigns so as to have residents realized and pay attention to their participation in politics, through which they had to take part in controlling and scrutinizing its administration. Last, election commission should undergo public relations in order to expound procedures, steps, benefits and importance of casting ballots in an election so that residents in its authorized area had to be kept informed of election development in detail to promote the election and generate the highest benefits efficiency in the election.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากบุคคลหลายฝ่าย ได้ให้ความช่วยเหลือในครั้ง
นี้ ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร สถาบันประสิทธิ์
ประสาทวิชาความรู้ การศึกษาระดับปริญญาโท

ขอกราบขอบพระคุณ พระปริยัติธีรวงศ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร คณาจารย์
เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ที่ให้คำปรึกษาและ
คำแนะนำจนสารนิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโธ (ผศ.ดร.) รักษาการแทนคณบดีบัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พร้อมด้วยคณะกรรมการการสอบสารนิพนธ์ทุกท่าน ซึ่ง
เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสอบคุณภาพการวิจัยที่ได้ให้คำแนะนำและชี้แจงการจัดทำสารนิพนธ์ให้
กระชับขึ้นในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.ธรรมนิตย์ วราภรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้
คำแนะนำอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยและตรวจแก้ไขสารนิพนธ์จนสำเร็จเรียบร้อยด้วยดี
ขอขอบพระคุณ ดร.บุญเลิศ ราชิต อาจารย์วิวัฒน์ วันคำ และ นางสาวหฤทัย กุบแก้ว ที่กรุณาเป็น
ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ให้คำแนะนำปรับปรุงเนื้อหาสาระเพื่อให้อมีความสมบูรณ์
ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ นายไสว จันทรเหลียง นายยกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่า
ดัว จังหวัดยโสธร ที่ให้ความอนุเคราะห์เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วน
ตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร

ขอขอบพระคุณท่านคณาจารย์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครองที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้
ตลอดจนเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำ
ช่วยเหลือตลอดระยะเวลาที่ศึกษา เพื่อนนักศึกษา เพื่อนร่วมงาน ประชาชน รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่
มิได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ และกัลยาณมิตรทุก ๆ ท่านที่ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจด้วยดีตลอดมาจน
ทำให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี

กราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และครอบครัวของข้าพเจ้าเป็นกำลังใจและให้ความ
ช่วยเหลือตลอดมา ที่ให้การสนับสนุนในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ประสิทธิ์ เข้มเพชร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ด
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
๑.๓ สมมติฐานการวิจัย	๓
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๓
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๔
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๔
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	๗
๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๑๔
๒.๓ หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	๒๘
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	๓๗
๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล	๔๙
๒.๖ สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย	๕๙
๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖๑
๒.๘ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	๖๔
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๖๕
๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๖๕

๓.๒	เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง	๖๖
๓.๓	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๘
๓.๔	การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	๖๙
๓.๕	การเก็บรวบรวมข้อมูล	๗๐
๓.๖	การวิเคราะห์ข้อมูล	๗๐
๓.๗	สถิติที่ใช้ในการวิจัย	๗๑
บทที่ ๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๔
๔.๑	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๔
๔.๒	ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๕
๔.๓	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๖
ตอนที่ ๑	ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๖
ตอนที่ ๒	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติว จังหวัดยโสธร	๗๘
ตอนที่ ๓	การทดสอบสมมติฐานการวิจัย	๘๕
ตอนที่ ๔	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติว จังหวัดยโสธร	๑๐๘
บทที่ ๕	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๑๐
๕.๑	สรุปผลการวิจัย	๑๑๑
๕.๒	อภิปรายผลการวิจัย	๑๑๔
๕.๓	ข้อเสนอแนะ	๑๒๐
๕.๓.๑	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๒๐
๕.๓.๒	ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	๑๒๓
บรรณานุกรม		๑๒๔
ภาคผนวก		๑๒๙
ภาคผนวก ก	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	๑๓๐

ภาคผนวก ข	หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	๑๓๒
ภาคผนวก ค	หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	๑๓๖
ภาคผนวก ง	แบบสอบถาม	๑๓๘
ภาคผนวก จ	วิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหาของแบบสอบถาม	๑๔๗
ภาคผนวก ฉ	ตารางอำนาจจำแนกและการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	๑๕๓

ประวัติผู้วิจัย

๑๕๖

สารบัญญัตราสาร

	หน้า
ตารางที่ ๒.๑ แสดงรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๑๙
ตารางที่ ๒.๒ แสดงรายละเอียดการแบ่งชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลตามรายได้	๕๘
ตารางที่ ๒.๓ แสดงรายละเอียดการแบ่งชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลตามประเภท	๕๘
ตารางที่ ๒.๔ แสดงจำนวนพนักงานส่วนตำบลตามชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล	๕๙
ตารางที่ ๓.๑ แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง องค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร	๖๖
ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	๗๖
ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	๗๖
ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	๗๗
ตารางที่ ๔.๔ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ	๗๗
ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร โดยรวม ๓ ด้าน	๗๘
ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร ด้านการรณรงค์หาเสียง	๗๙
ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	๘๑
ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน	๘๓
ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จำแนกตามเพศ โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน	๘๕

ตารางที่ ๔.๑๐	แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จำแนกตามเพศ โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน	๘๕
ตารางที่ ๔.๑๑	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการรณรงค์หาเสียง จำแนกตามเพศ	๘๖
ตารางที่ ๔.๑๒	แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการรณรงค์หาเสียง จำแนกตามเพศ	๘๖
ตารางที่ ๔.๑๓	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ	๘๗
ตารางที่ ๔.๑๔	แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ	๘๗
ตารางที่ ๔.๑๕	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน จำแนกตามเพศ	๘๘
ตารางที่ ๔.๑๖	แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน จำแนกตามเพศ	๘๘
ตารางที่ ๔.๑๗	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จำแนกตามอายุ โดยรวม ๓ ด้าน	๘๙
ตารางที่ ๔.๑๘	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จำแนกตามอายุ โดยรวม ๓ ด้าน	๘๙
ตารางที่ ๔.๑๙	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการรณรงค์หาเสียง จำแนกตามอายุ	๙๐

ตารางที่ ๔.๒๐	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการ รณรงค์หาเสียง จำแนกตามอายุ	๙๐
ตารางที่ ๔.๒๑	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การมีส่วน ร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรี ด้านการรณรงค์หาเสียง จำแนกตามอายุ ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different)	๙๑
ตารางที่ ๔.๒๒	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ	๙๒
ตารางที่ ๔.๒๓	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการลง คะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ	๙๒
ตารางที่ ๔.๒๔	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน จำแนกตามอายุ	๙๓
ตารางที่ ๔.๒๕	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการ ตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน จำแนกตามอายุ	๙๓
ตารางที่ ๔.๒๖	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การมีส่วน ร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรี ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน จำแนกตามอายุ ด้วย วิธีการของ LSD (Least Significant Different)	๙๔
ตารางที่ ๔.๒๗	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลศรีฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม ๓ ด้าน	๙๕
ตารางที่ ๔.๒๘	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จำแนกตาม ระดับการศึกษา โดยรวม ๓ ด้าน	๙๕

ตารางที่ ๔.๒๙	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม ๓ ด้าน ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different)	๙๖
ตารางที่ ๔.๓๐	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการรณรงค์หาเสียง จำแนกตามระดับการศึกษา	๙๗
ตารางที่ ๔.๓๑	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการรณรงค์หาเสียง จำแนกตามระดับการศึกษา	๙๗
ตารางที่ ๔.๓๒	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการรณรงค์หาเสียง จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different)	๙๘
ตารางที่ ๔.๓๓	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา	๙๙
ตารางที่ ๔.๓๔	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา	๙๙
ตารางที่ ๓.๓๕	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different)	๑๐๐
ตารางที่ ๔.๓๖	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน จำแนกตามระดับการศึกษา	๑๐๑

ตารางที่ ๔.๓๗	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน จำแนกตามระดับการศึกษา	๑๐๑
ตารางที่ ๔.๓๘	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different)	๑๐๒
ตารางที่ ๔.๓๙	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จำแนกตามการประกอบอาชีพโดยรวม ๓ ด้าน	๑๐๓
ตารางที่ ๔.๔๐	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จำแนกตามการประกอบอาชีพ โดยรวม ๓ ด้าน	๑๐๓
ตารางที่ ๔.๔๑	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร ด้านรณรงค์หาเสียง จำแนกตามการประกอบอาชีพ	๑๐๔
ตารางที่ ๔.๔๒	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามการประกอบอาชีพ	๑๐๔
ตารางที่ ๔.๔๓	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามการประกอบอาชีพ ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different)	๑๐๕
ตารางที่ ๔.๔๔	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามการประกอบอาชีพ	๑๐๖

ตารางที่ ๔.๔๕	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการ ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามการประกอบอาชีพ	๑๐๖
ตารางที่ ๔.๔๖	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน จำแนกตามการประกอบอาชีพ	๑๐๗
ตารางที่ ๔.๔๗	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการ ตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน จำแนกตามการประกอบอาชีพ	๑๐๗
ตารางที่ ๔.๔๘	แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	๑๐๘
ตารางที่ ๔.๔๙	แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร ด้านการควบคุม ตรวจสอบการบริหารงาน	๑๐๙

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ ๒.๑ แสดงโครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๔๘
แผนภูมิที่ ๒.๒ แสดงโครงสร้างการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ปี พ.ศ. ๒๕๕๗	๕๖
แผนภูมิที่ ๒.๓ แสดงโครงสร้างการแบ่งส่วนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล	๕๗
แผนภูมิที่ ๒.๔ แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	๖๔

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญและเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจที่จะพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ร่วมคิดร่วมตัดสินใจเพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้นซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้ให้สิทธิและโอกาสในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองแก่ประชาชนในหลายลักษณะหากประชาชนมีความสนใจและตื่นตัวที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นก็จะส่งผลให้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นไปตามที่ตั้งไว้และยังส่งผลต่อระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยให้มีความเข้มแข็ง ตลอดจนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นก็ถือเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของรัฐ ที่ให้ประชาชนได้มีส่วนในการบริหารงานชุมชนท้องถิ่น ตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากขึ้นทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทและอำนาจหน้าที่อย่างกว้างขวาง เช่น การให้บริการสาธารณะพื้นฐานแก่ประชาชน การพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น เปิดให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหาร และตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของการกระจายอำนาจ ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๔๖^๑ โดยยกฐานะจากสภาตำบลที่มีรายได้โดยรวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หนึ่งคนซึ่งมาจากการเลือกตั้ง

^๑ธีรพล อรุณะกลสิกร, พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญู, ๒๕๔๒), หน้า ๒.

โดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาท้องถิ่นเพื่อเข้ามาเป็นผู้นำในการบริหารงานและบริหารงบประมาณเพื่อพัฒนาท้องถิ่นซึ่งเป็นการเกี่ยวข้องกับอำนาจและผลประโยชน์ได้เสียของประชาชนโดยส่วนรวม ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นตำแหน่งที่มีการดำเนินการเพื่อให้ได้รับการเลือกตั้งเช่นเดียวกับกิจกรรมการเมืองระดับอื่น

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งที่มีการแข่งขันในการเลือกตั้งอย่างสูง มีการหาเสียงอย่างเข้มข้น ใช้วิธีการหาเสียงหลายรูปแบบเพื่อจูงใจประชาชนในท้องถิ่นให้ตัดสินใจเลือกตนเอง เช่น มีการหาเสียง การระดมเงินทุนเพื่อใช้ในการเลือกตั้ง การให้คำมั่นสัญญาว่าจะตอบแทนผลประโยชน์เมื่อได้รับการเลือกตั้ง สิ่งต่างๆเหล่านี้ทำให้มีเกิดการแข่งขันสูง เพื่อให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง จะเห็นได้ว่าโดยเจตนาารมณ์ของการกระจายอำนาจนั้นเป็นไปเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเลือกผู้นำที่มีความสามารถในท้องถิ่นของตนและประชาชนในพื้นที่สามารถตรวจสอบความโปร่งใสได้ด้วยตนเอง แต่ถ้าหากประชาชนไม่ให้ความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีน้อยก็ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็วและไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาในท้องถิ่นตลอดจนส่งผลไปถึงการพัฒนาในระดับประเทศได้ ประกอบกับ คนไทยไม่สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะประชาชนโดยทั่วไปเชื่อว่าการเมือง หรือการบริหารประเทศเป็นเรื่องของกลุ่มคนเพียงบางกลุ่มเท่านั้น อีกประการหนึ่งคนไทยยังเห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์อย่างชัดแจ้งจนเกินไป การเมืองเป็นเรื่องของความ “สกปรก” ความรู้สึกเช่นนี้ทำให้ประชาชนขาดความศรัทธาหรือความกระตือรือร้น ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ถ้าเข้ามาก็มักจะมีวัตถุประสงค์อย่างอื่น เช่น เพื่อแลกเปลี่ยนกับเงินทองหรือการช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะประชาชนตำบลตำบลศรีฐาน จึงสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นและนำผลการศึกษาเป็นสารสนเทศในการพัฒนาประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ของประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพที่ต่างกัน

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย

๑.๓.๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

๑.๓.๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

๑.๓.๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

๑.๓.๔ ประชาชนที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่ตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร พ.ศ. ๒๕๕๑ จำนวน ๔,๗๐๓ คน

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร จำแนกออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

- ๑) ด้านการรณรงค์หาเสียง
- ๒) ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
- ๓) ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ พื้นที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

๑.๕.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ ต่างกัน

๑.๕.๓ ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

๑.๕.๔ ทำให้สามารถนำผลวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร เพิ่มมากขึ้น

๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร มีบทบาทหรือโอกาสแสดงทัศนะและมีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเอง ซึ่งมีผลทำให้รัฐบาลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตัดสินใจที่จะดำเนินการในเรื่องต่างๆ ด้วยความรอบคอบและตรงกับความต้องการของประชาชน และยังเป็นการควบคุมหน่วยงานของรัฐบาลหรือรัฐบาลให้มีความโปร่งใส แก้ไขปัญหาได้ตรงกับความต้องการของประชาชนและมีความรับผิดชอบหรือตอบคำถามประชาชนได้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร มีบทบาทหรือโอกาสแสดงทัศนะและมีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเอง ซึ่งมีผลทำให้รัฐบาลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตัดสินใจที่จะดำเนินการในเรื่องต่างๆ ด้วยความรอบคอบและตรงกับความต้องการของประชาชน และการควบคุมตรวจสอบการบริหารงานหน่วยงานของรัฐบาลหรือรัฐบาลให้มีความโปร่งใส ได้แก่ การร่วมรณรงค์การหาเสียงเลือกตั้ง การออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การ

บริหารส่วนตำบล ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล

ประชาชน หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร พ.ศ. ๒๕๕๑

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ในเขต อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร มีฐานะเป็นนิติบุคคล จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร มีบทบาทหรือโอกาสแสดงทัศนะและมีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเอง ซึ่งมีผลทำให้รัฐบาลหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ตัดสินใจที่จะดำเนินการในเรื่องต่างๆ ด้วยความรอบคอบและตรงกับความต้องการของประชาชน และยังเป็น การควบคุมหน่วยงานของรัฐบาลหรือรัฐบาลให้มีความโปร่งใส ซึ่งสามารถจำแนกได้ ๓ ด้าน ได้แก่

ด้านการรณรงค์หาเสียง หมายถึง การมีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียงนายกฯและ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หมายถึง การ มีส่วนร่วมทางการเมืองในการไป ลงคะแนนเสียง เลือกตั้งนายกฯและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัด ยโสธร

ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน หมายถึง การ มีส่วนร่วมทางการเมือง ในการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัด ยโสธร

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับ นี้ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ

เพศ หมายถึง เพศของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น ๒ เพศ ได้แก่ ๑) เพศชาย และ ๒) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่ง ออกเป็น ๔ ช่วง ได้แก่ ๑) ๑๘ - ๓๐ ปี, ๒) ๓๑ - ๔๐ ปี, ๓) ๔๑ - ๕๐ ปี และ ๔) ๕๑ ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ ฉบับนี้แบ่งออกเป็น ๔ ช่วง ได้แก่ ๑) ประถมศึกษา, ๒) มัธยมศึกษา, ปวช., ๓) ปวส,ปริญญาตรี และ ๔) สูงกว่าปริญญาตรี

การประอาชีพ หมายถึง การประกอบอาชีพหลักของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับ
สารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น ๔ อาชีพ ได้แก่ ๑) เกษตรกรรม, ๒) รับราชการ, ๓) ธุรกิจส่วนตัว และ
๔) รับจ้างทั่วไป

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติว จังหวัดยโสธร” ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- ๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- ๒.๓ หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
- ๒.๔ หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒.๕ หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
- ๒.๖ สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน
- ๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๘ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยมุ่งกล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วม รูปแบบการมีส่วนร่วม ความสำคัญของการมีส่วนร่วม ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วม ดังนี้

๒.๑.๑ ความหมายของการมีส่วนร่วม

คำว่า การมีส่วนร่วม (Participation) นั้น ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้คำนิยามไว้ว่า “เป็นการมีส่วน(ร่วมกับคนอื่น) ในการกระทำบางอย่างหรือบางเรื่อง”^๑ ซึ่งโดยมากมักจะใช้ในความหมายตรงกันข้ามกับคำว่า การเมินเฉย (Apathy) ฉะนั้นคำว่า การมีส่วนร่วมตามความหมายข้างต้น จึงหมายถึง การที่บุคคลกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ ไม่ว่าจะเขาจะได้ปฏิบัติการเพื่อแสดงถึงความสนใจอย่างจริงจัง หรือไม่ก็ตาม และไม่จำเป็นที่

^๑ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๑๒๔.

บุคคลนั้นจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นโดยตรงก็ได้ แต่การมีทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ห่วงใย ก็เพียงพอแล้วที่จะเรียกว่าเป็นการมีส่วนร่วมได้

ติน ปรัชญพฤทธิ ได้แบ่งทฤษฎีการมีส่วนร่วมออกเป็น ๒ กลุ่มใหญ่ ดังนี้

๑) ทฤษฎีความเป็นผู้แทน ทฤษฎีนี้เน้นความเป็นผู้แทนของผู้นำและถือว่าการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้นำ เป็นเครื่องหมายของการที่จะให้หลักประกันกับการบริหารงานที่ดี อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้ เน้นเฉพาะการวางโครงสร้างสถาบัน เพื่อเป็นเครื่องมือในการให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจขององค์กรอย่างแท้จริง ผู้ที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ในการตัดสินใจ ได้แก่ บรรดาผู้นำต่างๆ ที่เสนอตัวเข้ามาสมัครรับเลือกตั้งส่วนผู้ตามนั้นเป็นเพียงไม้ประดับเท่านั้น

๒) ทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ทฤษฎีการมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์ไม่เฉพาะแค่การเข้าไปพิจารณาเลือกตั้ง หรือการถอดถอนผู้นำเท่านั้น แต่รวมไปถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวางนโยบาย ยิ่งกว่านั้น ทฤษฎีนี้ยังมองการมีส่วนร่วมเป็นการให้การศึกษา และพัฒนาการกระทำทางการเมืองและสังคมที่มีความรับผิดชอบนั้นคือการไม่ยอมให้มีส่วนร่วมที่นับว่าเป็นการคุกคามต่อเสรีภาพของผู้ตาม^๒

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า “การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มการพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชนเอง”^๓

ปรัชญา เวสารัชช์ กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน (People Participation) ในกิจกรรมต่างๆ ของสังคมนั้นมิใช่เรื่องแปลกใหม่แต่ประการใด ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมตลอดมานับแต่เริ่มเกิดชุมชนมนุษย์ การมีส่วนร่วมนี้เกิดได้ในหลายลักษณะ หลายรูปแบบวิธีการ หลายกิจกรรม และ หลายวัตถุประสงค์”^๔

^๒ติน ปรัชญพฤทธิ, การบริหารการพัฒนา : ความหมาย เนื้อหาแนวทาง และปัญหา, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑), หน้า ๑๔๓.

^๓ยุวัฒน์ วุฒิเมธี, หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อนุเคราะห์ไทย, ๒๕๒๖), หน้า ๑๒๐.

^๔ปรัชญา เวสารัชช์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๘), หน้า ๑๖๑.

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน “การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการและควบคุมการใช้ และการกระจายทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทาง เศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกของสังคม และได้พัฒนาการรับรู้ และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปของการตัดสินใจในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง อย่างเป็นทางการ”^๕

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการที่ประชาชนมีบทบาทหรือโอกาส แสดงทัศนะและมีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเอง ซึ่งมีผลทำให้รัฐบาลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตัดสินใจที่จะดำเนินการในเรื่องต่างๆ ด้วยความรอบคอบและตรงกับความ ต้องการของประชาชน และยังเป็น การควบคุมหน่วยงานของรัฐบาลหรือรัฐบาลให้มีความ โปร่งใส แก้ไขปัญหาได้ตรงกับความ ต้องการของประชาชนและมีความรับผิดชอบหรือตอบคำถาม ประชาชนได้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชน ไม่ว่าจะระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นนั้น ต้องพิจารณาและคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพเป็นสำคัญ ต้องทำด้วยความสมัครใจของประชาชนเพื่อให้เกิดผลในการที่จะกำหนดนโยบาย หรือการบริหารงาน หรือต่อการเลือกผู้นำทางการเมือง ไม่ว่าจะระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นก็ตาม

๒.๒.๑ รูปแบบการมีส่วนร่วม

ได้มีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้หลายท่านดังนี้

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ กล่าวว่า การมีส่วนร่วม มีรูปแบบ ประกอบด้วยดังนี้

- ๑) ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหา และหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นรวมทั้งความต้องการ ของชุมชน
- ๒) ร่วมคิดหาสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของชุมชน
- ๓) ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมเพื่อจัด และแก้ไขปัญหา ตลอดจนสนองความต้องการของชุมชน
- ๔) ร่วมกันตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
- ๕) ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- ๖) ร่วมลงทุนในกิจกรรมหรือโครงการของชุมชน ตามขีดความสามารถของตนเอง
- ๗) ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมาย

^๕ ทวีทอง หงส์วิวัฒน์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภการพิมพ์, ๒๕๒๗), หน้า ๑๖๖.

๘) ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้โดยเอกชน และรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ต่อไป^๖

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ ได้กล่าวว่าในส่วนของรูปแบบของการมีส่วนร่วม ดังนี้

๑) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Participation) โดยผ่านองค์กรที่จัดตั้งโดยประชาชน

๒) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางอ้อม (Indirect Participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนประชาชน^๗

ปัทมรา มาแสวง ได้สรุป การมีส่วนร่วมของประชาชนที่เกี่ยวกับการบริหารกิจการสาธารณะของภาครัฐ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด สามารถกระทำได้ใน ๕ รูปแบบ ดังนี้

๑) การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำของรัฐ จะต้องได้รับแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดการดำเนินการและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้การได้รับข่าวสารต้องได้รับก่อนการตัดสินใจ

๒) การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมในลักษณะของการปรึกษาหารือระหว่างผู้ดำเนินการกับประชาชนที่มีส่วนได้ - ส่วนเสียโดยตรง ทั้งนี้เพื่อเป็นการรับฟังความคิดเห็นและตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม ทั้งยังเป็นการสร้างความเข้าใจเพื่อประกอบการตัดสินใจ

๓) การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่ผู้ดำเนินการกับประชาชนผู้มีส่วนได้ - ส่วนเสีย จะได้ทำความเข้าใจกันด้วยเหตุด้วยผล ซึ่งสามารถกระทำได้ ๒ ลักษณะ คือ การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting) และการประชุมรับฟังความคิดเห็นทางวิชาการ (Public Hearing)

๔) การร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) การมีส่วนร่วมรูปแบบนี้ถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในทางปฏิบัติจริง การดำเนินโครงการซึ่งมักจะดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการจะต้องมีตัวแทนประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย

^๖ไพรัตน์ เตชะรินทร์, นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาในปัจจุบันในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภการพิมพ์, ๒๕๔๗), หน้า ๒๑๐.

^๗นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภการพิมพ์, ๒๕๒๗), หน้า ๑๗๙.

๕) การใช้กลไกทางกฎหมาย รูปแบบนี้แม้ไม่ใช่รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรง แต่เป็นลักษณะของการเรียกร้องสิทธิหรือการใช้สิทธิของประชาชน เมื่อเห็นว่าเกิดความไม่โปร่งใส หรือความไม่เป็นธรรมเกิดขึ้น^๕

สรุปได้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วม คือ วิธีการหรือช่องทางที่ประชาชนเข้ามามีบทบาทหรือโอกาสแสดงทัศนะและมีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ไม่ว่าจะ เป็นทางตรง หรือทางอ้อม

๒.๑.๓ ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์ กล่าวว่า ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน ถ้ามองในแง่ของ การบริหารงานพัฒนา การมีส่วนร่วม มีความสำคัญดังนี้

๑) จะช่วยให้ประชาชนยอมรับโครงการมากขึ้น เนื่องจากเป็นโครงการที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชน

๒) ประชาชนมีความรู้สึกผูกพัน รู้สึกเป็นเจ้าของโครงการมากขึ้น

๓) การดำเนินโครงการจะราบรื่น ได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น

๔) โครงการจะให้ประโยชน์แก่ประชาชนมากขึ้น และมีการระดมทรัพยากรเพื่อการพัฒนา มากขึ้น

๕) จะช่วยพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนมากขึ้น^๖

กฐิน ศรีมงคล กล่าวถึง ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ดังนี้

๑) การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิทธิ ขั้นพื้นฐานอันชอบทำของคนทุกคน ที่ต้องให้การเคารพยอมรับและยกย่อง โดยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงออกเกี่ยวกับการปรับปรุงวิถีชีวิตของเขา

๒) งานพัฒนาเป็นงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับประชาชนเป็นจำนวนมาก จำเป็นต้องให้คนหมู่มาก เหล่านี้มีสิทธิ์มีเสียงในการแสดงออก

๓) กลยุทธ์ทั้งหลายในการพัฒนาที่ผ่านมายังไม่ส่งผลถึงกลุ่มประชาชนผู้ด้อยโอกาสและยากจน และในทางตรงกันข้ามกลับส่งผลให้กลุ่มคนผู้ได้เปรียบมีโอกาสมากขึ้นจึงจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์ในการพัฒนาใหม่ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนมากขึ้น

^๕ ปภัศรา มาแสง, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนพิการ : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดร้อยเอ็ด”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๐, หน้า ๑๒.

^๖ ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์, “การมีส่วนร่วมของประชาชน”, วารสารพัฒนาชุมชน, (๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑) : ๒๕.

๔) มีโครงการจำนวนไม่น้อยที่ประสบความสำเร็จ โดยอาศัยวิธีให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรูปแบบการรวมกลุ่มและจัดตั้งองค์กรประชาชน ในขณะที่เดียวกันก็มีโครงการที่ล้มเหลวจำนวนมาก อันเนื่องจากไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

๕) การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นเรื่องของ การปฏิบัติเป็นกลุ่มหรือของกลุ่มอันเป็นผลมาจากความรู้สึกผูกพันของสมาชิกแต่ละคนที่เข้ามาร่วม เพื่อพิทักษ์ประโยชน์ของเขา และในขณะเดียวกันก็ได้ประโยชน์แก่ส่วนรวมด้วย การมีส่วนร่วมจึงเป็นสิ่งจำเป็น

๖) การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นตัวชี้วัดของการพัฒนาชุมชน ยิ่งประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นเท่าใด ยิ่งแสดงว่าประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการพัฒนามากขึ้น

๗) ประชาชนย่อมรู้ดีว่า ตนกำลังทำอะไร มีปัญหาอะไร และอยากจะแก้ปัญหาอะไร ถ้าให้โอกาสแก่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา ย่อมช่วยให้โครงการต่างๆ สนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชนได้ดีกว่า

๘) การมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลให้การปฏิบัติการทางสังคม (social action) เป็นไปอย่างสงบสันติ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีระเบียบเป็นระบบและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

๙) เป็นนโยบายของรัฐในปัจจุบันที่ให้โครงการทุกโครงการที่ลงสู่ชนบท ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้นตามปรัชญาของการพัฒนา^{๑๐}

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมถือว่ามีสำคัญเป็นอย่างมากต่อการพัฒนา เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม การกระทำสิ่งใดๆ ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ก็ต้องกระทำร่วมกันเป็นส่วนมาก ถ้าหากไม่ให้ความร่วมมือกันการพัฒนาย่อมไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร แต่หากถ้าทุกคนมีส่วนร่วมช่วยกันก็จะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนา

๒.๑.๔ ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วม

แม้หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมีเป้าหมายในการให้ประชาชนในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุดก็ตาม แต่ความเป็นจริงประชาชนยังมีบทบาทน้อยมาก การดำเนินการต่างๆ มักกระทำโดยองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐแต่เพียงลำพัง หากวิเคราะห์ถึงสภาพการณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการสาธารณะของประเทศไทย ซึ่งจัดว่ายังมีปัญหาและอุปสรรค และทำให้การดำเนินกิจกรรมของรัฐหลายประเภทเป็นไปอย่างไม่โปร่งใส กล่าวได้ว่าขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยที่สำคัญ ๒ ประการ คือ

^{๑๐} กฐิน ศรีมงคล, การพัฒนาชุมชนและการพัฒนาการเกษตร, (เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๒), หน้า ๑๕๕.

๑) ประชาชนขาดความตระหนัก ซึ่งหมายถึงความรู้ ความเข้าใจที่แท้จริงในสิทธิ บทบาทหน้าที่ของตนเอง และจิตสำนึก ซึ่งหมายถึงความรู้สึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม และสิ่งแวดล้อม

๒) ระบบราชการแบบเดิมไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม

(๑) ระบบอุปถัมภ์ เป็นอุปสรรคสำคัญที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ความไม่มั่นใจในสถานภาพทางสังคมของตนเอง ทำให้ประชาชนส่วนหนึ่งต้องพึ่งพาบุคคลภายนอก และพยายามเลือกผู้นำที่สามารถอุปถัมภ์ตัวเองได้

(๒) ระบบราชการที่ยังไม่กระจายอำนาจให้แก่ประชาชนอย่างแท้จริง ทำให้ประชาชนไม่ต้องการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการใดๆ เพราะถือว่าเป็นหน้าที่ของรัฐ

(๓) ความคิดของเจ้าหน้าที่หรือข้าราชการที่รับผิดชอบ ที่ว่าตนเองเป็นผู้มีหน้าที่แต่เพียงลำพังในการบริหารกิจการสาธารณะ ประชาชนเป็นเพียงผู้ที่คอยรับผลประโยชน์^{๑๑}

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลไกซึ่งสาธารณชนไม่เพียงแต่ได้รับรู้ก่อนการตัดสินใจ แต่ยังมีโอกาสมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งถึงสิ้นสุดกระบวนการตัดสินใจนั้นๆ ในกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่ากลุ่มหรือบุคคลอาจจะรู้สึกไม่พอใจในผลการตัดสินใจสุดท้ายก็ตาม แต่เขาก็มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลเกี่ยวกับว่าคำถามหรือปัญหาที่ได้นำเสนอ ทางเลือกใดบ้างที่จะได้รับการพิจารณา ทางเลือกเหล่านั้นจะได้มีการประเมินผลอย่างไร กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นช่องทางที่จะนำประชาชนมาร่วมกันเพื่อที่จะแก้ปัญหาของส่วนรวม ได้สร้างความรู้สึกที่ว่าเป็นปัญหา “ของเรา” กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนคือช่องทางที่จะสร้างให้เกิดการสื่อสารระหว่างกลุ่มในชุมชน และที่สำคัญกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนแสดงให้เห็นสถานภาพของชุมชน จากการทำงานร่วมกันเพื่อที่จะแก้ไขปัญหา บอกถึงความ เป็นชุมชนที่เปิดเผยจากการตัดสินใจเป็นไปอย่างโปร่งใส ได้บอกถึงความเป็นชุมชนที่ประชาชนมีความไว้วางใจและเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ในมุมมองขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดแนวทางซึ่งสามารถที่จะแก้ปัญหา การตัดสินใจจำนวนมากที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง จึงมีความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นวิถีทางที่จะนำให้ความแตกต่างเหล่านี้เข้ามาเจรจาอย่างแท้จริง ระหว่างประชาชนซึ่งมีความคิดเห็นหรือทัศนคติแตกต่างกัน ยังเป็นช่องทางที่จะก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์อย่างจริงจังและเป็นทางหนึ่งที่จะก่อให้เกิดความมั่นใจต่อสาธารณชนว่าทัศนคติหรือความคิดเห็นของเขาทั้งหลายนั้นจะได้รับการพิจารณา

^{๑๑}เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, การบริหารงานพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๗), หน้า ๒๑๑.

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการที่ประชาชนมีบทบาทหรือโอกาสแสดงทัศนะและมีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเอง โดยกระทำได้หลายวิธีการซึ่งแต่ละวิธีการก็มีอุปสรรคต่างกันออกไป และการมีส่วนร่วมมีความสำคัญคือทำให้รัฐบาลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตัดสินใจที่จะดำเนินการในเรื่องต่างๆ ด้วยความรอบคอบและตรงกับความต้องการของประชาชน และยังเป็น การควบคุมหน่วยงานของรัฐบาลหรือรัฐบาลให้มีความโปร่งใส แก้ไขปัญหาได้ตรงกับความต้องการของประชาชนและมีความรับผิดชอบหรือตอบคำถามประชาชนได้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้วิจัยมุ่งกล่าวถึงความหมาย ความการมีส่วนร่วมทางการเมือง รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความสำคัญของการมีส่วนร่วม ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วม ดังนี้

๒.๒.๑ ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สำหรับความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมายด้วยกัน เช่นดังต่อไปนี้

ชวงค์ ฉายะบุตร ได้ทำการศึกษาแนวคิดของ ฮันติงตัน และโดมิงเควส ดังนี้

ฮันติงตัน และโดมิงเควส (Huntington and Dominquez) ได้ให้คำนิยามว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำของประชาชนที่ต้องการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล โดยที่การกระทำหรือความพยายามนั้นเป็นได้ทั้งถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ใช้กำลังหรือไม่ใช้กำลังสำเร็จหรือล้มเหลว ทั้งที่ สมครใจและไม่สมครใจ รวมทั้งการเลือกตั้งการร่วมในการรณรงค์หาเสียง การรวมตัวเพื่อโน้มน้าวหรือกดดันรัฐบาล การประท้วงและการใช้กำลังรุนแรง”^{๑๒}

สุวิทย์ จันแข่ง กล่าวถึงทัศนะของ ไมรอน วีเนอร์ ดังนี้

ไมรอน วีเนอร์(Myron Weiner) ได้สำรวจและรวบรวมความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ นักรัฐศาสตร์หลายท่านได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันไปตามจุดเน้นของแต่ละบุคคล โดยแบ่งเป็น ๑๐ ความหมาย คือ

๑) การกระทำที่สนับสนุนหรือเรียกร้องต่อคณะผู้ปกครองประเทศ เพื่อให้สนองต่อความต้องการ

^{๑๒}ชวงค์ ฉายะบุตร, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, ๒๕๓๙), หน้า ๑๑๕.

๒) ความพยายามที่จะสร้างผลกระทบหรือการใช้อิทธิพลต่อการดำเนินงานของรัฐบาลหรือในการเลือกผู้นำในรัฐบาล

๓) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมาย และได้รับการรับรองว่าถูกต้อง

๔) การให้มีตัวแทน เพื่อเข้าไปใช้อำนาจแทนตน

๕) การละวางหรือแยกตนเองออกจากการเมือง เนื่องจากเห็นว่าแม้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง ก็ไม่ทำให้เกิดผลอะไรขึ้น ซึ่งแตกต่างจากความเฉื่อยชาหรือเมินเฉยทางการเมือง ที่เป็นการขาดความสนใจทางการเมืองโดยสิ้นเชิงและไม่กระทำการใด ๆ ทางการเมืองเลย

๖) ความกระตือรือร้น ที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องทางการเมืองหรือเป็นผู้ที่ชอบกระทำกิจกรรมทางการเมือง

๗) การกระทำที่ต่อเนื่องคงเส้นคงวา (Persistence Continuum) ซึ่งอาจเป็นการกระทำที่มีความเป็นสถาบัน และมีการจัดตั้งหรืออาจเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นอย่างทันทีทันใด เช่น การก่อการจลาจล

๘) การกระทำที่มุ่งต่อการเลือกผู้นำทางการเมืองมุ่งที่จะมีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะหรือเป็นความพยายามที่จะมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของทางราชการ

๙) การกระทำที่เป็นกิจกรรมอันมีผลกระทบต่อการเมืองระดับชาติ

๑๐) การกระทำที่มีลักษณะเป็น “การกระทำทางการเมือง”^{๑๓}

จากความหมายทั้ง ๑๐ ประการ ดังกล่าว ไวนเนอร์ ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง การปฏิบัติการโดยสมัครใจใดๆ ที่ไม่ว่าจะ บรรลุผลสำเร็จหรือไม่ มีการจัดองค์การหรือไม่มี จะเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่อง และจะใช้วิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้นโยบายสาธารณะ การบริหารนโยบายสาธารณะ และการเลือกผู้นำทางการเมืองในระดับต่างๆ ทั้งในท้องถิ่นและระดับชาติ

ซวงค์ ฉายะบุตร กล่าวถึงทัศนะของ เวอร์บา ไน และ คิม ดังนี้

เวอร์บา ไน และ คิม (Verba, Nie and Kim) ได้ให้นิยามของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า “เป็นกิจกรรมที่ถูกต้องตามกฎหมาย กระทำโดยราษฎรโดยส่วนตัว โดยมีเป้าหมายที่มุ่งเพื่อเข้าไปมีอิทธิพลต่อการคัดเลือกบุคลากรของรัฐบาล หรือกิจกรรมของรัฐบาล”^{๑๔}

^{๑๓} สุวิทย์ จันแข่ง, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลจระเข้เผือก อำเภอตำบลดอนมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๔๗, หน้า ๑๕๓.

^{๑๔} ซวงค์ ฉายะบุตร, การปกครองท้องถิ่น, อ่างแล้ว, หน้า ๑๑๖.

โกมินทร์ กุลเวชกิจ กล่าวถึงทัศนะของ แมคคอสกี้ ดังนี้

แมคคอสกี้ (McClosky) กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชนเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทำโดยสมัครใจ ซึ่งสมาชิกทั้งหลายที่อยู่ในสังคมได้มีส่วนกระทำกันในส่วนที่จะเลือกผู้นำของตน และการกำหนดนโยบายสาธารณะทั้งทางตรงและทางอ้อม กิจกรรมเหล่านี้ได้แก่ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมือง การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง การร่วมชุมนุมทางการเมือง การช่วยเหลือด้านการเงินแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง เป็นต้น ส่วนบุคคลที่มีลักษณะตรงข้าม คือ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมือง ไม่แยแสต่อกิจกรรมการเมือง เรียกว่า “ความเฉยเมยทางการเมือง (Apathy)”^{๑๕}

จันทนา สุทธิจารี ได้ให้ความหมาย “การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้ เป็นการกระทำที่ต้องเกิดขึ้นจากความสมัครใจของประชาชน เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในการเมือง การปกครองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ”^{๑๖}

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง “การกระทำหรือไม่กระทำ โดยพยายามมีอิทธิพลสนับสนุนหรือปฏิเสธการตัดสินใจของรัฐ ที่มีทั้งการกระทำตามประเพณี เช่น การเลือกตั้ง การเขียนจดหมายถึงสมาชิกสภา และการกระทำที่ไม่เป็นไปตามประเพณี เช่น การเดินขบวนประท้วง รวมไปถึงกิจกรรมตามกฎหมาย เช่น ให้เงินสนับสนุนการหาเสียง และกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย เช่น การก่อการร้าย นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่ไม่ใช่ความรุนแรง เช่น ทำงานให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัคร การไม่ซื้อสินค้าที่สหภาพแรงงานไม่ได้ผลิต ตลอดจนกิจกรรมที่ใช้ความรุนแรง เช่น การทำร้ายชนกลุ่มน้อย การทำลายรถยนต์ชาวต่างชาติ การยิงคนงานที่เดินขบวนประท้วง”^{๑๗}

^{๑๕}โกมินทร์ กุลเวชกิจ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม), ๒๕๔๙, หน้า ๑๒๕.

^{๑๖}จันทนา สุทธิจารี, การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๑๑๐.

^{๑๗}เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ, หลักรัฐศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๑๖๖.

จรรยา สุภาพ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง “การมีส่วนร่วมที่ประชาชนจะพึงมีในการกำหนดนโยบายในการตัดสินใจ และในกิจกรรมต่างๆ ของรัฐบาล เช่น การเข้าเป็น รัฐบาล การมีอิทธิพลต่อรัฐบาล การแสดงความคิดเห็นในทางการเมือง”^{๑๘}

ณรงค์ สินสวัสดิ์ กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง “บุคคลที่สนใจการเมืองมีความเข้าใจการเมือง เชื่อว่าตนเองมีประสิทธิภาพทางการเมืองมีความศรัทธาในกระบวนการทางการเมืองและตัวนักการเมือง และคิดว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหน้าที่ของตน เป็นคนที่มีความสามารถในการเข้าสังคมและเป็นคนที่มีความหวังในชีวิต”^{๑๙}

ทิพาพร พิมพิสุทธ์ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง “การมีส่วนร่วมในการกระทำของแต่ละบุคคลซึ่งมีอิทธิพล ต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาลการมีส่วนร่วมจะมาจากแต่ละบุคคลโดยตรงต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาลเรียกว่า Autonomous Participation และการมีส่วนร่วมซึ่ง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายโดยทาง เรียกว่า Mobilized Participation”^{๒๐}

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ กระบวนการที่ประชาชนมีบทบาทหรือโอกาสแสดงทัศนะและมีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเอง ซึ่งมีผลทำให้รัฐบาลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตัดสินใจที่จะดำเนินการในเรื่องต่างๆ ด้วยความรอบคอบและตรงกับความต้องการของประชาชน และยังเป็นการควบคุมหน่วยงานของรัฐบาลหรือรัฐบาลให้มีความโปร่งใส แก้ไขปัญหาได้ตรงกับความต้องการของประชาชนและมีความรับผิดชอบหรือตอบคำถามประชาชนได้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ไม่ว่าจะระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นนั้น ต้องพิจารณาและคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพเป็นสำคัญ ต้องทำด้วยความสมัครใจของประชาชนเพื่อให้เกิดผลในการที่จะกำหนดนโยบายหรือการบริหารงาน หรือต่อการเลือกผู้นำทางการเมือง ไม่ว่าจะระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นก็ตาม

๒.๒.๒ รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักวิชาการทางรัฐศาสตร์หลายท่าน ได้พยายามจัดรูปแบบหรือประเภทของกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง สรุปแนวความคิดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

^{๑๘}จรรยา สุภาพ, ประชาธิปไตยกับการพัฒนาเศรษฐกิจและระบบการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๔), หน้า ๒๑๐.

^{๑๙}ณรงค์ สินสวัสดิ์, การเมืองการปกครองไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘), หน้า ๑๑๗.

^{๒๐}ทิพาพร พิมพิสุทธ์, พัฒนาทางการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๑), หน้า ๑๐๔.

สิทธิพันธ์ พุทธหุน กล่าวถึงทัศนะของ เวอร์บา ไน และ คิม ดังนี้

เวอร์บา ไน และ คิม (Verba, Nie and Kim) ได้แบ่งรูปแบบของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น ๔ รูปแบบ คือ

๑) การใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นกิจกรรมของบุคคลแต่ละคนในการเลือกตัวแทนของตน เข้าไปใช้อำนาจในการปกครองสิทธิในการเลือกตั้ง จึงอาจนับได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการ ควบคุมรัฐบาล แต่การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งจะแตกต่างไปจากกิจกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบอื่น ๆ ที่สังคมเป็นผู้กำหนดโอกาสให้ เช่น ๔ ปีต่อครั้ง จึงทำให้ความรู้สึกสร้างสรรค์ของคนมีน้อยมาก

๒) กิจกรรมการรณรงค์หาเสียงเป็นกิจกรรมในลักษณะเดียวกับการใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่เป็นรูปแบบของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียง กิจกรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ประชาชนอาจใช้เพื่อเพิ่มอิทธิพลที่เขาพึงมีต่อผลของการเลือกตั้งนอกเหนือไปจากเสียง ๑ เสียงที่เขาได้จากสิทธิในการเลือกตั้งแล้ว กิจกรรมการรณรงค์หาเสียงนี้นับเป็นกิจกรรมที่ค่อนข้างยากเมื่อเปรียบ เทียบกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

๓) กิจกรรมของชุมชนเป็นกิจกรรมของกลุ่มหรือองค์กรที่ราษฎรร่วมกันดำเนินการเพื่อแก้ไข ปัญหาทางสังคมและการเมือง ในกรณีนี้ราษฎรจะร่วมมือกันเพื่อใช้อิทธิพลต่อการดำเนินงานของ รัฐบาล กิจกรรมในรูปแบบนี้เป็นไปอย่างมีเป้าหมายที่แน่นอนและมีอิทธิพลมาก

๔) การติดต่อเป็นการเฉพาะ เป็นรูปแบบสุดท้ายของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและจะ เกี่ยวเนื่องกับราษฎรรายบุคคลไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการเพื่อแก้ไขปัญหาใดๆ เฉพาะตัวหรือของครอบครัว กิจกรรมในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลน้อย มาก^{๒๑}

สิทธิพันธ์ พุทธหุน กล่าวถึงทัศนะของ ฮันดิงตัน และเนลสัน ดังนี้

ฮันดิงตัน และเนลสัน (Huntington and Nelson) ได้จำแนกรูปแบบของการเข้ามามีส่วน ร่วมทางการเมืองดังนี้

๑) กิจกรรมการเลือกตั้ง หมายรวมถึง กิจกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการเข้าร่วมรณรงค์ หาเสียงในการเลือกตั้งด้วย

๒) การล็อบบี้ (Lobby) หมายถึง การเข้าหาเจ้าหน้าที่หรือผู้นำทางการเมืองเพื่อหาทางไปมี อิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลโดยให้ข้อมูลต่างๆ เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นเกณฑ์

^{๒๑}สิทธิพันธ์ พุทธหุน, ทฤษฎีพัฒนาการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย รามคำแหง, ๒๕๔๔), หน้า ๑๕๘.

๓) กิจกรรมองค์กร เป็นกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มองค์กรใดๆ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์เฉพาะอย่าง หรืออาจเป็นผลประโยชน์สุดของส่วนรวมก็ได้

๔) การติดต่อ หมายถึง การเข้าหาเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการเป็นการส่วนตัว โดยปกติจะมุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตัวหรือครอบครัว

๕) การใช้กำลังรุนแรง คือกิจกรรมที่พยายามจะสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาลโดยการทำร้ายร่างกายหรือทำลายทรัพย์สิน กิจกรรมนี้อาจดำเนินไปโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงผู้นำทางการเมือง เช่นกิจกรรมของรัฐประหาร การลอบสังหารผู้นำทางการเมืองหรืออาจมุ่งเปลี่ยนแปลงระบบการเมือง เช่นการทำการปฏิวัติ^{๒๒}

สิทธิพันธ์ พุทธหุน กล่าวถึงทัศนะของ อัลมอนต์ และ พาวเวล ดังนี้

อัลมอนต์ และ พาวเวล (Almond and Powell) ได้จำแนกรูปแบบการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองที่ค่อนข้างจะละเอียดกระจำจัดเจน โดยแบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น ๒ รูปแบบใหญ่ คือ แบบปกติ (Conventional) และแบบไม่ปกติ (Unconventional) และในแต่ละรูปแบบยังจำแนกออกเป็นแบบย่อย ๆ ดังตารางที่ 2.1^{๒๓}

ตารางที่ ๒.๑ แสดงรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

แบบปกติ	แบบไม่ปกติ
๑) การออกเสียงเลือกตั้ง	๑) การยื่นข้อเรียกร้อง
๒) การพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง	๒) การเดินขบวน
๓) กิจกรรมการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	๓) การเข้าประจันหน้ากัน
๔) การจัดตั้งและการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ	๔) การละเมิดกฎระเบียบของสังคม
๕) การติดต่อส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่การเมือง	๕) การใช้ความรุนแรงทางการเมือง
	(๑) ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน
	(๒) ประทุษร้ายต่อบุคคล
	๖) สงครามกองโจรและการปฏิวัติ

^{๒๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๙.

^{๒๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖๑.

โกมินทร์ กุลเวชกิจ กล่าวถึงทัศนะของ มิลบราธ และ โกล ดังนี้

มิลบราธ และ โกล (Milbrath and Goel) สรุปจากการศึกษาจากผลงานชิ้นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และได้จัดแยกประเภทหรือรูปแบบในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไว้ ๖ รูปแบบด้วยกันคือ

๑) การเลือกตั้ง (Voting) เป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สามารถแยกจากกิจกรรมที่เกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียง และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง แต่รวมได้กับกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรักชาติแบบต่าง ๆ (Patriotic Acts) เช่น การเสียภาษี การเคารพกฎหมาย และการสนับสนุนประเทศให้ทำสงครามแม้แต่ตนเองจะไม่เห็นด้วย กล่าวได้ว่า การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นการแสดงออกของประชาชนถึงความจงรักภักดีต่อระบบการเมืองมากกว่าเป็นการกระทำตามความต้องการของตน บุคคลที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น จะกระทำไปโดยความสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองดีมากกว่าที่จะเชื่อว่าการลงคะแนนเสียงของตนจะมีผลสำคัญทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไป ผู้ที่ไปลงคะแนนเสียงอาจไม่เข้าไป เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมือง ในรูปแบบอื่นก็ได้ ในทางกลับกันผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกระตือรือร้นในรูปแบบกิจกรรมทางการเมืองอื่น ๆ ก็อาจไม่ไปลงคะแนนเสียงก็ได้ อย่างไรก็ตาม การลงคะแนนเสียงนับว่ามีความสำคัญมากเนื่องจากสามารถกำหนดความเป็นไปของรัฐบาล หรือการปกครองได้ทันทีทันใด

๒) การเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง และผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (Party and Campaign Workers) หมายถึง การเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและในการรณรงค์หาเสียง การบริจาคเงินช่วยเหลือแก่พรรคหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง การชักชวนประชาชนไปลงทะเบียนเพื่อสิทธิในการลงคะแนนเสียง การเข้าร่วมและสนับสนุนพรรคการเมือง การพยายามชักชวนประชาชนให้ลงคะแนนเสียงแก่พรรคหรือผู้สมัครที่ตนชอบ การลงสมัครรับเลือกตั้ง และการร่วมมือกับกลุ่มต่างๆ ในการปรับปรุงความเป็นอยู่ของชุมชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองดังกล่าวนี้ เป็นแบบแผนของความสัมพันธ์ขั้นต้นระหว่างปัจเจกชนกับรัฐมิลแบรท พบว่า ผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ในรูปแบบนี้มีน้อยมากในสหรัฐอเมริกา มีเพียงร้อยละ ๑๕ เท่านั้น เนื่องจากการเข้าร่วม ในกิจกรรม ดังกล่าวต้องอาศัยความตื่นตัวและสนใจอย่างแท้จริงจัดเป็นพวกที่ขึ้นเวทีต่อสู้ทางการเมืองในขณะที่ คนส่วนมากมักจะมึบเทาเป็นเพียงผู้เฝ้าดู คอยตัดสินว่าใครจะเป็นผู้ชนะด้วยลงคะแนนให้คนที่ตนชอบ

๓) การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน (Community Activists) เป็นการก่อตั้งกลุ่มเพื่อแก้ ปัญหาของสังคม หรือร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว เพื่อมีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะหรือติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม ผู้มีบทบาทในชุมชนจึงนับเป็นผู้มีบทบาทในชุมชนนี้แตกต่างจากเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียงในแง่ที่มีความเกี่ยวข้องในพรรคการเมือง การช่วยรณรงค์หาเสียงน้อยกว่าเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียงดังกล่าว

๔) การติดต่อกับทางราชการ (Contacting Officials) เป็นกิจกรรมที่เป็นเรื่องเฉพาะเจาะจงของบุคคล ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อบุคคลนั่นเองเท่านั้น เช่น การติดต่อกับทางราชการในเรื่องภาษี โรงเรือนการทำถนน การติดต่อขอรับสวัสดิการทางสังคม ฯลฯ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบดังกล่าว เกือบจะไม่ใช้การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามความหมายที่แท้จริง

๕) การเป็นผู้ประท้วง (Protectors) ได้แก่ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือการก่อกวนจลาจลในกรณีที่เป็นไปอย่างเปิดเผยต่อกรณีที่รัฐบาลกระทำในสิ่งที่ผิดศีลธรรม การประท้วงอย่างแข็งขันและเป็นไปอย่างเปิดเผยต่อกรณีที่รัฐบาลกระทำในสิ่งที่ผิดศีลธรรม การให้ความเอาใจใส่กับการชุมนุมประท้วง เข้าร่วมกับกลุ่มประท้วงรัฐบาล และการปฏิเสธกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม

๖) การเป็นผู้สื่อสารทางการเมือง (Communicators) ได้แก่ การติดตามข่าวสารทางการเมืองอยู่เสมอ การส่งข่าวสารแสดงการสนับสนุนให้แก่ผู้นำทางการเมืองเมื่อเขาทำให้สิ่งที่ดีและถูกต้องหรือส่งคำคัดค้านไปให้เมื่อเขากระทำในสิ่งที่เลวร้าย การเข้าร่วมแก้ปัญหาการเมือง การให้ ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชนที่อาศัยอยู่ การให้ความสนใจกับทางราชการ และการเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบดังกล่าว มักเป็นพวกที่มีการศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมากและมีความสนใจทางการเมืองมากด้วย ผู้สื่อสารทางการเมืองเหล่านี้จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลมากกว่าบรรดาเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองหรือผู้รักชาติ แต่จะไม่แสดงออกด้วยกิจกรรมการประท้วง^{๒๔}

โกมินทร์ กุลเวชกิจ กล่าวถึงทัศนะของ คัมมิงค์ และ ไวส์ ดังนี้

คัมมิงค์ และ ไวส์ (Cummings and Wise) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า ประชาชนสามารถกระทำได้ในลักษณะ ๕ ประการ คือ

๑) การเลือกตั้ง หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองได้โดยการสมัครรับเลือกตั้งและการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เท่ากับเป็นการแสดงถึงสิทธิของประชาชนที่จะมีโอกาสในการตัดสินใจ หรือเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนทางการเมือง ตลอดจนโอกาสที่ตนจะเสนอตัวเข้าไปทำหน้าที่ทางการเมืองเสียเอง

๒) การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เป็นวิธีการที่จะทำให้ประชาชนผู้เป็นสมาชิกพรรคการเมือง ได้มีสิทธิมีเสียงอันสำคัญที่จะกำหนดนโยบายทางการเมืองร่วมกัน ตลอดจนดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายด้วยการควบคุมและตัดสินใจแก้ปัญหาาร่วมกันมิใช่การเมืองเป็นเรื่องของบุคคลหนึ่งบุคคลใดและทำให้การเมืองเป็นของประชาชนทุกคน

^{๒๔}โกมินทร์ กุลเวชกิจ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๑๓๖.

๓) การแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะนี้ เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นความต้องการ การวิพากษ์วิจารณ์ต่างๆ หรือการพูดต่อสาธารณะก็ตาม ดังนั้น จึงเป็นวิธีการที่ประชาชนจะได้มีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองได้ดียวหนึ่ง

๔) การรวมกลุ่มผลประโยชน์ การรวมกลุ่มผลประโยชน์เป็นสิ่งสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก เพราะกลุ่มผลประโยชน์นี้จะเกิดขึ้นจากการที่บุคคลหรือคนที่มีอาชีพ หรือผลประโยชน์ร่วมกันมารวมตัวกันกำหนดนโยบายและรักษาผลประโยชน์ของตนในรูปแบบต่างๆ เช่น การเสนอความคิดเห็น การติดต่อขอร้องต่อรัฐบาลให้ดำเนินการ ตลอดจนคัดค้านหรือแสดงการต่อรองในประโนสาธารณะ

๕) การแสดงออกซึ่งความต้องการ การแสดงออกด้วยการกระทำเหล่านี้เท่ากับเป็นการบ่งชี้ถึงความต้องการอย่างหนึ่งอย่างใดของประชาชนที่มีต่อประเด็นสาธารณะหรือประเด็นของการเมือง อาจจะเป็นการคัดค้านหรือสนับสนุนการกระทำของรัฐบาลเรื่องหนึ่งเรื่องใดก็ได้และการกระทำนั้นๆ ก็อาจทำได้ในรูปแบบต่างๆ เช่นการเดินขบวน การนั่งประท้วงและการเดินเป็นต้น^{๒๕}

บุญเรือง บุรศักดิ์ ได้แบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ออกเป็น ๒ รูปแบบใหญ่ ๆ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้ คือ

๑) การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการ ได้แก่

(๑) การใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวกับประโยชน์ส่วนรวม อาจจะเป็นการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของประเทศ หรือท้องถิ่น โดยการอภิปรายพูด เขียนหรือการพิมพ์ การกระทำต่างๆ เหล่านี้ ถือได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่สำคัญทีเดียวอันจะส่งผลให้รัฐบาลรับฟัง และนำไปปฏิบัติในอันที่จะเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมต่อไป

(๒) การรวมกลุ่ม เป็นการรวมกลุ่มของผู้ที่มีประโยชน์ร่วมกันเพื่อทำการรักษาและปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มเอง หรืออาจจะมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของสาธารณะก็ได้ ก็ถือได้ว่าการรวมกลุ่มนี้เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองเช่นกัน

(๓) การจัดตั้งและเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ระบบการพรรคการเมืองนับได้ว่าเป็นองค์กรที่สำคัญ ทั้งนี้พรรคการเมืองจัดตั้งก็เพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตลอดจนเป็นการรวมกลุ่มกันของบุคคลที่มีความคิดเห็นทางการเมืองคล้ายๆ กัน หรือตรงกัน และมีวัตถุประสงค์จะนำอุดมการณ์ของกลุ่มหรือพรรคไปบริหารประเทศตามแนวของพรรค ดังนั้นหากประชาชนร่วมจัดตั้ง ก็ถือได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญ ตลอดจนการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองก็เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองเช่นกัน

^{๒๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๔.

(๔) การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ดังนั้นการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมาก เพราะหมายถึงว่าประชาชนต้องการจะให้เข้าไปใช้อำนาจนี้แทนตน หรือไปทำหน้าที่รักษาผลประโยชน์ของตน นอกจากนั้นการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ยังเป็นการแสดงความเป็นผู้มีจิตสำนึกทางการเมืองสูง ตลอดจนเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจอย่างมากพอในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

(๕) การช่วยรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้ง การช่วยผู้สมัครหรือพรรคการเมืองหาเสียงเลือกตั้ง ก็ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เข้มข้นกว่าการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนี้จะดำเนินอยู่เฉพาะช่วงการเลือกตั้ง

(๗) การตรวจสอบ ควบคุมการบริหาร การตรวจสอบการปฏิบัติงานและวิธีการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ โดยสอดส่องความถูกต้องให้เป็นไปตามกฎระเบียบและกฎหมาย เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ

๒) การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการเลย เพราะถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครอง แต่บางที่สังคมอาจไม่ยอมรับ ตลอดจนไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ คือแบบของการมีส่วนร่วมดังต่อไปนี้

(๑) การเดินขบวนประท้วง เป็นการแสดงออกของประชาชนในการไม่เห็นด้วยกับการดำเนินงานของรัฐบาลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป้าหมาย ตลอดจนวัตถุประสงค์ในการประท้วง แต่ละครั้งมีความแตกต่างกันออกไป เป็นการแสดงพลังของประชาชนว่าพวกเขาต้องการอะไร ตลอดจนอยากให้รัฐบาลตอบสนองความต้องการพวกเขาอย่างไร

(๒) การก่อความวุ่นวายทางการเมือง เป็นการหยิบยกข้อบกพร่องต่างๆ ของรัฐบาลมาเป็นสาเหตุและมักจะเกิดจากการปลุกระดมของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ต่อต้านรัฐบาล และมีได้หลายรูปแบบ เช่นการนัดหยุดงาน เป็นต้น

(๓) การใช้ความรุนแรงทำร้ายร่างกายและทรัพย์สิน ถือได้ว่าเป็นการก่อวินาศกรรมมิได้หลายรูปแบบ และเป็นวิธีการที่คนส่วนมากไม่เห็นด้วย แต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ก็สามารถเกิดผลกระทบต่อการทำงานของรัฐบาลในเรื่องนั้นอยู่มากทีเดียว

(๔) การปฏิวัติ เป็นการใช้ความรุนแรง และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการปกครอง และสังคมอย่างเฉียบพลัน ซึ่งการปฏิวัตินั้นอาจมีสาเหตุมาจากหลายๆ ประการ เช่น สาเหตุ

ทางการเมือง เศรษฐกิจ ตลอดจนการเรียกร้องของประชาชนที่หมดความอดทน มีความกดดันสูงจนต้องก่อจลาจล สร้างความวุ่นวายจนนำไปสู่การนองเลือด และนำไปสู่การปฏิวัติในที่สุด^{๒๖}

โดยสรุปจากแนวความคิดเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามแนวความคิดของ บุญเรือง บุรศักดิ์ ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ได้แบ่งรูปแบบในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ได้ ๒ รูปแบบใหญ่ๆ แต่ในการทำการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาในรูปแบบที่ ๑ ซึ่งมีอยู่ ๕ รูปแบบย่อย โดยเลือกนำมาศึกษาในครั้งนี้ ๓ รูปแบบ คือ ๑) การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ๒) การช่วยรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้ง ๓) การตรวจสอบ ควบคุม การบริหาร

๒.๒.๓ ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย มีผู้ศึกษาไว้ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเชิงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน การจำแนกพฤติกรรมการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น จะแตกต่างกันออกไปได้ด้วยความแตกต่างทางด้านภูมิหลัง หรือปัจจัย สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลย่อมมีส่วนกำหนดให้บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งในรูปแบบและปริมาณของกิจกรรมทางการเมืองแตกต่างกัน และปริมาณของกิจกรรมทางการเมืองแตกต่างกัน ดังนี้

สุวิทย์ จันเช่ง กล่าวถึงทัศนะของ ธีวอดอร์ มิล ดังนี้

ธีวอดอร์ มิล (Theodore Mill) ได้กำหนดขั้นตอนของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเริ่มต้นจากขั้นเตรียมการจนถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมตามลำดับดังนี้

๑) การกำหนดเป้าหมาย (Goal - Making) หมายถึง การกำหนดลักษณะรูปแบบในการมีส่วนร่วมให้สอดคล้องกับระบบการปกครอง

๒) การแสวงหาวิถีทาง (Means) หนทางไปสู่เป้าหมายของการมีส่วนร่วมที่ดีที่สุดประหยัดระยะทางสั้น และคุ้มค่า วิถีทางแสดงถึงทิศทาง (Orientation) ซึ่งต้องมีข่าวสารการติดต่อที่ดี เพื่อ กำหนดระดับของการมีส่วนร่วม (Level of Involvement)

๓) มีการกระทำ (Action) ความสำเร็จของการเข้าร่วมอยู่ที่การกระทำโดยประเมินจากสถานการณ์

๔) มีตัวเร่ง (Catalyst) ตัวเร่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ดีคือ การปะทะสังสรรค์ทางการเมือง (Political Interaction) การสื่อสารทางการเมืองที่ดี และการเข้าถึงเพื่อให้อยู่ใกล้ศูนย์กลางอำนาจสำหรับการเจรจาต่อรอง

^{๒๖}บุญเรือง บุรศักดิ์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย”, รัฐสภาสาร, ปีที่ ๓๔ ฉบับที่ ๑๐, ตุลาคม ๒๕๒๙.

๕) มีการระดมพลัง (Mobilization) คือการเตรียมการในเชิงหาสมัครพรรคพวกและเครื่องมือ ช่องทางสำหรับการเข้าร่วม

๖) มีปรากฏการณ์ทางการเมือง (Change) หมายถึง ผลของการกระทำที่เกิดจากการเข้าร่วม

๗) มีปรากฏการณ์ทางการเมือง (Political Phenomenal) ความสำเร็จหรือล้มเหลวในการเข้าร่วมให้ดูปรากฏการณ์ทางการเมือง (Political Output)

๘) การถดถอย (Regression) จะเกิดกรณีการเข้าร่วมทางการเมืองไม่บรรลุวัตถุประสงค์ทำให้การเข้ามีส่วนร่วมขาดความชอบธรรม พลังการเข้าร่วมอาจสลายไป

๙) การปะทะ (Counteraction) ผลจากการถดถอย อาจก่อให้เกิดการปะทะจากกลุ่มอื่นที่เหนือกว่า^{๒๗}

ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ ได้จัดระดับต่าง ๆ ที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยจากน้อยไปหามาก ดังนี้

๑) ไม่ไปลงคะแนนเสียง ไม่รู้ความเป็นไปทางการเมืองเลย

๒) ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

๓) การเข้าร่วมโดยทางอ้อม เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ หรือดูโทรทัศน์ในเรื่องเกี่ยวกับการเมือง ถกเถียงปัญหาทางการเมือง ตัดกระดุมที่มีตราพรรคการเมือง

๔) ช่วยในการโฆษณาหาเสียง เช่น ช่วยแจกใบปลิว ช่วยวางแผนเลือกตั้ง

๕) สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเพื่อดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น

๖) เข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง^{๒๘}

เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ กล่าวถึงทัศนะของ เลสเตอร์ มิลบราธ ดังนี้

เลสเตอร์ มิลบราธ (Lester Milbrath) แบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็นชั้นๆ ซึ่งมีอยู่ ๓ ชั้น คือ

๑) ชั้นเพิกเฉยทางการเมือง (Political Apathetics) คือคนที่ไม่ไปเลือกตั้งและไม่ตั้งใจจะเรียกร้องสิ่งใดจากระบบการเมือง

๒) ชั้นเป็นผู้ดู (Spectators) คือ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นประจำและแสดงการสนับสนุนการเมือง เช่น โบกธงสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งและชุมนุมในเหตุการณ์ต่างๆ

^{๒๗} วิทย์ จันแข่ง, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลจระเข้เผือก อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, อ้างแล้ว, หน้า ๑๙๕.

^{๒๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๖๙.

๓) ชั้นเป็นนักรู้ (Gladiator) เป็นชั้นที่เข้าร่วมทุกอย่างที่ผู้ทำในชั้นก่อน แต่ยังยอมเสียเวลาหรือเงินทองเพื่อกิจกรรมทางการเมืองด้วย เช่น ช่วยพรรคการเมืองหาเสียง ทำกิจกรรมชุมชน สื่อสารการเมืองในชุมชน เป็นผู้ประท้วงและนักกิจกรรม^{๒๙}

ตามแนวคิดของนักวิชาการตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสามารถสรุประดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ ๓ ระดับ คือ

๑) ระดับสูง ได้แก่ ทำกิจกรรมทางการเมือง เช่น การดำรงตำแหน่งทางการเมือง การสมัครรับเลือกตั้ง การช่วยพรรคการเมืองหาเสียง การทำกิจกรรมชุมชน สื่อสารการเมืองในชุมชนเป็นผู้ประท้วงและนักกิจกรรม เป็นต้น

๒) ระดับกลาง ได้แก่ การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เพียงอย่างเดียวเท่านั้น

๓) ระดับต่ำ ได้แก่ การไม่ไปลงคะแนนเลือกตั้ง ไม่ตั้งใจที่จะเรียกร้องสิ่งใดจากระบบการเมือง แต่จะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองอื่น ๆ บ้าง

๒.๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ กล่าวถึงทัศนะของ มิลบราธ และโกล ดังนี้

มิลบราธ และโกล (Milbrath and Goel) ได้เสนอกรอบวิเคราะห์ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยศึกษาสาเหตุที่คนแสดงพฤติกรรม เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมในระดับบุคคล รูปแบบของกรอบแนวคิดของการศึกษาพฤติกรรมอาศัยพื้นฐานจากสาขาจิตวิทยา เช่น ในเรื่องของ การรับรู้ ทฤษฎีของมาสโลว์ ลักษณะบุคลิกภาพ ความเชื่อ ทัศนคติ และกระบวนการตัดสินใจ เป็นต้น ซึ่งสรุปว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีอยู่ ๒ ประการ คือ

๑) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (Environment Factors) ได้แก่ ลักษณะของระบบสังคม (Social System) และสภาพการณ์ทางการเมือง (Political Setting) เช่น วัฒนธรรมทางการเมือง เป็นต้น ปัจจัยดังกล่าวจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับขอบเขตปทัสสถาน และทางเลือกต่างๆ ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง นอกจากนี้ยังมีสิ่งเร้าอื่น ๆ จากสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น สื่อสารมวลชน การติดต่อส่วนบุคคลและการเข้าร่วมกลุ่มของบุคคล เป็นต้น

๒) ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) ได้แก่ ส่วนที่เกี่ยวกับทัศนคติ ความเชื่อ ลักษณะบุคลิกภาพ ความรู้ และสภาพส่วนบุคคล ปัจจัยส่วนบุคคลนี้ถือเป็นปัจจัยภายในที่เอื้อให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับแตกต่างกันออกไป ในส่วนนี้เกี่ยวกับ ทัศนคติและความเชื่อ เช่น ความสำนึกในหน้าที่พลเมือง ซึ่งเป็นทัศนคติทางการเมือง ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง ความรู้สึกแปลกแยกหรือไม่ไว้วางใจ สำหรับลักษณะบุคลิกภาพ เช่น ความเชื่อมั่นตนเอง ลักษณะความเป็นมิตร

^{๒๙} เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, หลักรัฐศาสตร์, อ่างแล้ว, หน้า ๑๗๔.

ความเด่น ความก้าวร้าว เป็นต้น ส่วนสภาพส่วนบุคคล เช่น สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลนั้น มีองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ประการ คือ องค์ประกอบทางด้านแรงจูงใจ ด้านทรัพยากรและโอกาส ซึ่งหมายถึงการมีเวลาและความพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง^{๓๐}

แม็คคลอสกี (McClosky) ได้อธิบายถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยใช้ตัวแปรหรือปัจจัยในการอธิบาย ๓ ตัวแปร คือ

๑) ตัวแปรสภาพแวดล้อมทางสังคม (The Social Environment) เช่น ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ อายุ เชื้อชาติ เพศ ศาสนา และถิ่นที่อยู่อาศัย

๒) ตัวแปรทางด้านจิตวิทยา (Psychological Variables) เช่น แรงจูงใจ ลักษณะบุคลิกภาพ และความต้องการ เป็นต้น

๓) ตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง (The Political Environment) เช่น ระบบการเมือง เหตุการณ์บ้านเมือง ลักษณะการรณรงค์หาเสียงและประเด็นทางการเมือง เป็นต้น^{๓๑}

บุญอริ ยีหะมะ กล่าวถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองดังนี้

๑) ระดับการศึกษา คนที่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองตั้งแต่ระดับพื้นฐานที่สุดคือ การเลือกตั้งไปจนถึงระดับสูงมากขึ้น เช่นการเข้าร่วมประชุม อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง เป็นคนที่มีการศึกษาสูงกว่าคนที่มีการศึกษาน้อย

๒) ชั้นทางสังคม กลุ่มชนชั้นกลางมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าชนชั้นล่าง เช่น กรรมกร ชาวนาไร่ ชาวนา เพราะชนชั้นกลางไม่เพียงเป็นผู้มีระดับรายได้ที่สูงกว่าชนชั้นล่างเท่านั้น แต่ยังเป็นเพราะคนเหล่านี้สามารถเข้าถึงทักษะทางการเมืองและข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมากกว่าชนชั้นล่าง

๓) ความคิด ความเชื่อทางการเมือง สังคมปลูกฝังความคิด ความเชื่อทางการเมืองแตกต่างกัน บางสังคมให้ความสำคัญกับเพศชายมากกว่าเพศหญิง หรือสังคมที่เพศชายเป็นใหญ่มักไม่เปิดโอกาสหรือสนับสนุนการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองทัดเทียมเท่าเพศชาย บางสังคมปลูกฝังความคิดเรื่องความแตกต่างของคนในสังคม เชื่อว่าการเมืองเป็นเรื่องของคนเฉพาะกลุ่มเฉพาะคนที่มีบุญบารมี หรืออำนาจวาสนา ย่อมกีดกันหรือเป็นอุปสรรคต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของคนทั่วไปอย่างกว้างขวาง

๔) ความรู้สึกที่ตนเองสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ บุคคลที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองหลายคนมีความรู้สึกที่ตนเองสามารถที่จะสร้างความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองให้เกิดขึ้นได้ จึงเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ขณะที่หากวางเฉยไม่สนใจโยดี

^{๓๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๘.

^{๓๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๘.

ต่อสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นในระบบ การเมืองไม่เพียงจะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆ แล้วอาจจำก่อให้เกิดผลในทางลบ ซึ่งย่อมหมายรวมถึงตนเองที่ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมนั้นด้วย^{๓๖}

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ 2 ปัจจัย ด้วยกันคือ

๑) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ ลักษณะของระบบสังคม และสภาพการณ์ทางการเมือง เช่น วัฒนธรรมทางการเมือง ถิ่นที่อยู่อาศัย เป็นต้น

๒) ปัจจัยด้านสภาพส่วนบุคคล ได้แก่ ส่วนที่เกี่ยวกับทัศนคติ ความเชื่อ ลักษณะบุคลิกภาพ ความรู้ เช่น ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นต้น

๒.๓ หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

จากอดีตจนถึงปัจจุบันบทบาทอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดกรอบความเป็นอิสระในการปกครอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนและความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลังและมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ

นอกจากนี้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ ได้บัญญัติให้มีองค์กรรับผิดชอบในการจัดทำแผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำหนดหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการสาธารณะที่จำเป็นแก่ท้องถิ่นตลอดจนรายได้ของท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดรูปแบบการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นอิสระมากขึ้น

ทำให้เห็นได้ว่า มีการกำหนดตัวบทกฎหมายและกลไกทางกฎหมาย เพื่อให้การกระจายอำนาจเป็นไปอย่างโปร่งใสและสามารถถูกตรวจสอบจากประชาชนและองค์กรต่างๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้^{๓๗}

การกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นหลักการอย่างหนึ่งของการจัดระเบียบการปกครองประเทศ โดยมีหลักการสำคัญ คือ เป็นหลักการโอนอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเอง โดยอิสระพอสมควรภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายกระจาย

^{๓๖}บุญอริ ยีหมะ, ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์, (สงขลา : โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา, ๒๕๕๐), หน้า ๑๖๘.

^{๓๗}กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๖), หน้า ๑๑๑.

อำนาจทำให้เกิดการจัดระเบียบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลถือได้ว่าเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ตามแนวความคิดของหลักการกระจายอำนาจการปกครอง

๒.๓.๑ ความหมายของการกระจายอำนาจ

สำหรับความหมายของการกระจายอำนาจ ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้เป็นที่น่าสนใจ ดังนี้

ธเนศวร์ เจริญเมือง ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การกระจายอำนาจ หมายถึง ระบบการบริหารประเทศที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นต่าง ๆ มีอำนาจในการจัดการดูแลกิจการหลาย ๆ ด้านของตนเอง ไม่ใช่ปล่อยให้รัฐบาลกลางรวมศูนย์อำนาจในการจัดการกิจการแทบทุกอย่างของท้องถิ่น กิจการที่ท้องถิ่นมีสิทธิจัดการดูแลมักจะ ได้แก่ ระบบสาธารณสุขปโภค การศึกษาและศิลปวัฒนธรรม การดูแลชีวิตและทรัพย์สิน และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ส่วนกิจการใหญ่ ๆ ๒ อย่างที่รัฐบาลกลางควบคุมไว้เด็ดขาดก็คือการทหารและการต่างประเทศ”^{๓๔}

ชูวงศ์ ฉายะบุตร ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การกระจายอำนาจ หมายถึง “หลักการกระจายอำนาจปกครองให้แก่ท้องถิ่นเป็นวิธีที่มอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้องค์กรอื่นที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางไปจัดบริการสาธารณะบางอย่างโดยมีอิสระตามสมควร ไม่ต้องขึ้นอยู่กับบัญชาเพียงแต่ขึ้นอยู่กับหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางเท่านั้น”^{๓๕}

สถาบันดำรงราชานุภาพ ได้สรุปความหมายของการกระจายอำนาจของนักวิชาการซึ่งสามารถแบ่งออกได้ ๒ ความหมาย คือ

๑) การกระจายอำนาจตามอาณาเขต หมายถึง การมอบอำนาจไปให้ท้องถิ่นจัดทำกิจกรรมหรือบริหารสาธารณะภายในเขตท้องถิ่น แต่ละท้องถิ่นมีอิสระบางประการในการปกครองตนเอง

๒) การกระจายอำนาจตามกิจการ หมายถึง การมอบอำนาจให้องค์การสาธารณะจัดทำกิจการประเภทใดประเภทหนึ่งเพื่อให้มีอิสระในการดำเนินงานให้เหมาะสมกับเทคนิค ของงานนั้น^{๓๖}

ชูศักดิ์ เทียงตรง ให้ความหมายว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง “การที่รัฐมอบอำนาจปกครองบางส่วนให้องค์กรอื่น จัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยมีความอิสระตามสมควรไม่ต้องขึ้นอยู่กับบัญชาของราชการส่วนกลาง เพียงแต่อยู่ในความควบคุมเท่านั้น”^{๓๗}

^{๓๔}ธเนศวร์ เจริญเมือง, การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คบไฟ, ๒๕๕๐), หน้า ๑๖๑.

^{๓๕}ชูวงศ์ ฉายะบุตร, การปกครองท้องถิ่นไทย, อ่างแล้ว, หน้า ๑๓๙.

^{๓๖}สถาบันดำรงราชานุภาพและกรมการปกครอง, ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล, (กรุงเทพมหานคร : กองวิชาการแผนงาน, ๒๕๓๙), หน้า ๒๑๒.

สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจปกครอง หมายถึง หลักการที่รัฐมอบอำนาจปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรอื่น ที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางให้ไปจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยมีอิสระตามสมควร เป็นการมอบอำนาจให้ทั้งในด้านการเมืองและการบริหาร เป็นเรื่องที่ต้องถ่วงมีอำนาจที่จะกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายท้องถิ่นของตนเองได้

๒.๓.๒ แนวความคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

นับแต่การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นต้นมา บทบาทอำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยรัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ กำหนดหลักการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง นอกจากนี้ ในหมวด ๙ ได้กำหนดให้รัฐจะต้องให้ความสำคัญแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการบริหารปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งหลายย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และมีหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะโดยรัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็น ภายในกรอบของกฎหมาย

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริหารสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยคำนึงถึงภาระหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง^{๓๓}

แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดกรอบแนวคิด เป้าหมายและแนวทางการกระจายอำนาจ เพื่อให้การกระจายอำนาจบรรลุตามเจตนารมณ์ที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๑๕๔๐ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายไม่เป็นแผนที่เบ็ดเสร็จ มีกระบวนการที่ยืดหยุ่น และสามารถปรับวิธีการให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการเรียนรู้จากประสบการณ์ ได้กำหนดกรอบแนวคิดไว้ ๓ ด้านคือ

๑) ความอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการ

^{๓๓} ชูศักดิ์ เทียงตรง, เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๘), หน้า ๑๔๒.

^{๓๔} ประหยัด หงส์ทองคำ, การกระจายอำนาจ หลักการและองค์ประกอบที่น่าพิจารณา, (กรุงเทพมหานคร : เทศาภิบาล, ๒๕๔๐), หน้า ๑๓๕.

๒) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ในการบริหารท้องถิ่นได้ดำเนินการปรับบทบาท ของ ราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาคให้ส่วนท้องถิ่นเข้ามาดำเนินการแทน

๓) ประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้รับการ บริการสาธารณะที่ดีขึ้น หรือไม่ต่ำกว่าเดิม มีคุณภาพมาตรฐาน การบริหารมีความโปร่งใสมี ประสิทธิภาพและรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคประชาชนสังคมและชุมชนมี ส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินงานและติดตามตรวจสอบ แนวทางการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ประกอบด้วย

๓.๑) การถ่ายโอนภารกิจ การจัดแบ่งอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับท้องถิ่น

๓.๒) การกระจายอำนาจการเงิน การคลังและงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น

๓.๓) แนวทางการถ่ายโอนบุคลากร ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการบริหาร งาน บุคคลโดยการโอนบุคลากรต้องสอดคล้องกับภาระหน้าที่ และความพร้อมของท้องถิ่น

๓.๔) แนวทางการพัฒนาระบบตรวจสอบ การมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคองค์กร เอกชน ให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้

๓.๕) การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓.๖) การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ

๓.๗) กลไกการกำกับดูแลการถ่ายโอนภารกิจและการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการ

๓.๘) การสร้างระบบประกันคุณภาพบริการสาธารณะของส่วนท้องถิ่น^{๓๔}

ลิขิต วีระเวทิน ได้กล่าวไว้ว่า “การกระจายอำนาจการปกครองมีความสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม” โดยสรุปได้ ๒ ประเด็นใหญ่ดังนี้

๑) การกระจายอำนาจเป็นรากแก้วของระบอบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่อง ด้วยประชาธิปไตยต้องประกอบด้วยโครงสร้างส่วนบน คือ ระดับชาติ และโครงสร้างระดับฐานรากคือ ระดับท้องถิ่น การปกครองตนเองระดับท้องถิ่น เปรียบเสมือนรากแก้ว ซึ่งเป็นฐานสำคัญยิ่งของการ พัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

^{๓๔}สำนักนายกรัฐมนตรี, แผนปฏิบัติการกำหนดแผนขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ๒๕๔๕), หน้า ๑๕๕.

๒) การกระจายอำนาจมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจและสังคม ในด้านพัฒนาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัยระบบการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง^{๔๐}

สรุปได้ว่า สาระสำคัญของการกระจายอำนาจอยู่ที่ท้องถิ่นมีความอิสระในการปกครองตนเอง โดยท้องถิ่นได้รับมอบอำนาจจากส่วนกลาง การกระจายอำนาจ นอกจากจะเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลโดยมอบอำนาจหน้าที่รัฐบาลกลางที่จำเป็นจะต้องดำเนินการไปให้ท้องถิ่น จัดทำแล้วยังเป็นการลดอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลกลางในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่ซึ่งได้มอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รับผิดชอบไปจัดทำ การกระจายอำนาจการปกครองมีความสำคัญทั้งในทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคม

๒.๓.๓ วัตถุประสงค์ของแผนการกระจายอำนาจ

วัตถุประสงค์ของแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี ๓ ประการที่สำคัญ คือ

๑) เพื่อให้มีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

๒) กำหนดกรอบทิศทางและแนวทางการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ชัดเจนโดยมีกระบวนการที่ยืดหยุ่น สามารถปรับวิธีการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปมากเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น

๓) กำหนดแนวทางการดำเนินงานของแผนปฏิบัติการ ซึ่งจะกำหนดหลักการทั่วไปในการพิจารณาถ่ายโอนภารกิจ รูปแบบการถ่ายโอนภารกิจที่ราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาคจะถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะเวลาการถ่ายโอนแนวทางการจัดแบ่งอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ แนวทางการจัดสรรทรัพยากรด้านการเงิน การคลัง และบุคลากรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่และภารกิจ ปรับบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค และราชการบริหารส่วนท้องถิ่น รวมทั้งแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๒.๓.๔ ลักษณะสำคัญของหลักการกระจายอำนาจปกครอง

การกระจายอำนาจปกครองมีลักษณะสำคัญซึ่งจะขอแยกเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

^{๔๐}ลิขิต อีร์เวคิน, การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๕), หน้า ๑๖๓.

๑) ได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายให้มีส่วนเป็นนิติบุคคล หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นเหล่านี้มีหน้าที่งบประมาณและทรัพย์สินเป็นของตนเองต่างหากและไม่ขึ้นตรงต่อการปกครองส่วนกลาง ส่วนกลางเพียงแต่กำกับดูแลให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น

๒) มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมด เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

๓) มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน จัดทำกิจกรรมและวินิจฉัยสั่งการได้เองพอสมควร ด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเอง

๔) หน่วยงานปกครองท้องถิ่น ต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ เช่น ภาษีอากร ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ตามที่รัฐอนุญาต เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการต่าง ๆ

๒.๓.๕ จุดแข็งของการกระจายอำนาจปกครอง

๑) ทำให้มีการสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่นได้ดีขึ้นเพราะผู้บริหารที่มาจาก การเลือกตั้งในท้องถิ่นจะรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้ดีกว่า

๒) เป็นการแบ่งเบาภาระของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง

๓) เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตย เพราะการกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักรับผิดชอบในการปกครองท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น

๒.๓.๖ จุดอ่อนของการกระจายอำนาจปกครอง

๑) อาจก่อให้เกิดการแก่งแย่งแข่งขันระหว่างท้องถิ่น ซึ่งมีผลกระทบเอกภาพทางการปกครองและความมั่นคงของประเทศ ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นอาจมุ่งประโยชน์ของท้องถิ่นตน ไม่ให้ความสำคัญกับส่วนรวม

๒) ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งอาจใช้อำนาจบังคับกดขี่คู่แข่งหรือประชาชนที่ไม่อยู่ฝ่ายตนเอง

๓) ทำให้เกิดการสิ้นเปลืองงบประมาณ เพราะต้องมีเครื่องมือเครื่องใช้และบุคลากรประจำอยู่ทุกหน่วยการปกครองท้องถิ่น ไม่มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนเหมือนการบริหารราชการส่วนกลาง^๑

การกระจายอำนาจการปกครองมีความสำคัญในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม โดยสรุปไว้ ๒ ประเด็น

ประเด็นแรก การกระจายอำนาจเป็นรากแก้วของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เนื่องด้วยประชาธิปไตยต้องประกอบด้วย โครงสร้างส่วนบน คือ ระดับชาติ และโครงสร้างส่วนล่าง คือ

^๑โกวิท พวงงาม, มิติใหม่การปกครองท้องถิ่น : วิสัยทัศน์กระจายอำนาจและการบริหารท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมาธรรม, ๒๕๕๐), หน้า ๑๔๕.

ระดับท้องถิ่น การปกครองตนเองในรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง คือ รากแก้ว เป็นฐานเสริมสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ประเด็นที่สอง การกระจายอำนาจมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจและสังคม ในด้านการพัฒนาชนบท โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเกิดได้ต้องอาศัยโครงสร้างการปกครองตนเองในลักษณะที่มีความเป็นอิสระพอสมควร ซึ่งจะเกิดได้ต้องมีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง^{๑๒}

๒.๓.๗ กรอบแนวคิดของการกระจายอำนาจ

กรอบแนวคิดของการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ยึดหลักการและสาระสำคัญ ๓ ด้านคือ

๑) ด้านความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล และการเงินการคลังของตนเอง โดยยังคงรักษาความเป็นรัฐเดี่ยวและความมีเอกภาพของประเทศ การมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และความมั่นคงของชาติเอาไว้ได้ตลอดจนการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

๒) ด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น รัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของตนเองได้มากขึ้น โดยปรับบทบาทและภารกิจของราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาค และเพิ่มบทบาทให้ส่วนท้องถิ่นเข้าดำเนินการแทน เพื่อให้ราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาครับผิดชอบในภารกิจมหภาคและภารกิจที่เกินกว่าขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการได้ โดยกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนโยบายและด้านกฎหมายเท่าที่จำเป็นให้การสนับสนุนส่งเสริมด้านเทคนิควิชาการและการตรวจสอบติดตามประเมินผล

๓) ด้านประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะที่ดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิม มีคุณภาพมาตรฐาน การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการให้มากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชน ภาคประชาสังคมและชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินงานและติดตามตรวจสอบ^{๑๓}

^{๑๒}ลิขิต ธีรเวคิน, การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท, อ้างแล้ว, หน้า ๑๓๔.

^{๑๓}วุฒิสภาฯ ต้นไชย, การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร : เอ พี กราฟิเคิลส์และการพิมพ์, ๒๕๕๗), หน้า ๑๔๑.

“หลักการกระจายอำนาจมีองค์ประกอบสำคัญ ๔ ประการ คือ

๑) มีความเป็นนิติบุคคล การกระจายอำนาจการปกครองนั้นจะต้องมีองค์การเป็นนิติบุคคลต่างหาก จากองค์การของรัฐบาลกลาง การมีองค์การเป็นนิติบุคคลต่างหากนี้ ก็เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ ของตนเอง องค์การเหล่านี้จะต้องมีงบประมาณทรัพย์สินหนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง

๒) มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน ความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นหลักการที่สำคัญประการหนึ่งของการกระจายอำนาจปกครอง เพราะหากองค์การนั้นไม่มีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องรอคำสั่งจากรัฐบาลกลางอยู่เสมอ องค์การเช่นนี้ก็จะไม่มีลักษณะไม่ผิดไปจากหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาค ซึ่งมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐบาลกลางที่ประจำอยู่ในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติภารกิจของตนเองตลอดจนมีอิสระพอสมควรในการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้แต่ก็มีข้อน่าสังเกตว่า อำนาจอิสระขององค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องมีพอสมควรไม่มากจนเกินไปจนทำให้เกิดกระทบกระเทือนต่อเอกภาพและอธิปไตยของประเทศหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งองค์การปกครองท้องถิ่นมิใช่เป็นสถาบันการเมือง ที่มีอำนาจอธิปไตยเป็นของตนเอง หากแต่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้ และให้มืองค์การที่จำเป็นสำหรับทำหน้าที่ทางด้านนิติบัญญัติ และบริหารกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ของตนเท่านั้น

๓) ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหาร และผู้ทำหน้าที่นิติบัญญัติการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นของประชาชนนั้น อาจจะได้หลายระดับ แล้วแต่ความสามารถและความสนใจของประชาชนในท้องถิ่นนั้น เป็นสำคัญ เช่น ประชาชนบางคนอาจมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น เฉพาะการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตัวแทนของตนเองเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่างๆ ขององค์การท้องถิ่นเท่านั้น แต่บางคนอาจมีความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองของท้องถิ่นมากกว่านั้น ถึงกับสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชน เพื่อให้ได้มีโอกาส เข้ามามีบทบาทในการดำเนินกิจกรรม อันเป็นหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นด้วยตนเองก็อาจจะทำได้

๔) มีงบประมาณของตนเอง องค์การปกครองท้องถิ่นต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ด้วยตนเอง รวมไปถึงการมีอำนาจในการบริหารงบประมาณที่ได้มานั้นด้วย การให้องค์การปกครองท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดเก็บ และบริหารรายได้ด้วยตนเองนี้ เป็นการมอบอำนาจการตัดสินใจ ให้องค์การปกครองท้องถิ่นทั้งหมด ตั้งแต่การวางแผนปฏิบัติงาน การจัดเก็บรายได้ การบริหาร และการบริการประชาชนในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ”^{๔๔}

^{๔๔}สถาบันดำรงราชานุภาพและกรมการปกครอง, ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล, อ้างแล้ว, หน้า ๑๐๒.

๒.๓.๘ เป้าหมายของการกระจายอำนาจ

เป้าหมายของแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจกล่าวโดยสรุปดังนี้

๑) ให้มีการถ่ายโอนภารกิจในการบริการสาธารณะของรัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ โดยกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองให้ชัดเจน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทใดหรือแห่งใดที่มีความพร้อมในการรับถ่ายโอนอำนาจหน้าที่และภารกิจให้ดำเนินการถ่ายโอนภายใน ๔ ปี สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทใดหรือแห่งใดที่ไม่สามารถที่จะรับโอนอำนาจหน้าที่และภารกิจภายใน ๔ ปี ให้ดำเนินการถ่ายโอนภายใน ๑๐ ปี

๒) กำหนดการจัดสรรภาษีอากร เงินอุดหนุนและรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้รัฐบาลภายในปี พ.ศ.๒๕๔๔ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น คิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลภายในไม่เกิน พ.ศ.๒๕๔๙ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๕ โดยการเพิ่มสัดส่วนอย่างต่อเนื่องตามระยะเวลาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจที่ถ่ายโอนเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดบริการสาธารณะได้ด้วยตนเองและจัดสรรในสัดส่วนที่เป็นธรรมแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้นด้วย

๓) การจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้เป็นไปตามความจำเป็นและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔) จัดระบบของการถ่ายโอนบุคลากรจากหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ

๕) ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องอำนาจและหน้าที่

สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจ เป็นการให้ท้องถิ่นมีความอิสระในการปกครองตนเอง โดยท้องถิ่นได้รับมอบอำนาจจากส่วนกลาง การกระจายอำนาจ นอกจากจะเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลโดยมอบอำนาจหน้าที่รัฐบาลกลางที่จำเป็นจะต้องดำเนินการไปให้ท้องถิ่น จัดทำแล้วยังเป็นการลดอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลกลางในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ซึ่งได้มอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รับผิดชอบไปจัดทำ สำหรับการกระจายอำนาจนี้ก็มีทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนในตัว

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นของไทย เริ่มขึ้นตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) โดยจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ซึ่งตราเป็นพระราชกำหนดสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ร.ศ. ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐) เพื่อวัตถุประสงค์การป้องกันโรคภัย บำรุงรักษาความสะอาดบ้านเมือง ความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในพระนคร ต่อมาจัดตั้งสุขาภิบาลท่าฉลอมตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ร.ศ. ๑๒๔ (พ.ศ. ๒๔๔๘) โดยที่ให้ดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ร.ศ. ๑๒๕ (พ.ศ. ๒๔๔๙) จากนั้นได้มีการร่างกฎหมายสุขาภิบาลขึ้น เรียกว่าพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาล ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑) เพื่อขยายการปกครองท้องถิ่นให้แพร่หลายต่อไป โดยแบ่งสุขาภิบาลเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ สุขาภิบาลเมืองซึ่งจัดขึ้นในเขตเมือง อันเป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัด ปัจจุบันคือเทศบาล สำหรับสุขาภิบาลตำบลปัจจุบันยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล ปกครองท้องถิ่นจึงเป็นรูปแบบการกระจายอำนาจที่มอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง โดยประชาชนในชุมชนนั้นมีโอกาสได้เรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง หน่วยงานปกครองที่จัดตั้งขึ้นอาจเรียกเป็นรัฐบาลท้องถิ่น โดยมีพื้นที่ที่แน่นอนมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่สมควร โดยขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีการบริหารงาน งานคลังของตนเอง มีสภาท้องถิ่นที่มีสมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

การปกครองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยจะเน้นการจัดโครงสร้างและรูปแบบของหน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองให้มากที่สุด มีองค์กรที่จำเป็นในการปกครองตนเอง คือ ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ องค์กรปกครองท้องถิ่นมีอำนาจตามกฎหมาย เช่น อำนาจในการตรากฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่างๆ ในการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิในการจัดงบประมาณและที่สำคัญ คือให้ประชาชนมีส่วนร่วมทั้งโดยการเลือกตั้ง (Election) การมีกิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง (Party Activity) การจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Group) การแสดงออกของประชาชน (Direct Action) นอกจากนั้นประชาชนอาจมีส่วนร่วมในรูปแบบอื่นๆ เช่น การเข้าฟังการประชุมสภา การติดตามดูแลการปฏิบัติงานของเทศบาล การลงสมัครรับเลือกตั้งและการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เป็นต้น

๒.๔.๑ ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมาย อธิบายถึงคำจำกัดความของ “การปกครองท้องถิ่น” ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันจะแตกต่างกันก็แค่รายละเอียดเท่านั้น ดังนี้

เดเนียล วิท ได้นิยามความหมาย การปกครองท้องถิ่น หมายถึง “การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยงานปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่าถ้า

อำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ดังนั้นการบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรตนเองอันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลางมีอำนาจในการตัดสินใจ และบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน”^{๔๕}

วิลเลียม วี. ฮอลโลเวย์ นิยาม การปกครองท้องถิ่น หมายถึง “องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเองและมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน”^{๔๖}

ซวงส์ ฉายะบุตร ได้ให้ความหมายว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงแต่บางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักที่ว่า ถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้นการบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางโดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลาง มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน”^{๔๗}

ประทาน คงฤทธิศึกษากร ให้ความหมายว่า “การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และมีองค์กรทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์กรนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเองที่วางไว้”^{๔๘}

ซุคักดี เทียงตรง ได้ให้ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นว่า “การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยงานปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิด

^{๔๕} นรินทร์ เมฆไตรรัตน์, ทิศทางการปกครองท้องถิ่นของไทยและต่างประเทศเปรียบเทียบ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๖), หน้า ๑๓๘.

^{๔๖} ศักดิ์ ทาป็น, “ปัญหาและมาตรการการจัดการขยะของเทศบาลนครเชียงใหม่”, การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนอร์ท เชียงใหม่), ๒๕๔๗, หน้า ๑๑๐.

^{๔๗} ซวงส์ ฉายะบุตร, การปกครองท้องถิ่นไทย, อ่างแล้ว, หน้า ๑๑๕.

^{๔๘} อนันต์ ปู่ชู, “ความคิดเห็นต่อโครงการก่อสร้างของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๓, หน้า ๑๗๖.

โอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีอำนาจในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมด หรือบางส่วนในการบริหารงานท้องถิ่น”^{๔๙}

อุทัย หิรัญโต ให้ความหมายว่า “การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่างโดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์กรมีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมด หรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐบาลหาได้ไม่เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำขึ้น”^{๕๐}

ลิขิต ธีรเวคิน กล่าวถึงทัศนะของ จอห์น และ อิมิล เจ ดังนี้

John J. Clarke นักรัฐศาสตร์อังกฤษ ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นเชิงนิยามว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง ส่วนการปกครองของประเทศหรือรัฐซึ่งมีหน้าที่สำคัญที่รับผิดชอบในการดำเนินเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับประชาชนในท้องที่ หรือในขอบเขตแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยเฉพาะ และเป็นการสมควรที่จะมอบเรื่องดังกล่าวให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหาร โดยมีฐานะเป็นรองจากการบริหารของรัฐบาลในส่วนกลาง”^{๕๑}

จากการศึกษาทัศนะของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้หน่วยการปกครองระดับรองของรัฐ หรือกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง ทั้งทางการเมืองและการบริหารให้ประชาชนในท้องถิ่นจัดการปกครองและดำเนินการสาธารณะบางอย่างเพื่อแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของตนเอง เพื่อผลประโยชน์ของรัฐและผลประโยชน์ของท้องถิ่น มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมโดยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม

๒.๔.๒ วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นตามทัศนะของ ประหยัด หงส์ทองคำ โกวิทพวงงาม และ ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร ดังนี้

^{๔๙}ชูศักดิ์ เทียงตรง, การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย, อ่างแล้ว, หน้า ๑๗๓.

^{๕๐}พันตำรวจโทบุญมา แสงกล้า, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๕, หน้า ๑๓๕.

^{๕๑}ลิขิต ธีรเวคิน, การเมืองการปกครองของไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘), หน้า ๑๕๙.

ประหยัด หงส์ทองคำ กล่าวว่า “วัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น มีดังนี้

๑) เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษา การปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน

๒) เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง หลักการอันถือได้ว่าเป็นหัวใจที่สำคัญประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย

๓) เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและอย่างมีประสิทธิภาพ

๔) เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่งเบาภาระรัฐบาลกลาง เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ ทุกประเทศพยายามจะพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ให้เจริญขึ้นทุกวิถีทาง”^{๕๖}

โกวิทย์ พวงงาม กล่าวว่า “วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น มีดังนี้

๑) ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าในการบริหารประเทศจำเป็นต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก

๒) เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริงเนื่องจากประเทศมีขนาดกว้าง ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมแตกต่างกัน การรอรับบริการจากรัฐอย่างเดียวอาจไม่ตรงความต้องการอย่างแท้จริง

๓) เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างกันด้วยการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นขึ้น จึงจำเป็นโดยให้อำนาจองค์กรท้องถิ่นจัดเก็บภาษีเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่น

๔) เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เป็นสถาบันที่ให้การศึกษาปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน โดยการปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง”^{๕๗}

ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร กล่าวว่า “รัฐบาลไม่ว่าระดับใด รวมทั้งตัวแทนของรัฐบาลที่ประจำอยู่ตามท้องถิ่นต่างๆ ย่อมก่อตั้งขึ้นมาเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่สำคัญอยู่ ๓ ประการ คือ

๑) หน้าที่ให้บริการซึ่งบุคคลหรือเอกชนไม่สามารถจัดทำให้ได้ หรือไม่อยู่ในฐานะที่จะจัดหาให้ได้ ในลักษณะเช่นนี้ รัฐบาลหรือหน่วยปกครองท้องถิ่นจะจัดบริการบุคคลผู้เสียภาษีให้ได้รับความคุ้มครอง ได้รับสวัสดิการและได้รับความสะดวกในการดำเนินชีวิต

^{๕๖} ประหยัด หงส์ทองคำ, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๓), หน้า ๑๕๓.

^{๕๗} โกวิทย์ พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย, อ่างแล้ว, หน้า ๑๙๘.

๒) หน้าที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง เนื่องจากการดำเนินชีวิตของบุคคลอาจจะเกิด การขัดแย้งกันเพราะความคิดเห็น และผลประโยชน์แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะมีการอภิปรายถกเถียงกันอย่าง มีเหตุผล

๓) การแบ่งเบาภาระและการเป็นตัวแทนของแต่ละส่วนของประเทศ การจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่น ขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ที่จะแบ่งเบาภาระของส่วนกลาง ให้ท้องถิ่นจัดปกครองตนเอง”^{๔๔}

จากการศึกษาทัศนะของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น คือ เพื่อให้เป็นกลไกสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น เป็นกลไกสำคัญในการสนองตอบความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นอย่างรวดเร็วและทั่วถึง การปกครองท้องถิ่น มีความจำเป็นต่อการให้บริการประชาชนอย่างยิ่ง โดยเฉพาะงานด้านการบริการที่มีขนาดใหญ่ที่เอกชนไม่สามารถให้บริการได้ งานด้านระงับข้อขัดแย้งของกลุ่มผลประโยชน์ และที่สำคัญคือ การแบ่งเบาภาระของประเทศซึ่งถ้าการปกครองท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการอย่างมีประสิทธิภาพแล้วรัฐบาลจะสามารถดำเนินกิจการที่เป็นภาพรวมของประเทศได้มากขึ้น อันหมายถึงความเจริญของชาติโดยภาพรวม

๒.๔.๓ ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

ทางด้านการเมืองและการปกครองนั้น เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าการปกครองท้องถิ่นนับเป็นรากฐานในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้เสียในการบริหาร เกิดความรับผิดชอบและห่วงแหน ต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย อันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยในที่สุด การมีส่วนร่วมของประชาชน (Participation) จึงเป็นลักษณะสำคัญยิ่งของการปกครองท้องถิ่น จะเห็นได้ว่าในประเทศที่ประสบความสำเร็จในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เช่น อังกฤษและสหรัฐอเมริกานั้น เขาได้เน้นถึงคุณค่าของการมีส่วนร่วมโดยประชาชนในการปกครองท้องถิ่นมาก ประชาชนจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการปกครองและควบคุมการปกครอง จึงถือได้ว่าการจัดให้มีการปกครองท้องถิ่นเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการพัฒนาทางการเมือง

แนวคิดที่สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง (Political Participation) ตามรูปแบบของการมีรัฐบาลที่มาจากตัวแทนของประชาชน (Representative Government) นั้น เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในหมู่นักรัฐศาสตร์ซึ่งเลื่อมใสในลัทธินิยมตั้งแต่สมัยของ จอห์น สจวต มิลล์

^{๔๔}ประทาน คงฤทธิศึกษากร, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), ๒๕๒๕, หน้า ๑๗๗.

(John Stuart Mill) ซึ่งได้เคยให้ทรงพระไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นรากฐานในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย สอนให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการบริหาร เกิดความรับผิดชอบและหวงแหนต่อสิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับและปกป้อง อันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสและนำประเทศให้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาการเมืองตามระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด

การให้ความสำคัญต่อการบริหารการปกครองตนเองหรือการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยมีมานาน แต่ที่เป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่แท้จริงเริ่มตั้งแต่ มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองพ.ศ. ๒๔๗๕ ได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ ขึ้น โดยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชดำรัสไว้ตอนหนึ่งว่า “ข้าพเจ้าเห็นว่า สิทธิเลือกตั้งของประชาชนควรที่จะเริ่มต้นที่การปกครองท้องถิ่นในรูปเทศบาล ข้าพเจ้าเชื่อว่าประชาชนควรมีสติสัมเสียในกิจการของท้องถิ่น เรากำลังพยายามให้การศึกษาเรื่องนี้แก่เขา ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นการผิดพลาดถ้าเราจะมี การปกครองระบบรัฐสภาไปก่อนที่ประชาชนจะมีโอกาสเรียนรู้ และมีประสบการณ์อย่างเดียวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งในกิจการปกครองท้องถิ่น”^{๔๔} และต่อมาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบต่างๆ จนปัจจุบันได้เกิดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกพื้นที่ทั่วประเทศไทย

๒.๔.๔ ประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองในรูปแบบของการกระจายอำนาจ ซึ่งการกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นการกระทำหรือมาตรการที่รัฐบาลกลางหรือการบริหารราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาคได้มอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการหรือการบริการสาธารณะบางเรื่องในเขตของแต่ละท้องถิ่นหรือโอนภารกิจบริการสาธารณะบางกิจการจากรัฐ ไปให้หน่วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหลักการเปิดโอกาสให้แต่ละท้องถิ่นดูแลจัดการปัญหาของตนเองในระดับท้องถิ่น ทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่นได้และหลักการกระจายอำนาจตั้งอยู่บนพื้นฐานประโยชน์สำคัญอย่างน้อย ๕ ประการ ดังนี้

- ๑) เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลหรือหน่วยบริหารราชการส่วนกลาง
- ๒) เป็นการทำให้ปัญหาในท้องถิ่นได้รับการแก้ไขปรับปรุงอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามความต้องการของคนในท้องถิ่นนั้น
- ๓) เป็นการส่งเสริมให้คนแต่ละท้องถิ่นได้แสดงความสามารถ และพัฒนาบทบาทของตนเองในการดูแลรับผิดชอบท้องถิ่นของตนเอง

^{๔๔} ประมวล รุจนเสรี, อำนาจของปวงชน, (กรุงเทพมหานคร : ฐานการพิมพ์, ๒๕๔๗), หน้า ๑๘๕.

๔) เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่น อันเป็นรากฐานของระบอบประชาธิปไตยและเป็นพื้นฐานสำคัญให้คนในท้องถิ่นได้ก้าวขึ้นไปดูแลปัญหาในระดับชาติต่อไป

๕) เป็นการเสริมสร้างความมั่นคงและความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนที่จะทำให้ประชาชนมีคุณภาพและมีบทบาทในการจัดการดูแลชุมชนท้องถิ่นของตน^{๕๖}

พรชัย เทพปัญญา และคณะ กล่าวว่า “ประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่นโดยทั่วไปอาจสรุปได้เป็น ๒ ประการ คือ

๑) ประโยชน์ในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่น มีส่วนช่วยทำให้เกิดการพัฒนาการเมืองในชาติขึ้นได้ โดยการที่การปกครองท้องถิ่นเป็นฐานทางการเมืองและเป็นสนามแห่งแรกของการที่จะให้ประชาชนเข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการเมืองเบื้องต้น

๒) ประโยชน์ในการพัฒนาสังคม การพัฒนาสังคมจะต้องกระทำทั้ง ๓ ด้านคือ ด้านสังคม เศรษฐกิจและด้านการเมือง”^{๕๗}

สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นนั้นมีประโยชน์ทั้งในแง่ของปรัชญาการปกครองและการนำมาสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากประชาชนมีความเข้าใจในหลักการและสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครอง นั่นคือการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

๒.๔.๕ หลักการปกครองท้องถิ่น

สำหรับหลักการปกครองได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงสาระสำคัญของหลักการปกครองท้องถิ่นไว้หลายท่าน เช่นดังต่อไปนี้

ชูศักดิ์ เทียงตรง กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นรากฐานในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะเป็นสถาบันฝึกสอนให้ประชาชน รู้สึกมีความเกี่ยวพันกับส่วนได้ส่วนเสีย ในการบริหาร เกิดความรับผิดชอบ และหวงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นตนเอง การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการปกครองและควบคุมการปกครอง การปกครองท้องถิ่นถือเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการพัฒนาทางการเมือง โดยสามารถแยกลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นออกเป็น ๔ ประการ ดังนี้

๑) มีความเป็นอิสระ อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลกลางน้อยมาก พนักงานส่วนท้องถิ่นอยู่ภายใต้กฎหมาย ข้อบังคับขององค์การบริหารบุคคลท้องถิ่นเอง และได้รับเงินเดือนจากงบประมาณของท้องถิ่นเอง

^{๕๖} สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจ, คู่มือการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครุสภา, ๒๕๔๖), หน้า ๑๙๓.

^{๕๗} พรชัย เทพปัญญา และคณะ, การปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบ, (กรุงเทพมหานคร : ป. สัมพันธ์พาณิชย์, ๒๕๓๗), หน้า ๑๙๘.

๒) เป็นนิติบุคคลโดยเอกเทศ ตั้งขึ้นโดยกฎหมาย แยกจากส่วนกลาง มีขอบเขตปกครอง ที่แน่นอน มีคณะผู้บริหารที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น

๓) มีอำนาจอิสระในด้านการคลัง เช่น การจัดเก็บภาษี หารายได้อื่นๆ ตามกฎหมายกำหนด และจัดทำงบประมาณของตนเอง

๔) มีอำนาจอิสระในการวางนโยบายและมีการบริหารงานของตนเองไม่ต้องขอคำสั่งจากราชการส่วนกลางก่อน^{๕๕}

ชูวงศ์ ฉายะบุตร กล่าวถึงสาระสำคัญของหลักการปกครองท้องถิ่น มีดังนี้

๑) การปกครองของชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากรหรือขนาดของพื้นที่เช่น หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยจัดเป็นเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ตามเหตุผลดังกล่าว

๒) หน่วยงานปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสมกล่าวคือ อำนาจของหน่วยงานปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอควร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขต หน่วยงานปกครองท้องถิ่นก็จะกลายเป็นรับอริปไตยเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาล อำนาจของท้องถิ่นแตกต่างออกไปตามลักษณะความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญรวมทั้งนโยบายรัฐบาลในการพิจารณาและการกระจายอำนาจให้แก่หน่วยงานปกครองท้องถิ่นระดับใดจึงจะเหมาะสม

๓) หน่วยงานปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Right) ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๓.๑) หน่วยงานปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับ สุขาภิบาล เป็นต้น

๓.๒) สิทธิเป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

๔) มีองค์กรที่ทำหน้าที่ในการบริหารและปกครองตนเอง องค์กรที่จำเป็นของท้องถิ่นจัดแบ่งเป็นสองฝ่าย คือ องค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลจะมีคณะผู้บริหารเป็นฝ่ายบริหาร และสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ หรือในแบบมหานคร

^{๕๕}ชูศักดิ์ เทียงตรง, การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย, อ่างแล้ว, หน้า ๑๓๔.

คือกรุงเทพมหานคร จะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหาร มีสภากรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

๕) ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาของตนเองอย่างแท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงาน เพื่อให้สมเจตนารมณ์และความต้องการของชุมชนและอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่นนอกจากนั้นยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย^{๕๕}

จากแนวคิดและความหมายที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวอาจจะสรุปเป็นแนวคิดหรือทฤษฎีที่ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นได้เป็น ๖ ทฤษฎี คือ

๑) ทฤษฎีเกี่ยวกับสังคมวิทยา ทฤษฎีหรือแนวคิดที่เกี่ยวกับสังคมวิทยาจะอธิบายถึงพัฒนาการของการปกครองท้องถิ่นในแต่ละแห่ง โดยพยายามมุ่งเน้นว่าความรู้สึกผูกพันในพื้นที่มักจะเกิดขึ้นมาจากบุคคลที่อยู่ในพื้นที่นั้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าแนวความคิดในการปกครองท้องถิ่นจะสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ ดังนั้นปัจจัยทางสังคมวิทยาจึงมีอิทธิพลต่อการปกครองท้องถิ่นในอันที่จะเสริมสร้างจิตสำนึกและความรู้สึก ร่วมกันในการพัฒนาท้องถิ่น

๒) ทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจ ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นมีวิถีชีวิตค่อนข้างยากจน มีความเจริญด้านต่าง ๆ น้อย ส่วนท้องถิ่นแบบชุมชนเมืองประชาชนมีฐานะดี มีความเจริญด้านต่าง ๆ มาก ทำให้มีการดำเนินชีวิตแบบต่างคนต่างอยู่ ไม่ค่อยมีความสัมพันธ์ในลักษณะส่วนตัว จึงเห็นได้ว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจจะเป็นตัวกำหนดบทบาทและหน้าที่ทางสังคม ทำให้ลักษณะของปัญหาและความต้องการของประชาชนแตกต่างกัน ดังนั้นการปกครองท้องถิ่นจึงเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชนทางเศรษฐกิจโดยมีส่วนร่วมกันในการพัฒนาตนเอง

๓) ทฤษฎีเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ โดยทั่วไปสภาพภูมิศาสตร์มักจะแบ่งอาณาเขตท้องถิ่นใน ๓ ลักษณะ คือ เขตท้องถิ่นที่เป็นชุมชนชนบท เขตท้องถิ่นที่เป็นชุมชนเมือง และเขตท้องถิ่นกึ่งชุมชนเมืองและชนบท ทฤษฎีเกี่ยวกับภูมิศาสตร์มีอิทธิพลต่อการจัดการรูปแบบและโครงสร้างของหน่วยการปกครองท้องถิ่นในแต่ละแห่งที่แตกต่างกัน กล่าวคือในเขตที่มีอาณาเขตกว้างแต่มีความหนาแน่นของประชากรน้อย การจัดรูปแบบของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะเป็นไปแบบหนึ่งจะเห็นได้ว่าสภาพท้องถิ่นจะเป็นตัวกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่แตกต่างกันไป

๔) ทฤษฎีเกี่ยวกับกฎหมาย หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะมีลักษณะของรูปแบบและโครงสร้างเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือ หน่วยการปกครองที่จัดตั้งขึ้นจะมีฐานะเป็นนิติ

^{๕๕} ชูวงศ์ ฉายบุตร, การปกครองท้องถิ่นไทย, อ่างแล้ว, หน้า ๑๒๓.

บุคคลตามกฎหมาย แยกจากส่วนกลาง มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีสมาชิกสภาและผู้บริหาร ที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นนั้น

๕) ทฤษฎีเกี่ยวกับการเมือง การปกครองท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องกับการเมืองโดยตรง กล่าวคือ การปกครองท้องถิ่นจะเกี่ยวกับการจัดสรรผลประโยชน์ในท้องถิ่น ซึ่งผู้บริหารของหน่วย การปกครองท้องถิ่นมักจะมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น และประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้โดยมีกิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง การจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์ การ แสดงความคิดเห็นและการแสดงออกของประชาชนต่อหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแนวคิดนี้จะมีผลทำให้การปกครองท้องถิ่นเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการเมืองในระดับชาติต่อไป

๖) ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร การบริหารของหน่วยการปกครองท้องถิ่น จำเป็นต้องอาศัย หลักการหรือทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารมาประยุกต์ใช้เพื่อที่จะบริหารงานในท้องถิ่นให้บรรลุ วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ ทฤษฎีการบริหารงานที่จะนำมาใช้ได้ เช่น การวางแผน การจัด องค์กร การบริหารงานบุคคล การอำนวยการ การประสานงาน การรายงาน และงบประมาณจากคำ จำกัดความดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ดังนี้ คือ

๖.๑) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายและหน่วย การปกครองท้องถิ่นนั้นๆ จะมีสภาพเป็นนิติบุคคล

๖.๒) หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ได้รับการจัดตั้งขึ้น จะต้องไม่อยู่ในสายการบังคับ บัญชา (Hierarchy) ของหน่วยงานทางราชการ เพราะจะต้องเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจการปกครอง ตนเอง (Autonomy)

๖.๓) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจัดตั้งขึ้น ต้องมีองค์กรที่มาจากการเลือกตั้ง (Election) โดยประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของ ประชาชน (Political Participation)

๖.๔) หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ จะต้องมีความสามารถในการจัดเก็บรายได้ (Revenue) โดยการอนุญาตจากรัฐ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้นำมาทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

๖.๕) หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นควรมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและมีการ ควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนตามครรลองของการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองอย่างแท้จริง

๖.๖) หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ควรมีอำนาจในการออกกฎข้อบังคับเพื่อกำกับให้ มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายหรือความต้องการแห่งท้องถิ่นได้ แต่ทั้งนี้กฎข้อบังคับทั้งปวงย่อมไม่ ขัดต่อกฎหมายหรือข้อบังคับอื่นใดของรัฐ

๖.๗) หน่วยการปกครองท้องถิ่น เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในความรับผิดชอบ และอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงแห่งรัฐและประชาชนในส่วนรวม องค์ประกอบต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้คือได้ว่าเป็นคุณลักษณะเฉพาะอันสำคัญของการปกครองท้องถิ่นใน รูปของการปกครองตนเอง (Local self government)^{๖๐}

สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น (Local government) เป็นการปกครองที่รัฐมีอำนาจให้ ท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งหรือหลาย ๆ ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการภายในขอบเขตกิจกรรมที่รัฐมอบหมายให้ กระทำได้ การปกครองในลักษณะนี้ถึงแม้จะเป็นอิสระแต่ก็มิได้เป็นอิสระจากอำนาจของรัฐทั้งหมด และมีใช่เป็นอิสระในการดำเนินการทุกประเภทในท้องถิ่นได้โดยสิ้นเชิง หรือมิใช่การปกครองที่เกิด จากสิทธิของชุมชนท้องถิ่นแต่เป็นผลที่เกิดจากรัฐ คือรัฐเป็นผู้ให้กำเนิดการปกครองท้องถิ่น ดังนั้นรัฐ ย่อมสามารถควบคุมการปกครองท้องถิ่นได้ ความอิสระของแต่ละท้องถิ่นจะมีมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติที่แตกต่างกันในแต่ละรัฐ นอกจากนี้เพื่อให้การปกครองท้องถิ่นและเพื่อให้ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้สูงสุด หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีประชาชน มาร่วมดำเนินการ ไม่ว่าในฐานะผู้ปกครองท้องถิ่น ผู้เลือกตั้งตัวแทนเข้ามาปกครอง ผู้เสนอแนะนโยบาย ผู้ควบคุมหรือผู้เข้าร่วมในรูปแบบอื่น ๆ

๒.๔.๖ รูปแบบการปกครองท้องถิ่น

การบริหารประเทศโดยภาพรวมเริ่มจากราชราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แบ่งการบริหารประเทศออกเป็น ๓ ส่วน คือ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ภายหลังจากที่ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ รูปแบบองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นไทยได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละ รูปแบบ ซึ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในปัจจุบันแบ่งออกเป็น

๑) รูปแบบทั่วไป ได้แก่

๑. องค์การบริหารส่วนจังหวัด
๒. เทศบาล
๓. องค์การบริหารส่วนตำบล

๒) รูปแบบพิเศษ

๑. กรุงเทพมหานคร

^{๖๐} สานิส พึ่งพรชัย, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๐, หน้า ๑๒๕.

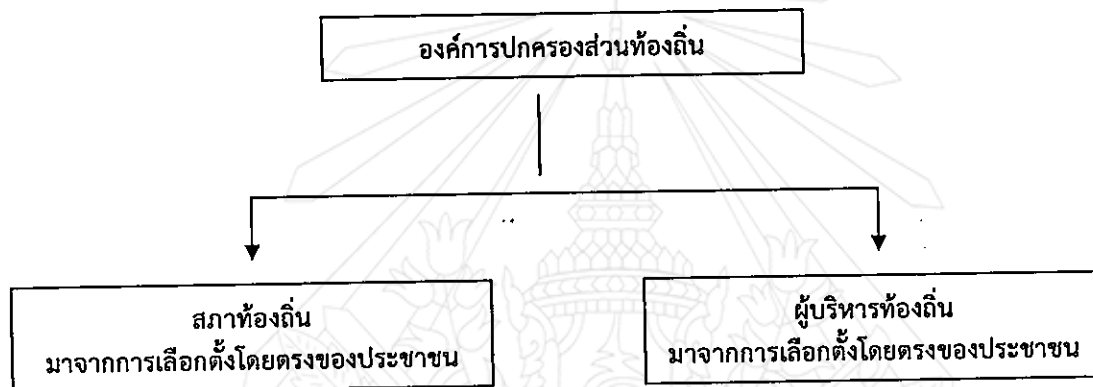
๒. เมืองพัทยา^{๖๑}

โครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

๑) สภาท้องถิ่น ประกอบด้วย สมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในท้องถิ่นนั้นๆ

๒) ผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในท้องถิ่นนั้นๆ

ลักษณะที่กล่าวมาทั้งหมด ซึ่งถือว่าเป็นโครงสร้างขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบของไทย ดังแผนภูมิที่ ๒.๑ ดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ ๒.๑ แสดงโครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๔.๗ หลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization)

การกระจายอำนาจการปกครอง หมายถึง การที่รัฐบาลกลางยินยอมมอบอำนาจ (Devolution) การปกครองและการบริหารในกิจกรรมต่างๆ ให้ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นดำเนินการปกครองตนเอง (Local Self Government) โดยประชาชนในท้องถิ่นจะเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ดังกล่าวทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจทั้งทางการเมืองและการบริหารในการกำหนดนโยบาย และการบริการงานให้เป็นไปตามนโยบายของท้องถิ่นตนเอง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นตามหลักการกระจายอำนาจการปกครองจึงมีฐานะเป็นตัวแทนของประชาชน (Representative Bodies) มีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น การจัดระเบียบบริหารราชการส่วน

^{๖๑}สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจ, คู่มือการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, อ่างแล้ว, หน้า ๑๘๘.

ท้องถิ่นของประเทศไทย ซึ่งได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล^{๖๒}

พิรุณ เกลานนท์ กล่าวว่า “การกระจายอำนาจการปกครองมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

- ๑) มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นนิติบุคคลแยกออกจากรัฐบาลกลาง
- ๒) มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน
- ๓) มีอำนาจอิสระจากส่วนกลางภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย
- ๔) มีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเอง ไม่ขึ้นกับการบังคับบัญชาของรัฐบาลกลาง

๕) มีงบประมาณ รายได้และทรัพย์สินเป็นของตนเอง”^{๖๓}

สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจการปกครองทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจอิสระจากส่วนกลางภายใต้ขอบเขตของกฎหมายทั้งทางการเมืองและการบริหารในการดำเนินนโยบายและการบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายหรือความต้องการของตนเอง โดยมีองค์กรของประชาชนในท้องถิ่นซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลแยกออกจากรัฐบาลกลางเป็นผู้ดำเนินงาน มีงบประมาณ รายได้ทรัพย์สินและบุคลากรเป็นของตนเอง มีคณะผู้บริหารที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ การกระจายอำนาจการปกครองดังกล่าวก่อให้เกิดรูปแบบการปกครองที่เรียกว่าการปกครองท้องถิ่น มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรของประชาชนเป็นผู้ดำเนินงาน เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

แนวคิดองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะกล่าวต่อไปนี้ครอบคลุมเนื้อหาสาระใน ๓ ประเด็น ได้แก่ ๑)ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล ๒)โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ๓)บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล และ ๔)บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล รายละเอียดแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

๒.๕.๑ ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลหรือ อบต. เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่มีพื้นที่ความรับผิดชอบในเขตตำบลที่อยู่นอกเขตเทศบาลหรือองค์กรปกครองท้องถิ่นอื่น ยกเว้นองค์การบริหาร

^{๖๒} ประทาน คงฤทธิศึกษากร, การปกครองท้องถิ่น, อ่างแล้ว, หน้า ๑๓๖.

^{๖๓} พิรุณ เกลานนท์, “การกระจายอำนาจ : ปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการกระจายอำนาจในรูปองค์การบริหารส่วนตำบล”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), ๒๕๓๙, หน้า ๑๙๒.

ส่วน จังหวัดองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบบริหารงานแทนคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๘

การมีผลบังคับใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๘ ดังกล่าวนั้นผลทำให้มีการปรับฐานะทางการบริหารในระดับตำบล โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศออกเป็น ๒ รูปแบบอันได้แก่ ๑)รูปแบบสภาตำบลได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งมีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า ๑๕๐,๐๐๐ บาท และ ๒)รูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจัดตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ (โดยไม่รวมเงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท ได้รับยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล โดยยังคงมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

๒.๕.๒ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ ดังนี้

๑. หน้าที่ทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ การพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และศาสนาและวัฒนธรรม

๑.๑) ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การสนับสนุนและเข้าไปรับทราบการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ การส่งเสริมและติดต่อประสานงานให้หน่วยงานภายนอก เพื่อนำความรู้ด้านวิชาชีพ มาถ่ายทอดและฝึกอบรมให้ประชาชนในตำบล การนำความต้องการของชุมชนให้เป็นแผนชุมชนไปเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามความเหมาะสม การสร้างจิตสำนึกของประชาชนต่อส่วนรวมให้เป็นพลังขับเคลื่อนและขยายผลกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชนในวงกว้างและระยะยาว การพัฒนาฐานข้อมูลชุมชนให้เป็นระบบและปรับให้ทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งข้อมูลครัวเรือน ข้อมูลศักยภาพชุมชน และการจัดหาซึ่งเมล็ดพันธ์ทาง การเกษตรให้แก่ประชาชน

๑.๒) ด้านสังคม ได้แก่ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อบุคคล สื่อการศึกษา สื่อท้องถิ่น การชี้แจงให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบแผนพัฒนาตำบล การจัดให้มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ การชักชวนให้ประชาชนช่วยกันบำรุงรักษาสาธารณสมบัติของตำบล การเปิดพื้นที่สาธารณะในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง การชักชวนให้ประชาชนช่วยกันทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาตำบล การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องโรคเอดส์ให้กับประชาชน การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องยาเสพติดให้กับประชาชน การส่งเสริมให้ประชาชนช่วยกันดูแลรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในตำบล

๑.๓) ด้านศาสนาและวัฒนธรรม ได้แก่ การสนับสนุน และส่งเสริมให้ประชาชนในตำบล ได้เข้ามามีส่วนร่วมในงานประเพณีท้องถิ่น สนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนช่วยกันอนุรักษ์ วัฒนธรรมของท้องถิ่น สนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนร่วมกิจกรรม เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา แข่งขันกีฬา สนับสนุนและส่งเสริมให้สถาบันในตำบล เช่น วัด โรงเรียนทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมและประเพณีของท้องถิ่น การสร้างระบบความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของชุมชนและระหว่างชุมชนอย่างเท่าเทียม ด้วยบริบททางศาสนาและวัฒนธรรมชุมชน ส่งเสริมให้กลุ่มปราชญ์ กลุ่มแกนนำและผู้รู้ ถ่ายทอดความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่ประชาชน สนับสนุนการนำภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างสรรค์คุณค่าของสินค้าและบริการที่มีโอกาสทางการตลาดสูง สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรักษาคุณค่าเอกลักษณ์ของท้องถิ่นอย่างเข้มแข็ง เมื่อนำภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปต่อยอดในเชิงพาณิชย์ เสริมสร้างโอกาสและสภาพแวดล้อมในชุมชนให้เอื้อต่อการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งในระบบและนอกระบบอย่างต่อเนื่อง

๒. หน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องกระทำในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

- ๒.๑) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- ๒.๒) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- ๒.๓) ป้องกันโรค และระงับโรคติดต่อ
- ๒.๔) ป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย
- ๒.๕) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- ๒.๖) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- ๒.๗) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๒.๘) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- ๒.๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณ หรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

นอกจากนี้ จากการประมวลเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมพัฒนาท้องถิ่น จะเห็นได้ว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑) ด้านสังคมและวัฒนธรรม

- ๑.๑) ส่งเสริมบทบาทในการจัดประเพณีตามเทศกาลทุกปี
- ๑.๒) ได้ส่งเสริมในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมประเพณีต่าง ๆ
- ๑.๓) จัดกิจกรรมส่งเสริมในการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์และธรรงศ์ศิลปะและวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ๑.๔) มีการสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มสตรีและเยาวชน
- ๑.๕) จัดให้มีการช่วยเหลือกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน
- ๑.๖) มีบทบาทในการช่วยเหลือสงเคราะห์แก่คนชรา
- ๑.๗) มีบทบาทในการช่วยเหลือผู้พิการที่ขาดผู้อุปถัมภ์เลี้ยงดู
- ๑.๘) มีบทบาทในการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุนโรงเรียน หรือสถานศึกษา
- ๑.๙) เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการและสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่น

๒) ด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ

- ๒.๑) มีบทบาทในการสร้างถนนหนทางให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด
- ๒.๒) มีบทบาทในการซ่อมแซมดูแลรักษาถนนให้ใช้การได้ดีอยู่เสมอ
- ๒.๓) มีบทบาทในการจัดให้มีการเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- ๒.๔) มีบทบาทในการจัดกิจกรรมรณรงค์การรักษาความสะอาด
- ๒.๕) มีบทบาทในการสร้างระบบน้ำประปาที่ดีแก่ประชาชน
- ๒.๖) มีบทบาทในการดูแลรักษาระบบไฟฟ้าในชุมชน

๓) ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ

- ๓.๑) มีบทบาทในการจัดให้มีการป้องกันยุงลายเป็นประจำทุกปี
- ๓.๒) มีบทบาทในการรณรงค์ป้องกันโรคติดต่อที่สำคัญ เช่น ไข้เลือดออก โรคฉี่หนู โรค

เอ็ดส์เป็นประจำ

- ๓.๓) มีบทบาทในการจัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับโรคติดต่อที่สำคัญ
- ๓.๔) มีบทบาทในการสงเคราะห์ช่วยเหลือการบำบัดรักษาผู้ที่ติดยาเสพติด

๔) ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

- ๔.๑) มีบทบาทในการจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือดับเพลิง
- ๔.๒) มีบทบาทในการจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากน้ำท่วม
- ๔.๓) มีบทบาทในการจัดให้มีศูนย์รับแจ้งและประสานความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย
- ๔.๔) มีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือประชาชนเมื่อประสบภัยแล้ง น้ำท่วม พายุ ไฟไหม้

๕) ด้านสิ่งแวดล้อม

- ๕.๑) มีบทบาทในการรณรงค์อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และแหล่งน้ำธรรมชาติ
- ๕.๒) มีบทบาทในการจัดให้มีกิจกรรมปลูกป่าต้นไม้นเป็นประจำทุกปี
- ๕.๓) มีบทบาทในการจัดให้มีกิจกรรมในการรักษาสิ่งแวดล้อม
- ๕.๔) มีบทบาทในการจัดฝึกอบรมประชาชนเพื่อเป็นอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากร

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. หน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลอาจพิจารณากระทำได้ หรืออาจจัดทำในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล คือ

- ๓.๑) ให้มีน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร
- ๓.๒) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- ๓.๓) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- ๓.๔) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- ๓.๕) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- ๓.๖) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- ๓.๗) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- ๓.๘) การคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- ๓.๙) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- ๓.๑๐) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- ๓.๑๑) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- ๓.๑๒) การท่องเที่ยว
- ๓.๑๓) การผังเมือง

๔. โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลแบ่งโครงสร้างองค์กรออกเป็น ๒ ฝ่าย คือ

๔.๑) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ สมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง และมีวาระในการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี สามารถพิจารณาได้ดังนี้

ก. จำนวนสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

- ๑) ให้มีสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านละ ๒ คน
 - ๒) ในกรณีเขต องค์การบริหารส่วนตำบล ไตมีเพียง ๑ หมู่บ้าน ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นั้นประกอบด้วยสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๖ คน
 - ๓) ในกรณีที่เขต องค์การบริหารส่วนตำบล ไตมีเพียง ๒ หมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล นั้นประกอบด้วยสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ ๓ คน^{๖๔}
- ข. ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล

^{๖๔} อุดม เขยแก้วศ์, หนังสือยุคปฏิรูปการศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบล ประชาธิปไตยของชาวบ้าน, (กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, ๒๕๔๕), หน้า ๑๔๖.

ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งที่ได้แก้ไขตาม พ.ร.บ. สภาตำบล และ องค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๖ ที่น่าสนใจและเป็นปัจจุบัน^{๖๕} คือ

๑) ไม่เคยถูกผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ออกจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบล เว้นแต่จะพ้น ๕ ปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

๒) มีสัญชาติไทยโดยกำเนิดและมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้งซึ่งถือเป็นจุดที่ต้องการเพิ่มศักยภาพให้กับ องค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีบุคลากรที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

ค. องค์ประกอบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

๑) ประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบล ๑ คน และรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ๑ คน

๒) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลือกสมาชิกคนหนึ่งเป็นเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ง. อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

๑) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการของ องค์การบริหารส่วนตำบล

๒) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

๓) ควบคุมการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล กฎหมายระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

๒) คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (แต่เดิมเรียก “คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล”) เป็นองค์การฝ่ายบริหารทำหน้าที่บริหารกิจการของ องค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามมติ ข้อบัญญัติ และแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล โดยรับผิดชอบต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปี รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งมีหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทาง ราชการมอบหมาย โดยมีวาระดำรงตำแหน่ง ๔ ปี

^{๖๕} กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, การจัดทำแผนพัฒนาตำบล, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาสมัครรักษาดินแดน, ๒๕๔๒), หน้า ๑๙๐.

ก. คณะผู้บริหารประกอบด้วย

๑) นายกองค้การบริหารส่วนตำบล (เดิมประธานกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล) ๑ คน

๒) รองนายก องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๒ คน

ข. อำนาจหน้าที่ของคณะผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล

๑) บริหารกิจการของ องค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามมติ ข้อบัญญัติ และแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบ การบริหารกิจการของ องค์การบริหารส่วนตำบล ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

๒) จัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ

๓) รายงานการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สภาฯ ทราบอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง

๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ค. คณะผู้บริหารพ้นจากตำแหน่ง เช่น

๑) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล สิ้นอายุเมื่อมีกายุบสภา องค์การบริหารส่วนตำบล

๒) ครบวาระการดำรงตำแหน่ง หรือลาออก

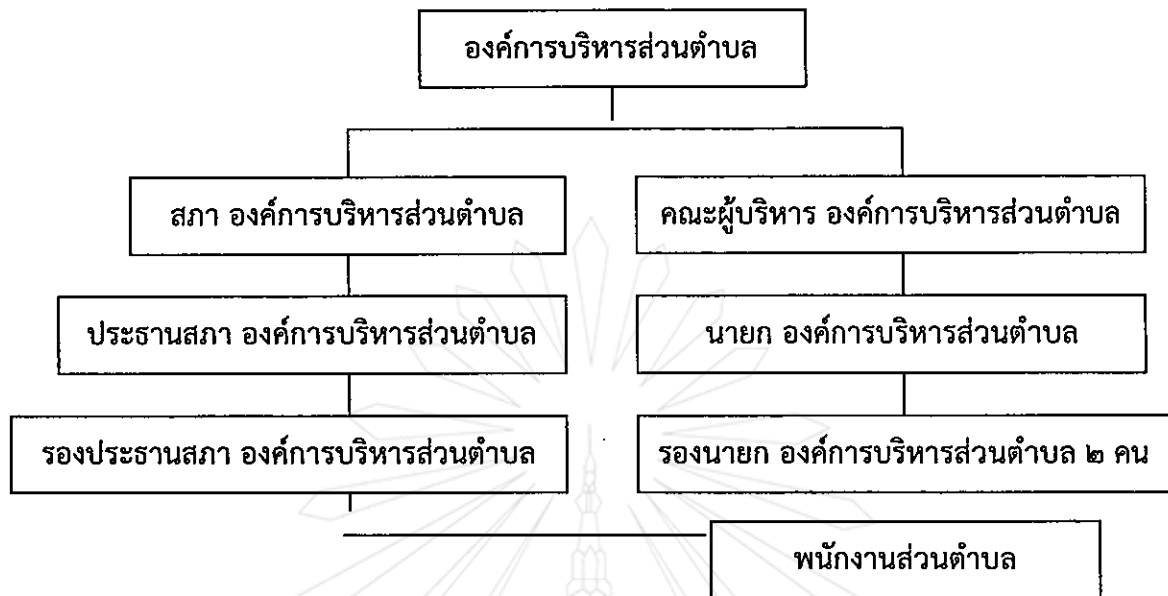
๓) ผวจ. สั่งให้พ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา ๙๒

๔) ดำรงตำแหน่งเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

๕) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีมติให้พ้นจากตำแหน่งไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๔ ของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่

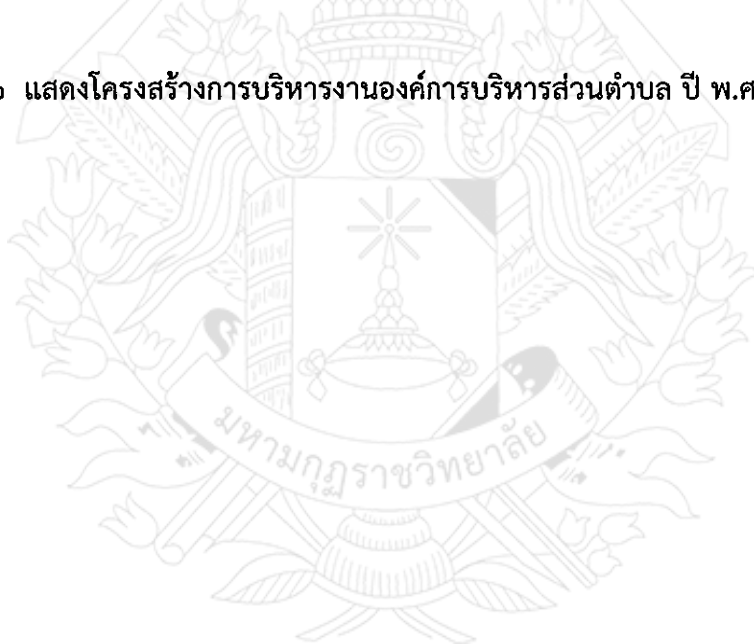
๖) สภา องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือเพิ่มเติม ด้วยเสียไม่น้อยกว่า ๒/๓ ของจำนวนสมาชิกที่มีอยู่

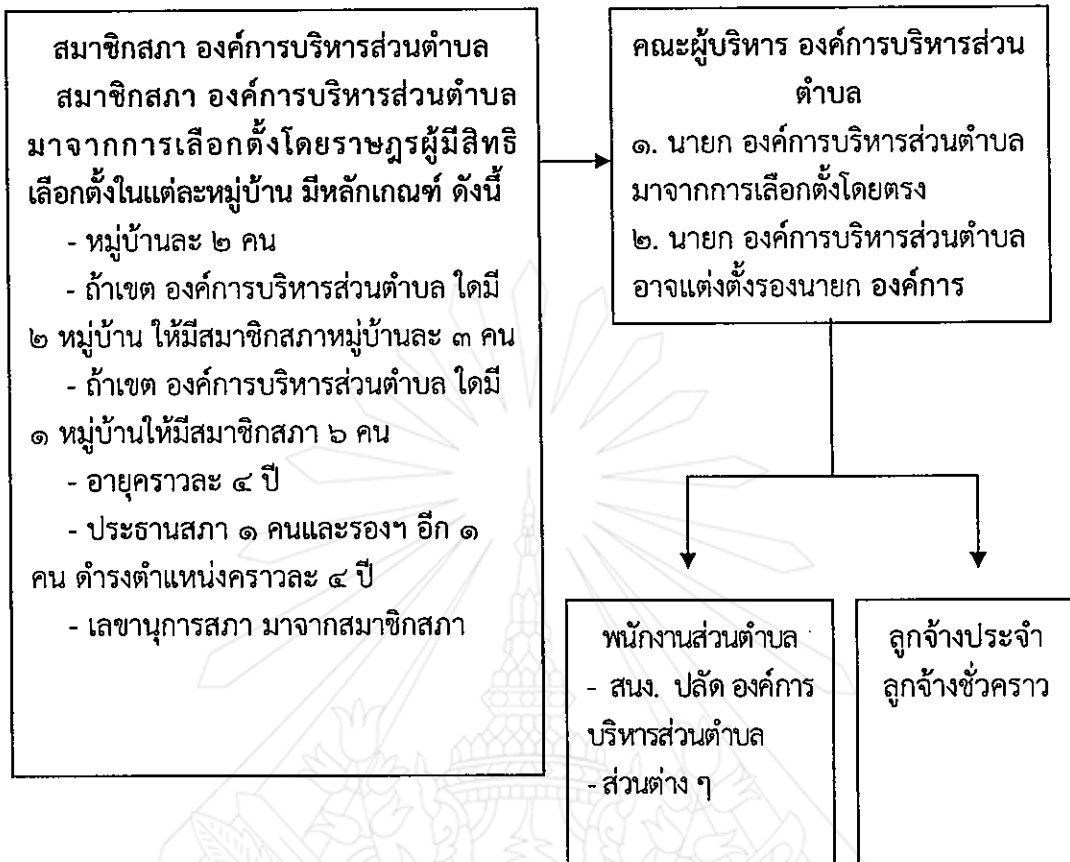
การแสดงโครงสร้างต่าง ๆ ทางการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล

(ที่มา : กองราชการ ส่วนตำบล กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย)

แผนภูมิที่ ๒.๒ แสดงโครงสร้างการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ปี พ.ศ. ๒๕๔๗

ตาม พรบ. สภาตำบลแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

แผนภูมิที่ ๒.๓ แสดงโครงสร้างการแบ่งส่วนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล

๓) การแบ่งชั้น องค์การบริหารส่วนตำบลและจำนวนพนักงานของแต่ละชั้น องค์การบริหารส่วนตำบล โดยการแบ่งตามเกณฑ์รายได้ของประชากร

ตารางที่ ๒.๒ แสดงรายละเอียดการแบ่งชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลตามรายได้

ชั้น องค์การบริหารส่วนตำบล	แบ่งรายได้ องค์การบริหารส่วนตำบล (บาท)
๑. ชั้น ๑	มากกว่า ๒๐,๐๐๐,๐๐๐
๒. ชั้น ๒	๑๒,๐๐๐,๐๐๐ - ๑๒,๐๐๐,๐๐๐
๓. ชั้น ๓	๖,๐๐๐,๐๐๐ - ๑๒,๐๐๐,๐๐๐
๔. ชั้น ๔	๓,๐๐๐,๐๐๐ - ๖,๐๐๐,๐๐๐
๕. ชั้น ๕	ไม่เกิน ๓,๐๐๐,๐๐๐

องค์การบริหารส่วนตำบลจะแบ่งชั้น องค์การบริหารส่วนตำบล เป็น ๕ ชั้นตามรายได้ที่จัดเก็บเอง ซึ่งไม่รวมเงินอุดหนุน และชั้น องค์การบริหารส่วนตำบล ก็จะสามารถกำหนดจำนวนพนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อบริหารกิจการของ องค์การบริหารส่วนตำบล ได้ ตั้งแต่ ชั้น ๕ ที่จำนวนพนักงานอย่างน้อย ๓ คน คือ ปลัด องค์การบริหารส่วนตำบล, หัวหน้าส่วนการคลัง, หัวหน้าส่วนโยธา เป็นต้น เพื่อให้เกิดความสะดวกรสบายทางการบริหารงาน และใน องค์การบริหารส่วนตำบล ที่แบ่งเป็นชั้น ๑ ถึงชั้น ๕ นี้ ก็จะมีการปรับเปลี่ยนเป็น ๓ ชั้นตามรูปแบบใหม่ที่กำหนดขึ้น คือ

ตารางที่ ๒.๓ แสดงรายละเอียดการแบ่งชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลตามประเภท

จำแนก ชั้น องค์การบริหารส่วนตำบล ๓ ประเภท	องค์การบริหารส่วนตำบลชั้นที่แบ่งตามรายได้
๑. ชั้นใหญ่	องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น ๑
๒. ชั้นกลาง	องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น ๒ - ๓
๓. ชั้นเล็ก	องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น ๔ - ๕

ง. พนักงานส่วนตำบล

พนักงานตำบลองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น จะจำแนกแบ่งการบริหารออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑) สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีปลัด องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหัวหน้าสำนักงาน

๒) ส่วนต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตั้งขึ้น เช่น ส่วนการคลัง, ส่วนโยธา เป็นต้น

เพื่อประโยชน์แก่กิจการ องค์การบริหารส่วนตำบล อาจขอให้ข้าราชการ พนักงานหรือ ลูกจ้างของหน่วยงานราชการของรัฐและวิสาหกิจ หรือหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ไปดำรง ตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการของ องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการชั่วคราวโดยไม่ขาดจากต้นสังกัด เดิมได้ ทั้งนี้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตได้ตามความจำเป็น ในกรณีที่เป็นการข้าราชการ ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้กระทรวงมหาดไทยทำความตกลงกับหน่วยงานต้นสังกัด ก่อนแต่งตั้ง ซึ่งจำนวนพนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบล^{๖๖} มีได้ตารางที่ ๒.๔

ตารางที่ ๒.๔ แสดงจำนวนพนักงานส่วนตำบลตามชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล

ชั้น องค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวนพนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบล
๑. ชั้น ๑	๒๑ คน
๒. ชั้น ๒	๑๒ คน
๓. ชั้น ๓	๖ คน

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่นนั้น เพื่อต้องการให้ ทราบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลใช้กฎหมายอะไรเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานและผู้วิจัยจะได้นำข้อ กฎหมายมาพิจารณาในการจัดทำแบบสอบถามงานศึกษาในครั้งนี้

๒.๖ สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

๒.๖.๑ ประวัติความเป็นมา

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติว จังหวัดยโสธร องค์การบริหารส่วนตำบลศรี ฐานได้รับการยกฐานะโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๒๔ เป็นหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีการแบ่งโครงสร้างการบริหารงาน ออกเป็น ๒ ฝ่าย คือ

๑) ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย

๑.๑) นายกององค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล โดยกำหนดในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเขตเลือกตั้ง และในการ บริหารราชการองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกเทศบาลตำบลให้ช่วยปฏิบัติหน้าที่

^{๖๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๙๑.

ราชการจำนวนไม่เกิน ๒ คน และ เลขาธิการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาเทศบาลได้จำนวนตำแหน่งละ ๑ คน

๑.๒) พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารมาจากการแต่งตั้งโดยการสอบแข่งขัน สอบคัดเลือก เพื่อบรรจุแต่งตั้งหรือการรับโอนมาจากส่วนราชการอื่น

๒) ฝ่ายนิติบัญญัติ ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน จำนวน ๑๘ คน โดยแบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น ๙ เขต ๆ ละ ๒ คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง ๑๘ คน จะต้องเลือกสมาชิกด้วยตนเองมาเป็นประธานสภาและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอีกตำแหน่งละ ๑ คน

๒.๖.๒ สภาพทั่วไป

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร มีพื้นที่การปกครองประกอบด้วย ๙ หมู่บ้าน โดยตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอป่าต้ว มีพื้นที่ประมาณ ๑๗,๖๐๑ ไร่ ประมาณ ๒๘.๑๖ ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ เหมาะสำหรับการเกษตรโดยอยู่ห่างจากอำเภอเมืองยโสธรไปตามทางหลวงหมายเลข ๒๐๒ เป็นระยะทาง ๒๐ กิโลเมตร และอยู่ห่างจากอำเภอป่าต้ว ประมาณ ๑๒ กิโลเมตร และอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของ จังหวัดยโสธร โดยมีอาณาเขตต่าง ๆ ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลกระเจาย และตำบลโพธิ์ไทร อำเภอป่าต้ว
- ทิศใต้ ติดกับ ตำบลทุ่งมน อำเภอคำเขื่อนแก้ว
- ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลเชียงเพ็ง อำเภอป่าต้ว และตำบลเหล่าไฮ อำเภอคำเขื่อนแก้ว
- ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลกระเจาย อำเภอป่าต้ว

จำนวนครัวเรือน ๑,๖๑๗ ครัวเรือน จำนวนประชากรทั้งสิ้น ๖,๑๘๖ คน โดยแยกเป็นชาย ๓,๐๘๖ คน หญิง ๓,๑๐๐ คน

๒.๖.๓ ลักษณะภูมิประเทศ

ตำบลศรีฐานมีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบสูง ดินส่วนใหญ่เป็นดินทราย มีลำน้ำโพงไหลผ่านทางตอนเหนือของตำบล แต่ปริมาณน้ำไม่เพียงพอสำหรับการเกษตร

๒.๖.๔ สภาพทางเศรษฐกิจ

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น ทำนาข้าว ทำไร่ยางพารา ไร่มันสำปะหลัง และมีการทำหมอนขวานผ้าขิดเป็นอาชีพเสริม คือในหมู่ที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๘ และหมู่ที่ ๙ ส่วนการเลี้ยงสัตว์เป็นการเลี้ยงสัตว์ตามธรรมชาติ ทั้งเลี้ยงไว้ใช้งานและเพื่อเป็นอาหาร เช่นวัว ควาย เป็ด ไก่ และเลี้ยงไว้จำหน่ายเป็นบางส่วน เช่น สุกร อีกทั้งนิยมจับปลาตามแหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อการบริโภคเป็นส่วนใหญ่

๒.๖.๕ สภาพทางสังคม

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร แบ่งพื้นที่การบริหารออกเป็น ๙ หมู่บ้านประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัด/สำนักสงฆ์ จำนวน ๘ แห่ง มีสถานศึกษาของรัฐบาล จำนวน ๔ แห่ง มีศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัย จำนวน ๒ แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลศรีฐาน ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ บ้านศรีฐาน บริการครอบคลุมทั้ง ๙ หมู่บ้าน จำนวน ๑ แห่ง

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โกมินทร์ กุลเวชกิจ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด” พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด และรายด้านอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อยคือ การเลือกตั้ง การมีกิจกรรมในกลุ่มการเมือง การแสดงความคิดเห็น การรวมกลุ่มผลประโยชน์ และการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นต่างๆ และเมื่อจำแนกตามเพศและอายุการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่มีความแตกต่างกัน จำแนกตามการศึกษา อาชีพ และถิ่นที่อยู่อาศัยมีความแตกต่างกัน โดยมีมัธยมศึกษาตอนปลายมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าระดับอนุปริญญาตรีขึ้นไป อาชีพเกษตรกร/รับจ้างมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าอาชีพราชการ/รัฐวิสาหกิจ^{๖๗}

พัฒน์พงษ์ เลขโฆษ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนใน องค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนใน องค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับใด ในทางการเมืองและการบริหาร ในลักษณะของการมีส่วนร่วมคิดร่วมดำเนินการ และร่วมตรวจสอบ ตลอดจนวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งการเมืองและการบริหาร อันได้แก่ เพศ อายุ รายได้ การศึกษา การมีตำแหน่ง การได้รับการฝึกอบรมจากราชการ การรับรู้ข่าวสาร การมีความสัมพันธ์กับข้าราชการและนักการเมือง และความรู้ความเข้าใจต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ว่ามีหรือไม่มีเพียงใด

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง โดยแยกตามลักษณะการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

^{๖๗}โกมินทร์ กุลเวชกิจ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๑๕๕.

๑. ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ในระดับปานกลาง แต่มีส่วนร่วมคิดทางการบริหารในระดับสูง

๒. ประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินการทางการเมืองและการบริหาร ในระดับปานกลาง

๓. ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบทางการเมือง ในระดับสูง แต่ในทางการบริหารในระดับปานกลาง^{๖๔}

สุวิทย์ จันแข่ง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลจระเข้เผือก อำเภอตำบมมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี” พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลจระเข้เผือก อำเภอตำบมมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในระดับปานกลางซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แก่ การศึกษา รายได้ ความสนใจในข่าวสารทางการเมือง การรับรู้กิจกรรมข่าวสารของตำบล มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ส่วนเพศ อายุ และอาชีพไม่ใช่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง^{๖๕}

ยงยุทธ จารุสิริรังสี ได้ศึกษา “พฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลของประชาชน:กรณีศึกษาเทศบาลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช” พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับหน้าที่ดังกล่าวเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกบุคคลหากได้รับสิ่งของหรือเงินเพื่อผลประโยชน์อื่นจากผู้สมัครพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะไม่เลือกหากได้รับสิ่งของหรือเงินเพื่อผลประโยชน์อื่นจากผู้สมัคร

ศักดิ์รินทร์ โชคสมัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลหันตะเภา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ด้านการลงคะแนนเสียง

^{๖๔} พัฒนพงษ์ เลขโฆษ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดจันทบุรี”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๔, ๑๑๑ หน้า.

^{๖๕} สุวิทย์ จันแข่ง, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลจระเข้เผือก อำเภอตำบมมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว,, ๑๗๕ หน้า.

เลือกตั้ง ด้านการสื่อข่าวสาร ด้านการเกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง ด้านการชุมนุมประท้วง และด้านการมีบทบาทในชุมชน ตามลำดับ^{๖๐}

โชคศักดิ์ อนทวีชญ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนาสาร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี” พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็น ด้านการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการควบคุมและติดตามการบริหารงานท้องถิ่น พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในระดับน้อย^{๖๑}

ไชยสิทธิ์ พรหมอนุมัติ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นพิเศษ : ศึกษาเฉพาะกรณีเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นพิเศษ : ศึกษาเฉพาะกรณีเมืองพัทยา ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์หาเสียง อยู่ในระดับปานกลาง^{๖๒}

วิทยา บุญยะเวชชีวิน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง โดยการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด รองลงมาคือการชักชวนให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิเลือกตั้งและน้อยที่สุดคือการร่วมชุมนุมหรือเดินขบวนขับไล่สมาชิกสภาเทศบาลหรือเจ้าหน้าที่เทศบาล สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลบางปู คือการผ่านสังคมประกิตทางการเมืองการผ่านการบ่มเพาะทางการเมือง การมีอุดมการณ์ประชาธิปไตยและการเข้าถึงข่าวสารทางการเมือง^{๖๓}

^{๖๐}ศักดิ์นรินทร์ โชคสมัย, “ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลหันตะเภา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, สารนิพนธ์ศาสตราคมมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๑, ๑๑๓ หน้า.

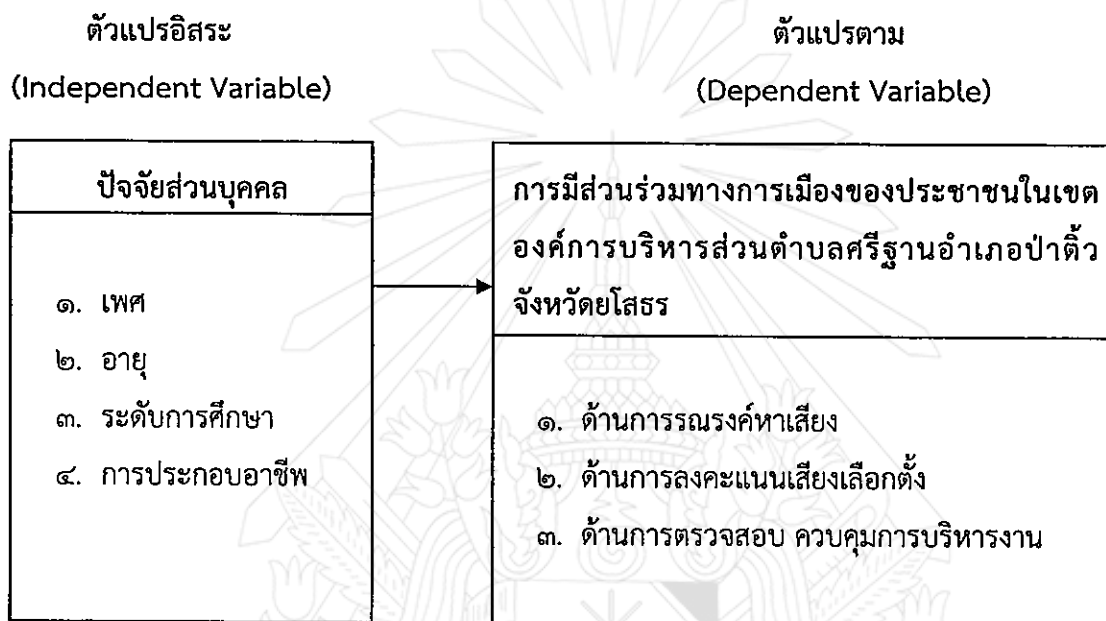
^{๖๑}โชคศักดิ์ อนทวีชญ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนาสาร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี”, สารนิพนธ์ศาสตราคมมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๑, ๑๔๑ หน้า.

^{๖๒}ไชยสิทธิ์ พรหมอนุมัติ, “ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นพิเศษ : ศึกษาเฉพาะกรณีเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตราคมมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๕๕, ๑๙๘ หน้า.

^{๖๓}วิทยา บุญยะเวชชีวิน, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตราคมมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๕๓, หน้า ๑๙๐.

๒.๘ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เสนอโดย บุญเรือง บุรศักดิ์ ที่ประกอบด้วย ๑) การรณรงค์หาเสียง ๒) การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ๓) การตรวจสอบควบคุมการบริหารงาน^{๓๔} สามารถนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังภาพประกอบที่ ๒.๔

แผนภูมิที่ ๒.๔ แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

^{๓๔}บุญเรือง บุรศักดิ์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย”, รัฐสภาสาร, อ่างแล้ว, หน้า ๑๒๕.

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร” ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- ๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๑ ประชากร

ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร พ.ศ. ๒๕๕๑ จำนวน ๔,๗๐๓ คน

๓.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร และเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane)^๑ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๖๙ คน

^๑สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๔), หน้า ๑๒๗.

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ดังรายละเอียดที่ปรากฏในตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง องค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

หมู่ที่	ชื่อบ้านในตำบลศรีฐาน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
๑	บ้านศรีฐาน	๖๓๙	$\frac{๓๖๙}{๔,๗๐๓} \times ๖๓๙ = ๕๐.๑๔ = ๕๐$
๒	บ้านศรีฐาน	๖๙๓	$\frac{๓๖๙}{๔,๗๐๓} \times ๖๙๓ = ๕๕.๓๗ = ๕๕$
๓	บ้านศรีฐาน	๔๔๕	$\frac{๓๖๙}{๔,๗๐๓} \times ๔๔๕ = ๓๔.๙๑ = ๓๕$
๔	บ้านศรีฐาน	๔๗๕	$\frac{๓๖๙}{๔,๗๐๓} \times ๔๗๕ = ๓๗.๒๗ = ๓๗$
๕	บ้านเตาไห	๕๙๖	$\frac{๓๖๙}{๔,๗๐๓} \times ๕๙๖ = ๔๖.๗๖ = ๔๗$
๖	บ้านกุดสำโรง	๒๙๑	$\frac{๓๖๙}{๔,๗๐๓} \times ๒๙๑ = ๒๒.๘๔ = ๒๓$
๗	บ้านเตาไห	๗๓๒	$\frac{๓๖๙}{๔,๗๐๓} \times ๗๓๒ = ๕๗.๔๓ = ๕๘$
๘	บ้านศรีฐาน	๔๕๐	$\frac{๓๖๙}{๔,๗๐๓} \times ๔๕๐ = ๓๕.๓๑ = ๓๕$
๙	บ้านศรีฐาน	๓๘๒	$\frac{๓๖๙}{๔,๗๐๓} \times ๓๘๒ = ๒๙.๙๗ = ๓๐$
รวม		๔,๗๐๓	๓๖๙

๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) จากจำนวนประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร และเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๔,๗๐๓ คน แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบ

แบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)^๒ แบ่งออกเป็น ๙ ชั้น โดยใช้หมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน เป็นตัวแบ่งชั้นภูมิ มีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

๑) นำประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๔,๗๐๓ คน ไปหาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ดังนี้

สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane)

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ กำหนดให้ $e = 0.05$

แทนค่า

$$\begin{aligned} n &= \frac{4,703}{1 + 4,703(0.05)^2} \\ &= 368.57 \\ &\approx 369 \end{aligned}$$

ดังนั้น จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 369 คน

๒) นำมาหาอัตราส่วนของประชากร (Proportional to Size) เพื่อหากกลุ่มตัวอย่างแยก แต่ละชั้นตามสูตรนี้^๓

$$n_1 = \frac{N_i}{N} \times n$$

n_1 = จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้น

N_i = จำนวนประชากรแต่ละชั้น

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทุกชั้น

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

๓) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละชั้นภูมิตามสัดส่วนที่กำหนดไว้

๔) ทำการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่ายในแต่ละชั้นภูมิจนได้จำนวนครบตามที่กำหนดไว้

^๒ณรงค์ โพธิ์พุกพานันท์, ระเบียบวิธีวิจัย : เอกสารตำราหลัก ประกอบการเรียนการสอน วิชาการระเบียบวิธีวิจัยเชิงบูรณาการ, (กรุงเทพมหานคร : เอ็กซ์เปอร์เน็ท, ๒๕๕๐), หน้า ๑๘๐.

^๓กัลยา วานิชย์บัญชา, สถิติสำหรับงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๑๕๙.

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบ สอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติว จังหวัดยโสธร มีจำนวน ๓๐ ข้อ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการรณรงค์หาเสียง ๒) ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ๓) ด้านการตรวจสอบ ควบคุม การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยใช้ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ โดยใช้หลักของ (Cheek List) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์การใช้คะแนน ดังนี้

๕	หมายถึง	มีส่วนร่วมในระดับ	มากที่สุด
๔	หมายถึง	มีส่วนร่วมในระดับ	มาก
๓	หมายถึง	มีส่วนร่วมในระดับ	ปานกลาง
๒	หมายถึง	มีส่วนร่วมในระดับ	น้อย
๑	หมายถึง	มีส่วนร่วมในระดับ	น้อยที่สุด

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดการวัดค่าตัวแปรจากเกณฑ์การคิดคะแนนจากแบบสอบถามที่สร้างขึ้น จำนวน ๓๐ ข้อ โดยมีเฉพาะข้อความทางบวก (Positive) กำหนดคะแนนแบบ arbitrary weighting method โดยใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best) ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วม	ช่วงค่าเฉลี่ย
มากที่สุด	๔.๕๐ - ๕.๐๐
มาก	๓.๕๐ - ๔.๔๙
ปานกลาง	๒.๕๐ - ๓.๔๙
น้อย	๑.๕๐ - ๒.๔๙
น้อยที่สุด	๑.๐๐ - ๑.๔๙

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายเปิด เพื่อสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้มีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

๓.๔.๑ ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งเป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

๓.๔.๒ ร่างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ และนิยามศัพท์เฉพาะ ที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๓.๔.๓ นำร่างแบบสอบถามที่สร้างแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์, อาจารย์ที่ปรึกษา ร่วม ตรวจสอบปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้คำถามมีความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา สอดคล้องระหว่างข้อความคำถามด้วยวิธีการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence :IOC) ^๕ เลือกข้อความที่มีค่าตั้งแต่ ๐.๕๐ ขึ้นไป จากคำถามทั้งหมด ๓๐ ข้อ ใช้ได้ทั้งหมด ๓๐ ข้อ ซึ่งข้อความที่ใช้ได้มีค่า IOC = ๑.๐๐ ทุกข้อ

๓.๔.๔ นำแบบสอบถามมาปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ เพื่อความเหมาะสมของสำนวนภาษา

๓.๔.๕ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยนี้คือ ในการวิจัยนี้คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลกระจาย อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร จำนวน ๓๐ คน และนำผลมาวิเคราะห์ความถูกต้อง (Validity) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach) ^๖ ผลการคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น มีค่าแอลฟาอยู่ในระดับ ๐.๙7

๓.๔.๖ จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

^๕ธีรศักดิ์ อุ่นอารมณเลิศ, เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา, (นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๙), หน้า ๑๖๕.

^๖บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๓), หน้า ๑๙๙.

๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำเครื่องมือ คือแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวางแผนและดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๓.๕.๑ ผู้วิจัยได้ทำหนังสือถึงมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร เพื่อให้ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน

๓.๕.๒ ผู้วิจัยได้ติดต่อกับผู้นำชุมชนหมู่บ้านทั้ง ๙ หมู่บ้านเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

๓.๕.๓ ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน ๓๖๙ ชุดไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยเขียนชื่อประชากรผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งแล้วจับสลากตามจำนวนกลุ่มประชากรตัวอย่าง ซึ่งดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณเป็นหลัก เพื่อศึกษา ข้อมูลพื้นฐานและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร จากประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๖๙ คน ด้วยวิธีการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งสังเกตคำตอบสภาพทั่วไปประกอบการพิจารณา และตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ โดยกำหนด ค่าน้ำหนัก หรือคะแนนออกเป็น ๕ ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งกำหนดค่าคะแนน

๓.๕.๔ รับแบบสอบถามคืนมา จำนวน ๓๖๙ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งแยกวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

๓.๖.๑ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

๓.๖.๒ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๓.๖.๓ ทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร กับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลสำหรับปัจจัยที่มีจำนวน ๒ กลุ่ม ได้แก่ เพศ ใช้ค่า t - test และสำหรับปัจจัยที่มีจำนวนมากกว่า ๒ กลุ่ม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ใช้การ

ทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance) หรือค่า F - test โดยมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ที่ระดับ .๐๕ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different)

๓.๖.๔ วิเคราะห์ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วรวบรวมข้อมูลตามประเด็นโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วนำมาเรียบเรียงนำเสนอในรูปแบบการบรรยาย

๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

๓.๗.๑ สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ คือ

- ๑) ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC)
- ๒) ค่าอำนาจจำแนก โดยวิเคราะห์สหสัมพันธ์รายข้อ (Item Total Correlation)
- ๓) ค่าความเชื่อมั่น โดยวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบแอลฟา (Alpha Coefficient)

ของครอนบาค (Cronbach)

๓.๗.๒ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยมี ๒ ประเภท ดังนี้

๑) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

๒) สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t - test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different)

สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

๑) การหาค่าความตรงตามเนื้อหาของแบบทดสอบแต่ละข้อ (Index of Item Objective Congruence : IOC)^๗

^๗ธีรศักดิ์ อุ่นอารมณเลิศ, เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา, อ่างแล้ว, หน้า ๑๖๕.

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทนดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทนผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

๒) การหาค่าร้อยละ (Percentage)^{๘๕}

$$P = \frac{X \times 100}{N}$$

เมื่อ P = ค่าร้อยละ

X = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

๓) การหาค่าเฉลี่ย (Mean)^{๘๖}

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} = ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนชุดนั้น

n = จำนวนของข้อมูล

๔) การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach)^{๘๗}

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α = ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

K = จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum S_i^2$ = ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

^{๘๕}ณรงค์ โพธิ์พุกขานันท์, ระเบียบวิธีวิจัย : เอกสารตำราหลัก ประกอบการเรียนการสอน
วิชาการระเบียบวิธีวิจัยเชิงบูรณาการ, อ่างแล้ว, หน้า ๒๔๐.

^{๘๖}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๔๓.

^{๘๗}บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, อ่างแล้ว, หน้า ๙๙.

๕) การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)^{๑๑}

$$S = \sqrt{\frac{N \sum fX^b - (\sum fX)^b}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$\sum fX$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละระดับ

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

๖) การทดสอบสมมติฐาน (t-test)^{๑๒}

$$t = \frac{\bar{X}_a - \bar{X}_b}{\sqrt{\frac{S_a^2}{N_a} + \frac{S_b^2}{N_b}}}$$

เมื่อ t = ค่าที-เทสต์ (t- test)

\bar{X}_a, \bar{X}_b = ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

S_a^2, S_b^2 = ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

N_a, N_b = จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

๗) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือ F-test^{๑๓}

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F = อัตราส่วนของความแปรปรวน

MS_b = ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w = ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

^{๑๑} ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๐), หน้า ๑๕๓.

^{๑๒} นิภา เมธาวีชัย, วิทยาการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๓), หน้า ๒๓๘.

^{๑๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๐.

บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ๓ ประการดังนี้คือ

๑) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร

๒) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ของประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ต่างกัน

๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร และเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ๓๖๙ คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถาม ที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติสำหรับตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้มีลำดับขั้นตอนดังนี้

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๒ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F - distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
Sig	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔.๒ ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ศึกษาย่ส่วนบุคคลของประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ ๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ ๓ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different)

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ ๔.๑ - ๔.๔

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๑๘๑	๔๙.๐๕
หญิง	๑๘๘	๕๐.๙๕
รวม	๓๖๙	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ประชาชนจำนวนทั้งสิ้น ๓๖๙ คน เป็นเพศชาย จำนวน ๑๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๐๕ และเพศหญิง จำนวน ๑๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๙๕

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ ๑๘ - ๓๐ ปี	๘๒	๒๒.๒๒
อายุ ๓๑-๔๐ ปี	๑๐๔	๒๘.๑๘
อายุ ๔๑-๕๐ ปี	๙๔	๒๕.๔๗
อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป	๘๙	๒๔.๑๓
รวม	๓๖๙	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ประชาชนจำนวนทั้งสิ้น ๓๖๙ คน ส่วนมากอายุ ๓๑ - ๔๐ ปี จำนวน ๑๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๑๘ รองลงมาอายุ ๔๑- ๕๐ ปี จำนวน ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๔๗ อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๑๓ และน้อยที่สุดอายุระหว่าง ๑๘ - ๓๐ ปี จำนวน ๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๒

ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	๒๐๗	๕๖.๑๐
มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส.	๑๐๙	๒๙.๕๔
ปริญญาตรี	๔๕	๑๒.๒๐
สูงกว่าปริญญาตรี	๘	๒.๑๖
รวม	๓๖๙	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ประชาชนจำนวนทั้งสิ้น ๓๖๙ คน ส่วนมากมีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน ๒๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๑๐ รองลงมา มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. จำนวน ๑๐๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕๔ และน้อยที่สุด สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๑๖

ตารางที่ ๔.๔ แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการประกอบอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรรวม	๑๙๔	๕๒.๕๗
ธุรกิจส่วนตัว	๕๗	๑๕.๔๕
รับราชการ	๓๕	๙.๔๙
รับจ้างทั่วไป	๘๓	๒๒.๔๙
รวม	๓๖๙	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ประชาชนจำนวนทั้งสิ้น ๓๖๙ คน ส่วนมากอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน ๑๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๕๗ รองลงมาคือ ธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๔๕ รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป จำนวน ๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๔๙ และน้อยที่สุด รับราชการ จำนวน ๓๕ คนคิดเป็นร้อยละ ๙.๔๙

ตอนที่ ๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร

ระดับการศึกษา วิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ๓ ด้าน คือ ๑) ด้านการรณรงค์หาเสียง ๒) ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และ ๓) ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏดังตารางที่ ๔.๕ - ๔.๘ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร โดยรวม ๓ ด้าน

ร.ที่	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
๑.	ด้านการรณรงค์หาเสียง	๓.๑๖	๐.๒๖	ปานกลาง
๒.	ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	๓.๒๒	๐.๑๗	ปานกลาง
๓.	ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน	๓.๑๔	๐.๓๓	ปานกลาง
รวม		๓.๑๗	๐.๒๑	ปานกลาง

(n = ๓๖๙)

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งสามด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียง และด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วม
 ทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดิว
 จังหวัดยโสธร ด้านการรณรงค์หาเสียง

ที่	ด้านการรณรงค์หาเสียง	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
๑.	แสดงตนเป็นแนวร่วมให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งนายก องค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ที่ชื่นชอบ	๓.๑๑	๐.๓๒	ปานกลาง
๒.	แสดงตนเป็นแนวร่วมให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ที่ชื่นชอบ	๓.๑๗	๐.๓๘	ปานกลาง
๓.	ได้ให้การสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การ บริหารส่วนตำบลศรีฐาน ในการรณรงค์หาเสียง	๓.๑๓	๐.๓๓	ปานกลาง
๔.	ได้ให้การสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ในการรณรงค์หา เสียง	๓.๑๔	๐.๓๕	ปานกลาง
๕.	ได้ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วน ตำบลศรีฐาน โดยบอกต่อกับบุคคลที่รู้จัก	๓.๓๕	๐.๔๘	ปานกลาง
๖.	ได้ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วน ตำบลศรีฐาน โดยบอกต่อกับบุคคลที่รู้จัก	๓.๑๕	๐.๓๖	ปานกลาง
๗.	ได้ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วน ตำบลศรีฐาน หาเสียงโดยรวมเป็นทีมในการเดินหา เสียง	๓.๐๙	๐.๒๘	ปานกลาง
๘.	ได้ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วน ตำบลศรีฐาน หาเสียงโดยรวมเป็นทีมในการเดินหา เสียง	๓.๑๒	๐.๓๒	ปานกลาง
๙.	มีบทบาทในการชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน	๓.๑๖	๐.๓๗	ปานกลาง
๑๐.	มีบทบาทในการชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน	๓.๒๑	๓.๒๑	ปานกลาง
รวม		๓.๑๖	๐.๒๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ด้านด้านการรณรงค์หาเสียง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทั้งสิบข้อโดยที่มี ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ ๕ ได้ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน โดยบอกต่อกับบุคคลที่รู้จัก รองลงมาได้แก่ข้อที่ ๑๐ คือ มีบทบาทในการชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ส่วนข้อที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ ๗ คือ ได้ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน หาเสียงโดยรวมเป็นทีมในการเดินหาเสียง

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วม
 ทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว
 จังหวัดยโสธร ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ที่	ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
๑.	ตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานจากนโยบายที่หาเสียง	๓.๓๔	๐.๔๗	ปานกลาง
๒.	ตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานจากนโยบายที่หาเสียง	๓.๒๙	๐.๔๖	ปานกลาง
๓.	ตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จากความรู้ความสามารถ	๓.๒๒	๐.๔๑	ปานกลาง
๔.	ตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จากความรู้ความสามารถ	๓.๒๒	๐.๔๑	ปานกลาง
๕.	ตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จากประสบการณ์การทำงาน	๓.๒๗	๐.๔๕	ปานกลาง
๖.	ตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จากประสบการณ์การทำงาน	๓.๒๘	๐.๔๕	ปานกลาง
๗.	ตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานโดยไม่คำนึงถึงการเป็นเครือญาติ	๓.๐๘	๐.๒๗	ปานกลาง
๘.	ตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานโดยไม่คำนึงถึงการเป็นเครือญาติ	๓.๒๗	๐.๔๕	ปานกลาง
๙.	ตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานที่มีสิ่งของตอบแทน	๓.๐๕	.๒๒	ปานกลาง
๑๐.	ตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานที่มีสิ่งของตอบแทน	๓.๒๑	๐.๔๑	ปานกลาง
รวม		๓.๒๒	๐.๑๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทั้งสิบข้อโดยที่มี ค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ข้อที่ ๑ คือ ตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานจากนโยบายที่หาเสียงรองลงมาได้แก่ ข้อที่ ๒ คือ ตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานจากนโยบายที่หาเสียง ส่วนข้อที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ ๙ คือ ตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานที่มีสิ่งของตอบแทน

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วม
 ทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดิว
 จังหวัดยโสธร ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน

ที่	ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
๑.	เมื่อเห็นว่า มีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง ของเจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน เคยแสดงความ ความคิดเห็น	๓.๑๑	๐.๔๘	ปานกลาง
๒.	เมื่อเห็นว่า มีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้องของนายก องค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน เคยแสดงความ ความคิดเห็น	๓.๑๘	๐.๔๑	ปานกลาง
๓.	เมื่อเห็นว่า มีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้องตาม ราย ละเอียดขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ท่าน เคยแสดงความคิดเห็น มากน้อยเพียงใด	๓.๒๗	๐.๖๖	ปานกลาง
๔.	เมื่อเห็นว่า มีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง ตามราย ละเอียดของโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล ศรีฐาน เคยท้วงติง	๓.๒๑	๐.๕๓	ปานกลาง
๕.	เมื่อเห็นว่า มีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง ตามราย ละเอียดของโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล ศรีฐาน ท่านเคยได้ร้องเรียน	๓.๐๘	๐.๒๗	ปานกลาง
๖.	เมื่อเห็นว่า มีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง ตามราย ละเอียดของโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล ศรีฐาน เคยได้แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ	๓.๑๑	๐.๓๒	ปานกลาง
๗.	เคยรับทราบข่าวประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารการ จัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๓.๑๑	๐.๔๑	ปานกลาง
๘.	มีส่วนในการชักชวนผู้อื่นมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ศรีฐาน	๓.๒๒	๐.๓๓	ปานกลาง

ตารางที่ ๔.๘ (ต่อ)

ที่	ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
๙.	เคยได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจสอบโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล	๓.๑๓	๐.๓๐	ปานกลาง
๑๐.	เมื่อเห็นว่า มีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน เคยแสดงความคิดเห็น	๓.๑๐	๐.๑๗	ปานกลาง
รวม		๓.๑๔	๐.๓๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทั้งสิบข้อโดยที่มี ค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ข้อที่ ๓ คือ เมื่อเห็นว่า มีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้องตามรายละเอียดขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน เคยแสดงความคิดเห็น รองลงมาได้แก่ ข้อที่ ๘ คือ มีส่วนในการชักชวนผู้อื่นมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ส่วนข้อที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ข้อที่ ๕ คือ เมื่อท่านเห็นว่า มีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง ตามรายละเอียดของโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ท่านเคยร้องเรียน

ตอนที่ ๓ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธรแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ ๔.๙ - ๔.๑๔ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จำแนกตามเพศ โดยรวม ๓ ด้าน

เพศ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	๑๘๑	๓.๑๖	๐.๑๗	ปานกลาง
หญิง	๑๘๘	๓.๑๘	๐.๓๑	ปานกลาง
รวม	๓๖๙	๓.๑๗	๐.๒๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธรโดยรวมทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายเพศ ก็อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าต่ำคือ เพศหญิงและเพศชาย

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จำแนกตามเพศ โดยรวม ๓ ด้าน

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ชาย	๑๘๑	๓.๑๖	๐.๑๗	๑.๑๖	๐.๘๕
หญิง	๑๘๘	๓.๑๘	๐.๓๑		

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง ๓ ด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการรณรงค์หาเสียง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	๑๘๑	๓.๑๕	๐.๒๒	ปานกลาง
หญิง	๑๘๘	๓.๒๐	๐.๓๔	ปานกลาง
รวม	๓๖๙	๓.๑๖	๐.๒๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ด้านการรณรงค์หาเสียง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายเพศ ก็อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าคือ เพศหญิง และเพศชาย

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการรณรงค์หาเสียง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ชาย	๑๘๑	๓.๑๕	๐.๒๒	๐.๑๕	๐.๒๙
หญิง	๑๘๘	๓.๒๐	๐.๓๔		

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ด้านการรณรงค์หาเสียง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	๑๘๑	๓.๒๙	๐.๓๐	ปานกลาง
หญิง	๑๘๘	๓.๒๐	๐.๓๘	ปานกลาง
รวม	๓๖๙	๓.๒๒	๐.๑๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธรด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายเพศ ก็อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าคือ เพศชายและเพศหญิง

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ชาย	๑๘๑	๓.๒๙	๐.๓๐	๒.๒๐	๐.๔๘
หญิง	๑๘๘	๓.๒๐	๐.๓๘		

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	๑๘๑	๓.๑๗	๐.๑๕	ปานกลาง
หญิง	๑๘๘	๓.๐๙	๐.๒๒	ปานกลาง
รวม	๓๖๙	๓.๑๔	๐.๓๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายเพศ ก็อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าต่ำคือ เพศชายและเพศหญิง

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ชาย	๑๘๑	๓.๑๗	๐.๑๕	๑.๕๗	๐.๖๒
หญิง	๑๘๘	๓.๐๙	๐.๒๒		

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จำแนกตามอายุ โดยรวม ๓ ด้าน

อายุ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑๘ - ๓๐ ปี	๘๒	๓.๒๔	๐.๓๐	ปานกลาง
๓๑ - ๔๐ ปี	๑๐๔	๓.๐๘	๐.๐๕	ปานกลาง
๑๘ - ๓๐ ปี	๙๔	๓.๐๙	๐.๑๐	ปานกลาง
๕๑ ปีขึ้นไป	๘๙	๓.๓๑	๐.๒๐	ปานกลาง
รวม	๓๖๙	๓.๑๗	๐.๒๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร โดยรวม ทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายช่วงอายุ ก็อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ช่วงอายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าต่ำคือ อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป, อายุ ๑๘ - ๓๐ ปี, อายุ ๔๑ - ๕๐ ปี และ อายุ ๓๑ - ๔๐ ปี

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จำแนกตามอายุ โดยรวม ๓ ด้าน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๔.๐๓	๓	๑.๓๔	๑.๓๔	๐.๗๐
ภายในกลุ่ม	๑๒.๐๑	๓๖๕	๐.๐๓		
รวม	๑๖.๐๔	๓๖๘			

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการรณรงค์หาเสียง จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑๘ - ๓๐ ปี	๘๒	๓.๒๗	๐.๓๗	ปานกลาง
๓๑ - ๔๐ ปี	๑๐๔	๓.๐๐	๐.๐๔	ปานกลาง
๑๘ - ๓๐ ปี	๙๔	๓.๑๐	๐.๐๘	ปานกลาง
๕๑ ปีขึ้นไป	๘๙	๓.๓๑	๐.๒๕	ปานกลาง
รวม	๓๖๙	๓.๑๖	๐.๒๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ด้านการรณรงค์หาเสียง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายช่วงอายุ ก็อยู่ในระดับ ปานกลางทั้งสี่ช่วงอายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าคือ อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป, อายุ ๑๘ - ๓๐ ปี, อายุ ๔๑ - ๕๐ ปี และ อายุ ๓๑ - ๔๐ ปี

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการรณรงค์หาเสียง จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๓.๘๓	๓	๑.๒๘	๖.๐๕	๐.๐๐*
ภายในกลุ่ม	๗๖.๙๙	๓๖๕	๐.๒๑		
รวม	๘๐.๘๒	๓๖๘			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ด้านการรณรงค์หาเสียง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different)

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรี ด้านการรณรงค์หาเสียง จำแนกตามอายุ ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different)

อายุ	\bar{X}	๑๘-๓๐ ปี	๓๑-๔๐ ปี	๔๐-๕๐ ปี	๕๑ ปีขึ้นไป
		๓.๒๗	๓.๐๐	๓.๑๐	๓.๓๑
๑๘ - ๓๐ ปี	๓.๒๗	-	๐.๐๐*	๐.๐๐*	-
๓๑ - ๔๐ ปี	๓.๐๐		-	-	-
๔๑ - ๕๐ ปี	๓.๑๐			-	-
๕๑ ปีขึ้นไป	๓.๓๑				-

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มี อายุ ๑๘ - ๓๐ ปี มีความแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่อายุ ๓๑ - ๔๐ ปี และ อายุ ๔๑ - ๕๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่.

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑๘ - ๓๐ ปี	๘๒	๓.๕๐	๐.๓๙	ปานกลาง
๓๑ - ๔๐ ปี	๑๐๔	๓.๐๐	๐.๐๗	ปานกลาง
๑๘ - ๓๐ ปี	๙๔	๓.๐๒	๐.๐๖	ปานกลาง
๕๑ ปีขึ้นไป	๘๙	๓.๕๑	๐.๒๙	ปานกลาง
รวม	๓๖๙	๓.๒๒	๐.๑๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายช่วงอายุ ก็อยู่ในระดับ ปานกลางทั้งสี่ช่วงอายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำคือ อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป, อายุ ๑๘ - ๓๐ ปี, อายุ ๔๑ - ๕๐ ปี และ อายุ ๓๑ - ๔๐ ปี

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๒	๓	๐.๓๔	๑.๕๓	๐.๑๑
ภายในกลุ่ม	๘๐.๘๖	๓๖๕	๐.๒๒		
รวม	๘๑.๘๘	๓๖๘			

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผล การมีส่วนร่วมร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน จำแนกตามอายุ

อายุ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑๘ - ๓๐ ปี	๘๒	๓.๐๗	๐.๒๔	ปานกลาง
๓๑ - ๔๐ ปี	๑๐๔	๓.๒๓	๐.๑๔	ปานกลาง
๑๘ - ๓๐ ปี	๙๔	๓.๑๓	๐.๑๑	ปานกลาง
๕๑ ปีขึ้นไป	๘๙	๓.๑๒	๐.๑๕	ปานกลาง
รวม	๓๖๙	๓.๑๔	๐.๓๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายช่วงอายุ ก็อยู่ในระดับ ปานกลางทั้งสี่ช่วงอายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าต่ำคือ อายุ ๓๑ - ๔๐ ปี, อายุ ๔๑ - ๕๐ ปี, อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป และ อายุ ๑๘ - ๓๐ ปี

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๕.๐๙	๓	๑.๗๐	๖.๒๘	๐.๐๐*
ภายในกลุ่ม	๙๘.๕๔	๓๖๕	๐.๒๗		
รวม	๑๐๓.๖๓	๓๖๘			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different)

ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรี ด้านการตรวจสอบควบคุมการบริหารงาน จำแนกตามอายุ ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different)

อายุ	\bar{X}	๑๘-๓๐ ปี	๓๑-๔๐ ปี	๔๑-๕๐ ปี	๕๑ ปีขึ้นไป
		๓.๒๗	๓.๒๓	๓.๑๓	๓.๑๒
๑๘ - ๓๐ ปี	๓.๒๗	-	๐.๐๐*	๐.๐๐*	-
๓๑ - ๔๐ ปี	๓.๒๓		-	-	-
๔๑ - ๕๐ ปี	๓.๑๓			-	-
๕๑ ปีขึ้นไป	๓.๑๒				-

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มี อายุ ๑๘ - ๓๐ ปี มีความแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่อายุ ๓๑ - ๔๐ ปี และ อายุ ๔๑ - ๕๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม ๓ ด้าน

ระดับการศึกษา	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	๒๐๗	๓.๑๖	๐.๒๑	ปานกลาง
มัธยมศึกษา/ปวช.	๑๐๙	๓.๑๐	๐.๑๐	ปานกลาง
ปวส./ปริญญาตรี	๔๕	๓.๓๕	๐.๒๒	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	๘	๓.๔๙	๐.๑๐	ปานกลาง
รวม	๓๖๙	๓.๑๗	๐.๒๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายระดับการศึกษา ก็อยู่ในระดับ ปานกลางทั้งสี่ระดับการศึกษา ลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าคือ สูงกว่าปริญญาตรี, ปวส./ปริญญาตรี, ประถมศึกษา และ มัธยมศึกษา/ปวช.

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม ๓ ด้าน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๗.๖๐	๓	๒.๕๓	๕.๓๐	๐.๐๑*
ภายในกลุ่ม	๑๗๔.๔๑	๓๖๕	๐.๔๘		
รวม	๑๘๒.๐๑	๓๖๘			

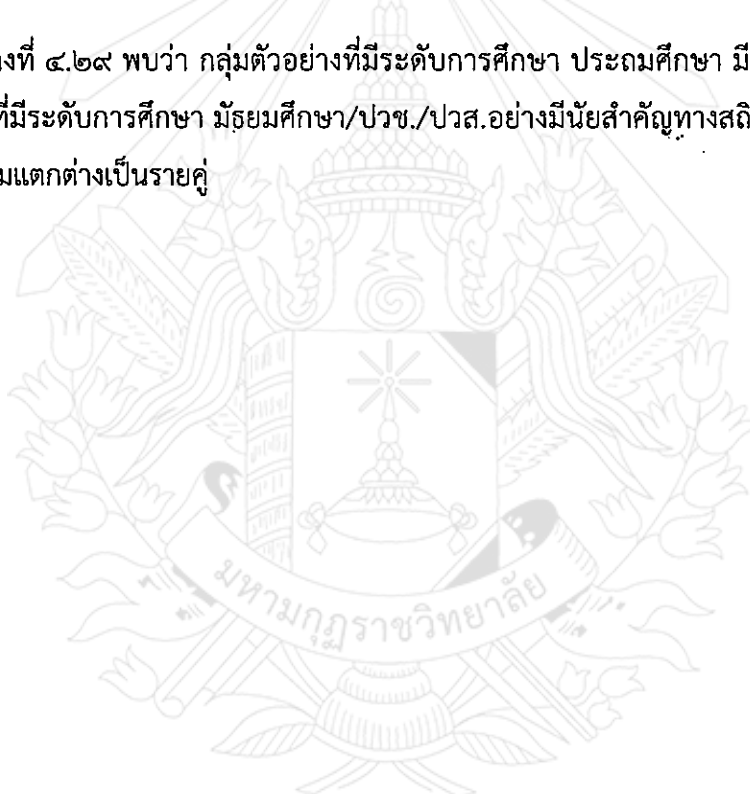
*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different)

ตารางที่ ๔.๒๙ แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม ๓ ด้าน ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different)

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา/ ปวช./ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญา
		๓.๑๖	๓.๑๐	๓.๓๕	๓.๕๙
ประถมศึกษา	๓.๑๖	-	๐.๐๑*	-	-
มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส.	๓.๑๐	-	-	-	-
ปริญญาตรี	๓.๓๕	-	-	-	-
สูงกว่าปริญญา	๓.๕๙	-	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๒๙ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา มีความแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการรณรงค์หาเสียง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	๒๐๗	๓.๑๔	๐.๒๘	ปานกลาง
มัธยมศึกษา/ปวช.	๑๐๙	๓.๐๗	๐.๑๔	ปานกลาง
ปวส./ปริญญาตรี	๔๕	๓.๓๘	๐.๒๕	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	๘	๓.๔๘	๐.๑๓	ปานกลาง
รวม	๓๖๙	๓.๑๖	๐.๒๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ด้านการรณรงค์หาเสียง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายระดับการศึกษา ก็อยู่ในระดับ ปานกลางทั้งสี่ระดับการศึกษา ลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าต่ำคือ สูงกว่าปริญญาตรี, ปวส./ปริญญาตรี, ประถมศึกษา และ มัธยมศึกษา/ปวช.

ตารางที่ ๔.๓๑ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการรณรงค์หาเสียง จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๒.๕๘	๓	๐.๘๖	๓.๙๖	๐.๐๕*
ภายในกลุ่ม	๗๙.๓๐	๓๖๕	๐.๒๒		
รวม	๘๑.๘๘	๓๖๘			

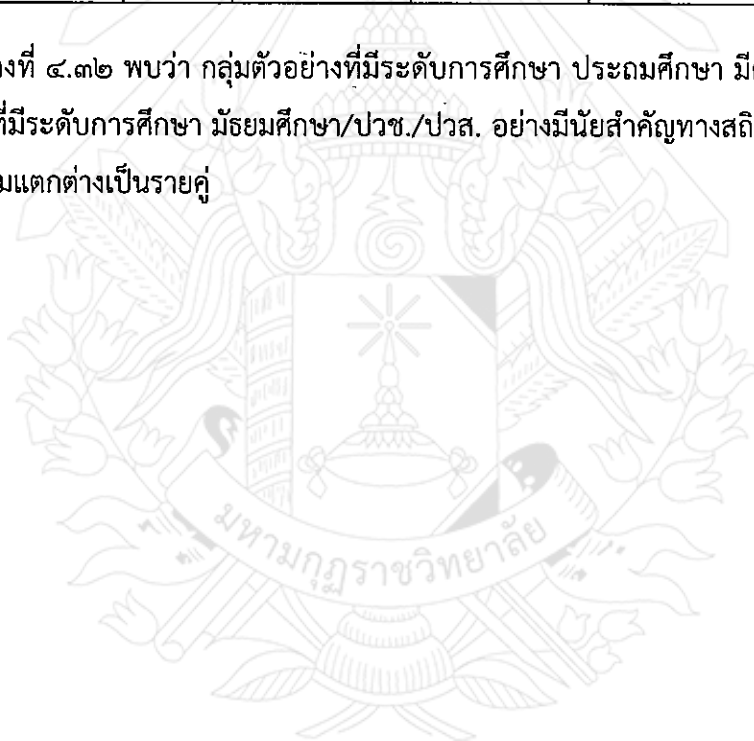
*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ด้านการรณรงค์หาเสียง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different)

ตารางที่ ๔.๓๒ แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการรณรงค์หาเสียง จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different)

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา/ ปวช./ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญา
		๓.๑๔	๓.๐๗	๓.๓๘	๓.๔๘
ประถมศึกษา	๓.๑๔	-	๐.๐๕*	-	-
มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส.	๓.๐๗	-	-	-	-
ปริญญาตรี	๓.๓๘	-	-	-	-
สูงกว่าปริญญา	๓.๔๘	-	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๓๒ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา มีความแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ ๔.๓๓ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	๒๐๗	๓.๑๗	๐.๓๑	ปานกลาง
มัธยมศึกษา/ปวช.	๑๐๘	๓.๑๖	๐.๒๑	ปานกลาง
ปวส./ปริญญาตรี	๔๕	๓.๕๒	๐.๓๕	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	๘	๓.๗๔	๐.๑๘	ปานกลาง
รวม	๓๖๘	๓.๒๒	๐.๑๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓๓ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายระดับการศึกษา ก็อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ระดับการศึกษา ลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำคือ สูงกว่าปริญญาตรี, ปวส./ปริญญาตรี, ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา/ปวช.

ตารางที่ ๔.๓๔ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๔.๒๘	๓	๑.๔๓	๖.๘๐	๐.๐๐*
ภายในกลุ่ม	๗๖.๕๔	๓๖๕	๐.๒๑		
รวม	๘๐.๘๒	๓๖๘			

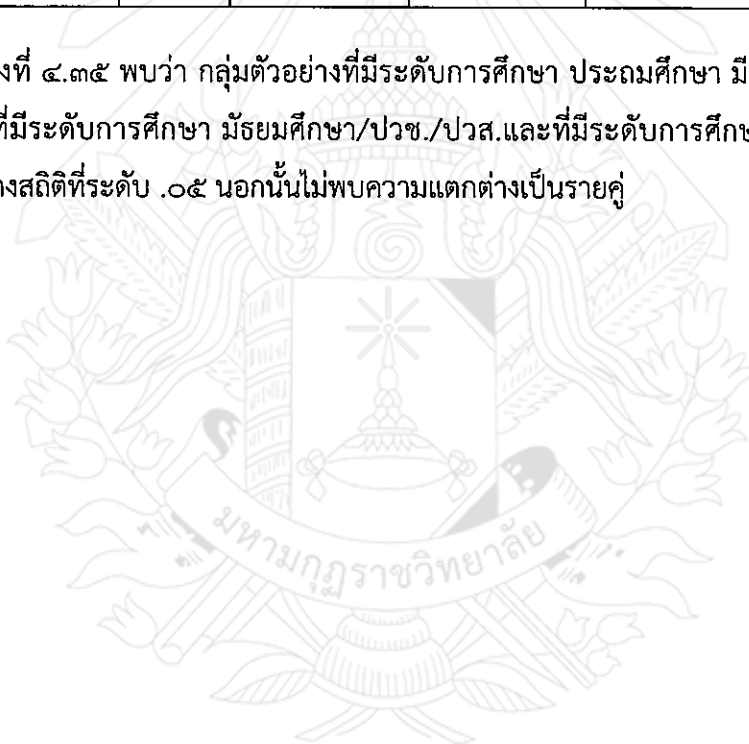
*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๔ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different)

ตารางที่ ๔.๓๕ แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different)

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา/ ปวช./ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญา
		๓.๑๗	๓.๑๖	๓.๕๒	๓.๗๕
ประถมศึกษา	๓.๑๗	-	๐.๐๐*	๐.๐๐*	-
มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส.	๓.๑๖	-	-	-	-
ปริญญาตรี	๓.๕๒	-	-	-	-
สูงกว่าปริญญา	๓.๗๕	-	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๓๕ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา มีความแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส.และที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ ๔.๓๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	๒๐๗	๓.๑๗	๐.๒๑	ปานกลาง
มัธยมศึกษา/ปวช.	๑๐๙	๓.๐๗	๐.๐๖	ปานกลาง
ปวส./ปริญญาตรี	๔๕	๓.๑๔	๐.๑๕	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	๘	๓.๒๗	๐.๑๐	ปานกลาง
รวม	๓๖๘	๓.๑๔	๐.๓๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓๖ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายระดับการศึกษา ก็อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งสี่ระดับการศึกษา ลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าต่ำคือ สูงกว่าปริญญาตรี, ประถมศึกษา, ปวส./ปริญญาตรี และ มัธยมศึกษา/ปวช.

ตารางที่ ๔.๓๗ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๗.๕๙	๓	๒.๕๓	๙.๖๒	๐.๐๐*
ภายในกลุ่ม	๙๖.๐๔	๓๖๕	๐.๒๖		
รวม	๑๐๓.๖๓	๓๖๘			

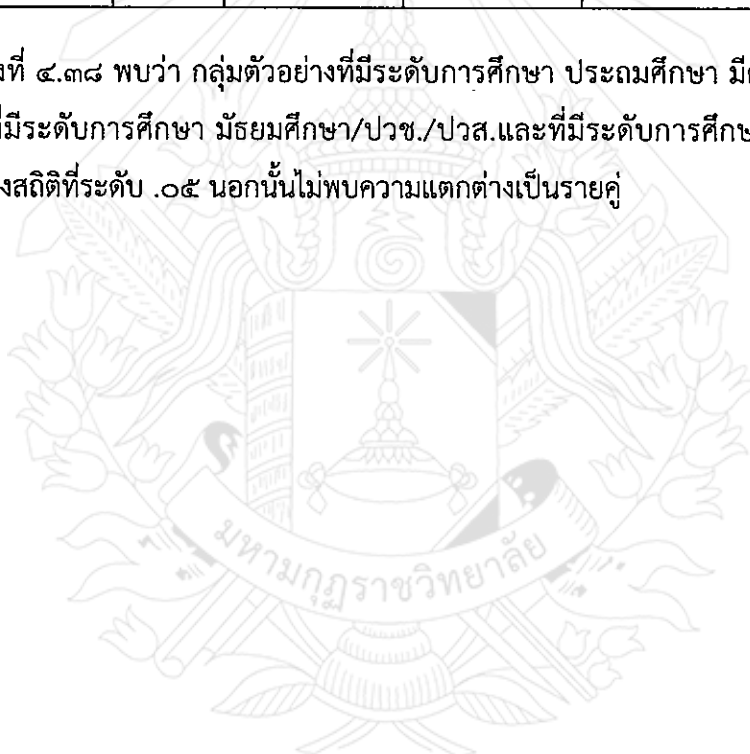
*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๗ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different)

ตารางที่ ๔.๓๘ แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different)

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา/ ปวช./ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญา
		๓.๑๗	๓.๐๗	๓.๑๔	๓.๒๗
ประถมศึกษา	๓.๑๗	-	๐.๐๐*	๐.๐๐*	-
มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส.	๓.๐๗	-	-	-	-
ปริญญาตรี	๓.๑๔	-	-	-	-
สูงกว่าปริญญา	๓.๒๗	-	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๓๘ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา มีความแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส.และที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ ๔.๓๙ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จำแนกตามการประกอบอาชีพ โดยรวม ๓ ด้าน

อาชีพ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกรกรรม	๑๙๔	๓.๑๕	๐.๒๑	ปานกลาง
ธุรกิจส่วนตัว	๕๗	๓.๐๘	๐.๑๑	ปานกลาง
รับราชการ	๔๕	๓.๑๒	๐.๑๒	ปานกลาง
รับจ้างทั่วไป	๘๓	๓.๓๑	๐.๒๐	ปานกลาง
รวม	๓๖๙	๓.๑๗	๐.๒๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓๙ พบว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายอาชีพ ก็อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่อาชีพ ลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป, อาชีพเกษตรกรกรรม, อาชีพรับราชการ และ ประกอบธุรกิจส่วนตัว

ตารางที่ ๔.๔๐ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จำแนกตามการประกอบอาชีพ โดยรวม ๓ ด้าน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๒.๒๑	๓	๐.๗๔	๒.๔๑	๐.๓๙
ภายในกลุ่ม	๑๑๑.๗๖	๓๖๕	๐.๓๑		
รวม	๑๑๓.๙๗	๓๖๘			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๔๐ พบว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๔๑ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ด้านรณรงค์หาเสียง จำแนกตามการประกอบอาชีพ

อาชีพ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกร	๑๙๔	๓.๑๒	๐.๒๘	ปานกลาง
ธุรกิจส่วนตัว	๕๗	๓.๑๑	๐.๒๑	ปานกลาง
รับราชการ	๔๕	๓.๑๓	๐.๑๖	ปานกลาง
รับจ้างทั่วไป	๘๓	๓.๓๐	๐.๒๕	ปานกลาง
รวม	๓๖๙	๓.๑๖	๐.๒๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔๑ พบว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ด้านรณรงค์หาเสียง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายอาชีพ ก็อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่อาชีพ ลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าต่ำคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป, อาชีพรับราชการ อาชีพเกษตรกร, และ ประกอบธุรกิจส่วนตัว

ตารางที่ ๔.๔๒ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามการประกอบอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๔.๐๖	๓	๑.๓๕	๗.๖๒	๐.๐๐*
ภายในกลุ่ม	๖๔.๘๒	๓๖๕	๐.๑๘		
รวม	๖๘.๘๘	๓๖๘			

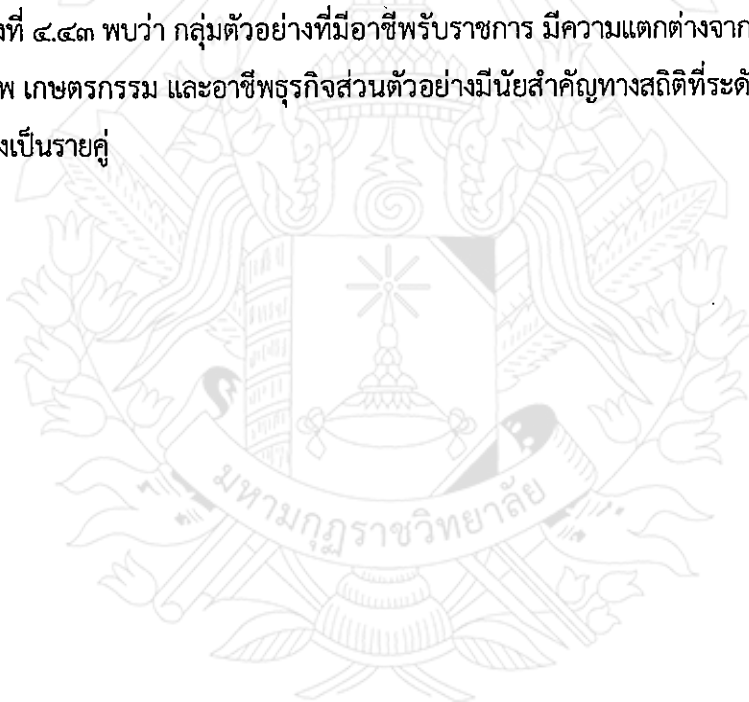
*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๔๒ พบว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Different)

ตารางที่ ๔.๔๓ แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามการประกอบอาชีพ ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different)

อาชีพ	\bar{X}	เกษตรกร	รับราชการ	ธุรกิจส่วนตัว	รับจ้างทั่วไป
		๓.๑๒	๓.๑๑	๓.๑๓	๓.๓๐
เกษตรกร	๓.๑๗	-	๐.๐1*	-	-
รับราชการ	๓.๐๗	-	-	๐.๐๐*	-
ธุรกิจส่วนตัว	๓.๑๔	-	-	-	-
รับจ้างทั่วไป	๓.๒๗	-	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๔๓ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการ มีความแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีการประกอบอาชีพ เกษตรกรรม และอาชีพธุรกิจส่วนตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้น ไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ ๔.๔๔ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามการประกอบอาชีพ

อาชีพ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกร	๑๙๔	๓.๑๗	๐.๓๒	ปานกลาง
ธุรกิจส่วนตัว	๕๗	๓.๐๐	๐.๐๒	ปานกลาง
รับราชการ	๔๕	๓.๑๕	๐.๑๘	ปานกลาง
รับจ้างทั่วไป	๘๓	๓.๕๒	๐.๓๕	ปานกลาง
รวม	๓๖๙	๓.๒๒	๐.๑๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔๔ พบว่า พบว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายอาชีพ ก็อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่อาชีพ ลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป, อาชีพรับราชการ อาชีพเกษตรกร, และประกอบธุรกิจส่วนตัว

ตารางที่ ๔.๔๕ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามการประกอบอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๓	๓	๐.๐๔	๐.๓๒	๐.๗๙
ภายในกลุ่ม	๔๙.๐๐	๓๖๕	๐.๑๓		
รวม	๔๙.๑๓	๓๖๘			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๔๕ พบว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๔๖ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน จำแนกตามการประกอบอาชีพ

อาชีพ	n	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกรกรรม	๑๙๔	๓.๑๖	๐.๒๑	ปานกลาง
ธุรกิจส่วนตัว	๕๗	๓.๑๕	๐.๑๓	ปานกลาง
รับราชการ	๔๕	๓.๐๙	๐.๐๗	ปานกลาง
รับจ้างทั่วไป	๘๓	๓.๑๒	๐.๑๕	ปานกลาง
รวม	๓๖๙	๓.๑๔	๐.๓๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔๖ ประชาชนที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายอาชีพ ก็อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่อาชีพ ลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำคือ อาชีพ อาชีพเกษตรกรกรรม, ประกอบธุรกิจส่วนตัว, รับจ้างทั่วไป และอาชีพรับราชการ

ตารางที่ ๔.๔๗ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน จำแนกตามการประกอบอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๔	๓	๐.๒๑	๑.๔๑	๐.๒๔
ภายในกลุ่ม	๕๕.๕๑	๓๖๕	๐.๑๕		
รวม	๕๖.๐๕	๓๖๘			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๔๗ พบว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) สำหรับให้ประชาชนได้นำเสนอข้อเสนอแนะข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ใช้การวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ ๔.๔๘ - ๔.๔๙ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๔๘ แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน
เขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ด้านการ
ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑.	คณะกรรมการการเลือกตั้งควรจะมีการประชาสัมพันธ์ชี้แจงถึงวิธีการขั้นตอน ประโยชน์ และความสำคัญในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	๗

จากตารางที่ ๔.๔๘ พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน
เขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง คือ
คณะกรรมการการเลือกตั้งควรจะมีการประชาสัมพันธ์ชี้แจงถึงวิธีการขั้นตอน ประโยชน์ และ
ความสำคัญในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ตารางที่ ๔๔๙ แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ด้านการควบคุม ตรวจสอบการบริหารงาน

ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑.	องค์การบริหารส่วนตำบลควรรณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญที่ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการบริหารงาน	๙

จากตารางที่ ๔.๔๙ พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ด้านการควบคุม ตรวจสอบการบริหารงาน คือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรรณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญที่ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการบริหารงาน

โดยสรุปพบว่า ประชาชน มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร เพียง ๒ ด้านเท่านั้นคือ ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน เรียงลำดับจากข้อที่มีความถี่มากไปหาข้อที่มีความถี่น้อยสามอันดับแรกคือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรรณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญที่ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน และคณะกรรมการการเลือกตั้งควรจะมีการประชาสัมพันธ์ชี้แจงถึงวิธีการขั้นตอน ประโยชน์ และความสำคัญในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามลำดับ

บทที่ ๕

บทสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร” ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ใน ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการรณรงค์หาเสียง ๒) ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ๓) ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร, ๒) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ของประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพที่ต่างกัน และ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยตั้งสมมติฐานของการวิจัยว่าประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมือง ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ต่างกัน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่ตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร พ.ศ ๒๕๕๑ จำนวน ๔,๗๐๓ คน ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๖๙ คน แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แบ่งออกเป็น ๔ ชั้น โดยใช้หมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน เป็นตัวแบ่งชั้นภูมิ นำมาหาอัตราส่วนของประชากร (Proportional to Size) เพื่อหากกลุ่มตัวอย่างแยก แต่ละชั้น ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายในแต่ละชั้นภูมิจนได้จำนวนครบตามที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของประชาชนประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ จำนวน ๔ ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การ

บริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร มี ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการรณรงค์หาเสียง, ๒) ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และ ๓) ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน จำนวน ๓๐ ข้อ ซึ่งลักษณะของแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และตอนที่ ๓ เป็นข้อคำถามปลายเปิด จำนวน ๓ ข้อ เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของประชาชน ใช้การวิเคราะห์โดยการแจกแจง ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร จำแนกตามเพศ ใช้การทดสอบ t-test และสำหรับการจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ใช้การทดสอบ F-test หากพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ต่อด้วยวิธีทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different) และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ใช้การวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับ ความถี่ (Frequency)

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ผลการวิจัยส่วนบุคคลของประชาชน

พบว่า ประชาชนจำนวนทั้งสิ้น ๓๖๙ คน เป็นเพศชาย จำนวน ๑๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๐๕ และเพศหญิง จำนวน ๑๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๙๕ ส่วนมากอายุ ๓๑ - ๔๐ ปี จำนวน ๑๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๑๘ รองลงมาอายุ ๔๑- ๕๐ ปี จำนวน ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๔๗ อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๑๓ และน้อยที่สุดอายุระหว่าง ๑๘ - ๓๐ ปี จำนวน ๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๒ ส่วนมากมีระดับการศึกษา ประถมศึกษา จำนวน ๒๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๑๐ รองลงมา มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส.จำนวน ๑๐๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕๔ และน้อยที่สุด สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๑๖ และส่วนมากอาชีพ เกษตรกรรม จำนวน ๑๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๕๗ รองลงมาคือ ธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๔๕ รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป จำนวน ๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๔๙ และน้อย ที่สุด รับราชการ จำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๔๙

๕.๑.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๓.๑๗ และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้งสามด้าน มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

- ๑) การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรณรงค์หาเสียง อยู่ในระดับปานกลาง
- ๒) การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง
- ๓) การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน อยู่ในระดับปานกลาง

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประกอบอาชีพ ต่างกัน พบว่า

- ๑) ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้
- ๒) ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้
- ๓) ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้
- ๔) ประชาชนที่มีการประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อแยกทดสอบในแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ๑) ด้านการรณรงค์หาเสียง พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ประชาชนที่มีการประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different) พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ที่มีอาชีพรับ

ราชการมีความแตกต่างจากประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ประชาชนที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกรรมมีความแตกต่างจากอาชีพรับราชการ อีกคู่หนึ่งคือ อาชีพ รับราชการมีความแตกต่างจากอาชีพธุรกิจส่วนตัว และอีกคู่หนึ่งคืออาชีพธุรกิจส่วนตัวมีความแตกต่างกับอาชีพรับจ้างทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ประชาชนที่มีการประกอบอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .๐๕ จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกรรม มีความแตกต่างจากอาชีพรับราชการและอาชีพธุรกิจส่วนตัว และอีกคู่หนึ่งคือ อาชีพรับราชการแตกต่างจากอาชีพธุรกิจส่วนตัวและอาชีพรับจ้างทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

๕.๑.๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร มีเพียงสองด้านคือ

ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง คือ คณะกรรมการการเลือกตั้งควรจะมีการประชาสัมพันธ์ชี้แจงถึงวิธีการขั้นตอน ประโยชน์ และความสำคัญในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในแต่ละครั้งให้ประชาชนในพื้นที่ทราบโดยละเอียด เพื่อที่จะเป็นการส่งเสริมให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดในการเลือกตั้ง ดังเจตนารมณ์ตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชศักดิ์ อนทวิชัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนาสาร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ที่กล่าวว่า ประชาชนส่วนใหญ่มักจะไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ไปลงคะแนนส่งผลให้จำนวนคนไปใช้สิทธิขี้น้อย และประชาชนบางส่วนยังไม่เข้าใจขั้นตอนวิธีการ ประโยชน์ ในการลงคะแนนเท่าที่ควร รวมทั้งเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้งบางส่วนขาดความพร้อมและความตั้งใจในการทำหน้าที่ และขั้นตอนในการเลือกตั้งที่อาจจะมากเกินไปทำให้ต้องใช้เวลานาน

ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน คือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้เข้าใจและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยที่ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบควบคุมการบริหารงานทั้งนี้เนื่องจากประชาชนเห็นว่า ประชาชนยังไม่ให้ความสำคัญในการควบคุมตรวจสอบการบริหารงานเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ โชศักดิ์ อนทวิชญ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต เทศบาลเมืองนาสาร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ที่กล่าวว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมี การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาล ใน ฐานะที่เป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่น ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติในการบริหารเทศบาล และควรมี การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของประชาชนในการควบคุม ติดตามการบริหารงานของท้องถิ่น และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญที่ประชาชน จะต้องมีส่วนร่วม เพื่อประโยชน์ของประชาชนเองและเพื่อท้องถิ่น

โดยสรุปพบว่า ประชาชน มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร เพียง ๒ ด้านเท่านั้นคือ ด้านการ ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และด้านการควบคุม ตรวจสอบการบริหารงาน เรียงลำดับจากข้อที่มีความถี่ มากไปหาข้อที่มีความถี่น้อยสามอันดับแรกคือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรรณรงค์ให้ประชาชนเห็น ความสำคัญที่ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการบริหารงาน และ คณะกรรมการ การเลือกตั้งควรจะมีการประชาสัมพันธ์แจ้งถึงวิธีการขั้นตอน ประโยชน์ และความสำคัญในการ ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามลำดับ

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

๕.๒.๑ การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร พบว่า

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่า ต้ว จังหวัดยโสธร โดยภาพรวมทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากประชาชนใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเมือง พอสมควรไม่ว่าการมีส่วนร่วมด้านการรณรงค์หาเสียง ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ด้านการ ควบคุม ตรวจสอบการบริหารงาน เพราะการมีส่วนร่วมดังกล่าวเป็นหน้าที่และสิทธิขั้นพื้นฐาน ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์นรินทร์ โชคสมัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลหันตะเภา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร เห็นว่า การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นการแสดงออกของประชาชนถึงความจงรักภักดีต่อระบบการเมืองมากกว่าเป็นการกระทำตามความต้องการของตน บุคคลที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น จะกระทำไปโดยความสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองดีมากกว่าที่จะเชื่อว่าการลงคะแนนเสียงของตนจะมีผลสำคัญทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไป ผู้ที่ไปลงคะแนนเสียงอาจไม่เข้าไป เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมือง ในรูปแบบอื่นก็ได้ ในทางกลับกันผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกระตือรือร้นในรูปแบบกิจกรรมทางการเมืองอื่น ๆ ก็อาจไม่ไปลงคะแนนเสียงก็ได้ อย่างไรก็ตาม การลงคะแนนเสียงนับว่ามีความสำคัญมากเนื่องจากสามารถกำหนดความเป็นไปของรัฐบาล หรือการปกครองได้ทันทีทันใด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์รินทร์ โชคสมัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลหันตะเภา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

และด้านที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาท หน้าที่ และเห็นความสำคัญในการควบคุม ตรวจสอบการบริหารงานเกี่ยวกับทางการเมืองด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงานมากนักสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนีย์ สลัดทุกข์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลข้าวงาม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการรณรงค์หาเสียง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สามารถอภิปรายผลได้ว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเมืองพอสมควร เพราะเห็นว่าการรณรงค์หาเสียงเป็นก้าวแรกเพื่อจะนำไปสู่การได้ตัวแทนของตนหรือของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยสิทธิ์ พรหมอนุนมัติ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นพิเศษ : ศึกษาเฉพาะกรณีเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ

ประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นพิเศษ : ศึกษาเฉพาะกรณีเมืองพัทยา ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์หาเสียง อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ ๕ ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน โดยบอกต่อกับบุคคลที่รู้จัก ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่าประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ได้ให้ความสำคัญกับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ซึ่งเป็นการยกระดับและพัฒนาระบอบประชาธิปไตยและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา บุญยะเวชชีวิน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ” ด้านการชักชวนให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง

และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ ๗ ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน หาเสียงโดยร่วมเป็นทีมในการเดินหาเสียง มากน้อยเพียงใด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ยังไม่กล้าแสดงออกถึงการแบ่งพรรคแบ่งฝ่ายเท่าที่ควร เนื่องจากเป็นสังคมที่มีความสัมพันธ์ที่ต่อกันในสังคมสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยสิทธิ์ พรหมอนุมัติ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นพิเศษ : ศึกษาเฉพาะกรณีเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นพิเศษ : ศึกษาเฉพาะกรณีเมืองพัทยา ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์หาเสียง อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร เห็นว่า การไปลงคะแนนเสียง เลือกตั้งเป็นการแสดงออกของประชาชนถึงความจงรักภักดีต่อระบบการเมืองมากกว่าเป็นการกระทำตามความต้องการของตน บุคคลที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น จะกระทำไปโดยความสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองดีมากกว่าที่จะเชื่อว่าการลงคะแนนเสียงของตนจะมีผลสำคัญทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไป ผู้ที่ไปลงคะแนนเสียงอาจไม่เข้าไป เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมือง ในรูปแบบอื่นก็ได้ ในทางกลับกันผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกระตือรือร้นในรูปแบบกิจกรรมทางการเมืองอื่น ๆ ก็อาจไม่ไปลงคะแนนเสียงก็ได้ อย่างไรก็ตาม การลงคะแนนเสียง นับว่ามีความสำคัญมากเนื่องจากสามารถกำหนดความเป็นไปของรัฐบาล หรือการปกครองได้ทันทีทันใด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ศักดิ์รินทร์ โขศสมัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลหันตะเภา อำเภอวังน้อย

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ด้านการสื่อข่าวสาร ด้านการเกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง ด้านการชุมนุมประท้วง และด้านการมีบทบาทในชุมชน ตามลำดับ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ ๑ การตัดสินใจเลือกผู้รับสมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานจากนโยบายที่หาเสียง ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ส่วนมากเห็นว่านโยบายของนักการเมืองเป็นตัวกำหนดทิศทางและมีความสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์รินทร์ โชคสมัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลหันตะเภา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ด้านการสื่อข่าวสาร ด้านการเกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง ด้านการชุมนุมประท้วง และด้านการมีบทบาทในชุมชน ตามลำดับ

และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ ๙ การตัดสินใจเลือกผู้รับสมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานที่มีสิ่งของตอบแทน ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร บางส่วนมีความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองและไม่เห็นด้วยกับการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยงยุทธ จารุสิริรังสี ได้ศึกษา “พฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลของประชาชน:กรณีศึกษาเทศบาลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช” พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับหน้าที่ดังกล่าวเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกบุคคลหากได้รับสิ่งของหรือเงินเพื่อผลประโยชน์อื่นจากผู้สมัครพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะไม่เลือกหากได้รับสิ่งของหรือเงินเพื่อผลประโยชน์อื่นจากผู้สมัคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาท หน้าที่ และเห็นความสำคัญในการควบคุม ตรวจสอบการบริหารงานเกี่ยวกับทางการเมืองด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงานมากนักสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนีย์ สัตตทุกข์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลข้าวงาม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

เช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ ๓ เมื่อเห็นว่าการปฏิบัติงานไม่ถูกต้องตามรายละเอียดของโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน เคยแสดงความคิดเห็น ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่าประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร มีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาท หน้าที่ และเห็นความสำคัญในการควบคุม ตรวจสอบ การบริหารงานเกี่ยวกับทางการเมืองด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน พอสมควร สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒนพงษ์ เลขโฆษ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนใน องค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง โดยแยกตามลักษณะการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑. ประชาชนมีส่วนร่วมคิดทางการเมือง ในระดับปานกลาง แต่มีส่วนร่วมคิดทางการเมืองการบริหารในระดับสูง
๒. ประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินการทางการเมืองและการบริหาร ในระดับปานกลาง
๓. ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบทางการเมือง ในระดับสูง แต่ในทางการเมืองการบริหารในระดับปานกลาง

และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ข้อที่ ๕ เมื่อเห็นว่าการปฏิบัติงานไม่ถูกต้องตามรายละเอียดของโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน เคยได้ร้องเรียน มากน้อยเพียงใด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่าประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ยังไม่มีความเชื่อมั่นในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งสอดคล้องกับโชคศักดิ์ อนทวิชญ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนาสาร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี” พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็น ด้านการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการไปฟังคำปราศรัย ด้านการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และด้านการควบคุมและติดตามการบริหารงานท้องถิ่น พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในระดับน้อย

๕.๒.๒ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การศรัทธา อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรัทธา อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนในเขตองค์การศรัทธา อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ที่มีเพศแตกต่างกันไม่ได้เป็นข้อจำกัดในการแสดงความรู้สึกนึกคิด ซึ่งปัจจุบันฐานะทางสังคมของหญิงและชายมิได้แตกต่างกัน เพศหญิงออกทำงานนอกบ้าน เช่นเดียวกับชาย การเรียนรู้กลุ่มเอกลาทางการเมือง เท่าเทียมกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ โกมินทร์ กุลเวชกิจ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด” พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศและอายุการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่มีความแตกต่างกัน

๒) จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การศรัทธา อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรัทธา อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า อายุที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การศรัทธา อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร เพราะอายุไม่ได้เป็นข้อจำกัดในการแสดงความรู้สึกนึกคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองสอดคล้องกับงานวิจัยของโกมินทร์ กุลเวชกิจ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด” พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศและอายุการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่มีความแตกต่างกัน และจำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ และถิ่นที่อยู่อาศัยมีความแตกต่างกัน โดยมัธยมศึกษาตอนปลายมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าระดับอนุปริญญาตรีขึ้นไป อาชีพเกษตรกร/รับจ้างมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

๓) จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การศรัทธา อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรัทธา อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ความแตกต่างของระดับการศึกษามีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การศรัทธา อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร เพราะในยุคปัจจุบันถึงแม้ประชาชนจะได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างทั่วถึงแต่ระดับการศึกษาก็มีผลทำให้ความรู้ความเข้าใจในข้อมูลทางการเมืองแตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิทย์ จันแข่ง ได้

ศึกษาวิจัยเรื่อง “ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลจระเข้เผือก อำเภอตำบมชะมดเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี”พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แก่ การศึกษา รายได้ ความสนใจในข่าวสารทางการเมือง การรับรู้กิจกรรมข่าวสารของตำบล มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ส่วนเพศ อายุและการประกอบอาชีพไม่ใช่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๔) จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ประชาชนที่มีการประกอบอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การศรัทธา อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีการประกอบอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การศรัทธา อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร โดยรวม ทั้ง ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า การประกอบอาชีพที่ต่างกันของประชาชนไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การศรัทธา อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร เพราะกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่มอาชีพ คือ เกษตรกรรม รับราชการ ธุรกิจส่วนตัว และรับจ้างทั่วไป ซึ่งประชาชนที่มีอาชีพ แตกต่างกัน เพราะประชาชนที่ประกอบอาชีพทุกอาชีพ ต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อที่จะกำหนดทิศทางการเมืองในพื้นที่ที่ตนอาศัยอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิทย์ จันแข่ง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลจระเข้เผือก อำเภอตำบมชะมดเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี”พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แก่ การศึกษา รายได้ ความสนใจในข่าวสารทางการเมือง การรับรู้กิจกรรมข่าวสารของตำบล มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ส่วนเพศ อายุและการประกอบอาชีพไม่ใช่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยและการอภิปรายผลแล้วสามารถสรุปผล โดยแบ่งเป็น ๒ ระดับ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

ผลการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรัทธา อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธรโดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการรณรงค์หาเสียง ๒) ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และ ๓) ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรัทธา อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ควรรักษามาตรฐานในกิจกรรมต่างๆ ทางการเมืองที่ได้อยู่แล้วให้คงไว้และพัฒนาในส่วนอื่นๆ ที่ยังไม่สมบูรณ์ให้อยู่ในระดับดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ ๕ ได้ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน โดยบอกต่อกับบุคคลที่รู้จัก ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จึงควรปรับปรุงแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยปรับปรุงกิจกรรมทางการเมือง ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้มากขึ้น ทำให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยมีความสมบูรณ์แบบ เพื่อให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีการพัฒนา

ในระดับมากที่สุดต่อไป

และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ ๕ เมื่อเห็นว่า มีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง ตามรายละเอียดของโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ท่านเคยร้องเรียน ด้านการตรวจสอบควบคุมการบริหารงาน ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จึงควรปรับปรุงแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน โดยการให้ความสำคัญในด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน เพื่อให้การพัฒนา ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเพิ่มมากขึ้นและพัฒนาจนถึงระดับมากที่สุด

และแบ่งเป็นรายด้านในการเสนอแนะเชิงนโยบายตามลำดับดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการรณรงค์หาเสียง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จึงควรปรับปรุงแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการรณรงค์หาเสียง ให้ครอบคลุมในทุกประเด็น มีคุณภาพและมีศักยภาพ ตามวัตถุประสงค์ตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรณรงค์หาเสียงเพิ่มขึ้นถึงระดับดีในโอกาสต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ ๕ ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน โดยบอกต่อกับบุคคลที่รู้จัก ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จึงควรปรับปรุงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการรณรงค์หาเสียง โดยการช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน โดยบอกต่อกับบุคคลที่รู้จัก ซึ่งเป็นการส่งเสริมระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตยอีกทางหนึ่ง เพื่อให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเพิ่มขึ้นถึงระดับดีในโอกาสต่อไป

และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ ๗ ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน หาเสียงโดยรวมเป็นทีมในการเดินหาเสียง ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จึงควรปรับปรุงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการรณรงค์หาเสียง โดยการช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน หาเสียง

โดยรวมเป็นที่มในการเดินหาเสียง เพราะเป็นการเสริมสร้างระบบการเมืองให้มีความเข้มแข็งและดี
เพิ่มมากขึ้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
ดังนั้นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จึงควรปรับปรุงแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการ
เมือง ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ให้ครอบคลุมในทุกประเด็น มีคุณภาพและมีศักยภาพ ตาม
วัตถุประสงค์ตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรณรงค์หา
เสียงเพิ่มขึ้นถึงระดับดีในโอกาสต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ ๑ การตัดสินใจเลือกผู้รับสมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การ
บริหารส่วนตำบลศรีฐานจากนโยบายที่หาเสียง ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นประชาชน
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จึงควรปรับปรุงแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการ
ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ในการตัดสินใจเลือกผู้รับสมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
ศรีฐานจากนโยบายที่หาเสียงให้มากขึ้นเพื่อให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้นถึงระดับดี
ในโอกาสต่อไป

และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ ๔ การตัดสินใจเลือกผู้รับสมัครรับเลือกตั้งนายก
องค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานที่มีสิ่งของตอบแทน ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น
ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จึงควรปรับปรุงแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมือง
โดยปลูกฝังค่านิยมไม่ให้ประชาชนตัดสินใจเลือกผู้รับสมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วน
ตำบลศรีฐานที่มีสิ่งของตอบแทน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในระบอบประชาธิปไตยต่อไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน พบว่า โดยรวมอยู่ใน
ระดับปานกลาง ดังนั้นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จึงควรปรับปรุงแก้ไขการมี
ส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน โดยให้เล็งเห็นผลเสียและเห็นผลดี
และให้ประชาชนตระหนักเสมอว่าเป็นหน้าที่ของตนเพื่อรักษาผลประโยชน์ของสังคม เพื่อให้ระดับ
การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน เพิ่มขึ้นถึงระดับ
ดีขึ้นในโอกาสต่อไป

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ ๓ เมื่อเห็นว่าการปฏิบัติงานไม่ถูกต้องตามรายละเอียดของ
โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน เคยแสดงความคิดเห็น ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปาน
กลาง ดังนั้นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จึงควรปรับปรุงแก้ไขการมีส่วนร่วม
ทางการเมือง ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน เมื่อเห็นว่าการปฏิบัติงานไม่ถูกต้องตาม
รายละเอียดของโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้วยการแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็น
เสียงสะท้อนให้เห็นว่าไม่เห็นด้วยกับความไม่ถูกต้องในสิ่งที่เห็นเพื่อพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ ๕ เมื่อเห็นว่าการปฏิบัติงานไม่ถูกต้องตามรายละเอียดของโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน เคยได้ร้องเรียน ดังนั้นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จึงควรปรับปรุงแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน เมื่อเห็นว่าการปฏิบัติงานไม่ถูกต้องตามรายละเอียดของโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ด้วยการร้องเรียนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและเพื่อให้ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และการประกอบอาชีพต่างกัน มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร แตกต่างกัน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังนี้

- ๑) ควรมีศึกษาลักษณะการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร
- ๒) ควรมีศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลในเขตจังหวัดยโสธร
- ๓) ควรมีศึกษาบทบาทของพรรคการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร

บรรณานุกรม

๑. หนังสือทั่วไป

- กฐิน ศรีมงคล. การพัฒนาชุมชนและการพัฒนาการเกษตร. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๒.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘.
- โกวิท พวงงาม. มิติใหม่การปกครองท้องถิ่น : วิสัยทัศน์กระจายอำนาจและการบริหารท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม, ๒๕๕๐.
- _____. การปกครองท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เดือนตุลา, ๒๕๕๐.
- คณะกรรมการกระจายอำนาจ, สำนักงาน. คู่มือการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครุสภา, ๒๕๔๖.
- จรรยา สุภาพ. ประชาธิปไตยกับการพัฒนาเศรษฐกิจและระบบการเมือง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๔.
- จันทนา สุทธิจारी. การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. การบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๗.
- ชวงค์ ฉายบุตร. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่นกรมการปกครอง, ๒๕๓๙.
- ชูศักดิ์ เทียงตรง. การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘.
- _____. เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๘.
- ณรงค์ โพธิ์พูกษานันท์. ระเบียบวิธีวิจัย : เอกสารตำราหลัก ประกอบการเรียนการสอน วิชาระเบียบวิธีวิจัยเชิงบูรณาการ. กรุงเทพมหานคร : เอ็กซ์เปอร์เน็ท. ๒๕๕๐.
- ณรงค์ สีนสวัสดิ์. การเมืองการปกครองไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘.
- ติน ปรัชญพฤทธิ์. การบริหารการพัฒนา : ความหมาย เนื้อหาแนวทาง และปัญหา. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑.

- ทิวทอง หงส์วิวัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์
โสภากการพิมพ์, ๒๕๒๗.
- ทิพาพร พิมพ์สุทธิ. พัฒนาทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๑.
- ธเนศวร์ เจริญเมือง. การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์คบไฟ, ๒๕๕๐.
- ธีรพล อรุณะกลสิกร. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไข
เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญู, ๒๕๔๒.
- ธีรศักดิ์ อุ๋นอารมณเลิศ. เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา. นครปฐม:ภาควิชา
พื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๙.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. ทิศทางการปกครองท้องถิ่นของไทยและต่างประเทศเปรียบเทียบ.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๖.
- นายกรัษฐมนตรี,สำนัก. แผนปฏิบัติการกำหนดแผนขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น, ๒๕๔๕.
- นิภา เมธธาวิชัย. วิทยาการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๓.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์
โสภากการพิมพ์, ๒๕๒๗.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๓.
- บุญอริ ยีหมะ. ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์. สงขลา : โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา, ๒๕๕๐.
- ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์, ๒๕๒๕.
- ประมวล รุจนเสรี. อำนาจของปวงชน. กรุงเทพมหานคร : ฐานการพิมพ์, ๒๕๔๙.
- ประหยัด หงส์ทองคำ. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช. ๒๕๒๓.
- _____. การกระจายอำนาจ หลักการและองค์ประกอบที่น่าพิจารณา. กรุงเทพมหานคร :
เทศาภิบาล, ๒๕๔๐.
- ปรัชญา เวสารัชช. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๘.
- พรชัย เทพปัญญา และคณะ. การปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบ. กรุงเทพมหานคร : ป.สัมพันธ์พาณิชย์,
๒๕๓๗.

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาในปัจจุบันในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์, ๒๕๔๗.
- ยวัฒน์ วุฒเมธี. หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อนุเคราะห์ไทย, ๒๕๒๖.
- ราชการส่วนตำบล, กอง, กรมการปกครอง, กระทรวงมหาดไทย. การจัดทำแผนพัฒนาตำบล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาสมัครรักษาดินแดน, ๒๕๔๒.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร : บริษัทนานมีบุ๊คพับลิเคชั่น จำกัด, ๒๕๔๖.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. หลักรัฐศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: บทพิศการพิมพ์, ๒๕๔๙.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๐.
- ลิขิต อีร์เวคิน. การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๕.
- _____ การเมืองการปกครองของไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘.
- วุฒิสาร ตันไชย. การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : เอ พี กราฟิคส์ไชน์และการพิมพ์, ๒๕๔๗.
- ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรม. คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๖.
- สถาบันดำรงราชานุภาพและกรมการปกครอง. ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร : กองวิชาการแผนงาน, ๒๕๓๙.
- สิทธิพันธ์ พุทธนุ. ทฤษฎีพัฒนาการเมือง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น. ๒๕๔๔.
- อุดม เขยทิววงศ์. หนังสือยุคปฏิรูปการศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบล ประชาธิปไตยของชาวบ้าน. กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, ๒๕๔๕.

๒. บทความในวารสาร

บุญเรือง บุรศักดิ์. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย”. รัฐสภาสาร.

ปีที่ ๓๔ ฉบับที่ ๑๐. ตุลาคม ๒๕๒๙ : ๑๕.

ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์. “การมีส่วนร่วมของประชาชน”. วารสารพัฒนาชุมชน. ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑

: ๒๕.

๓. วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

โกมินทร์ กุลเวชกิจ. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๔๙.

โชคศักดิ์ อนทวีชัย. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนาสาร อำเภอนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี”. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

ไชยสิทธิ์ พรหมอนุมัติ. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นพิเศษ : ศึกษาเฉพาะกรณีเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๕.

บุญมา แสงกล้า, พ.ต.ท. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๕.

ปภัศรา มาแสวง. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนพิการ : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัด ร้อยเอ็ด”. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

พัฒน์พงษ์ เลขโฆษ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดจันทบุรี”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๔.

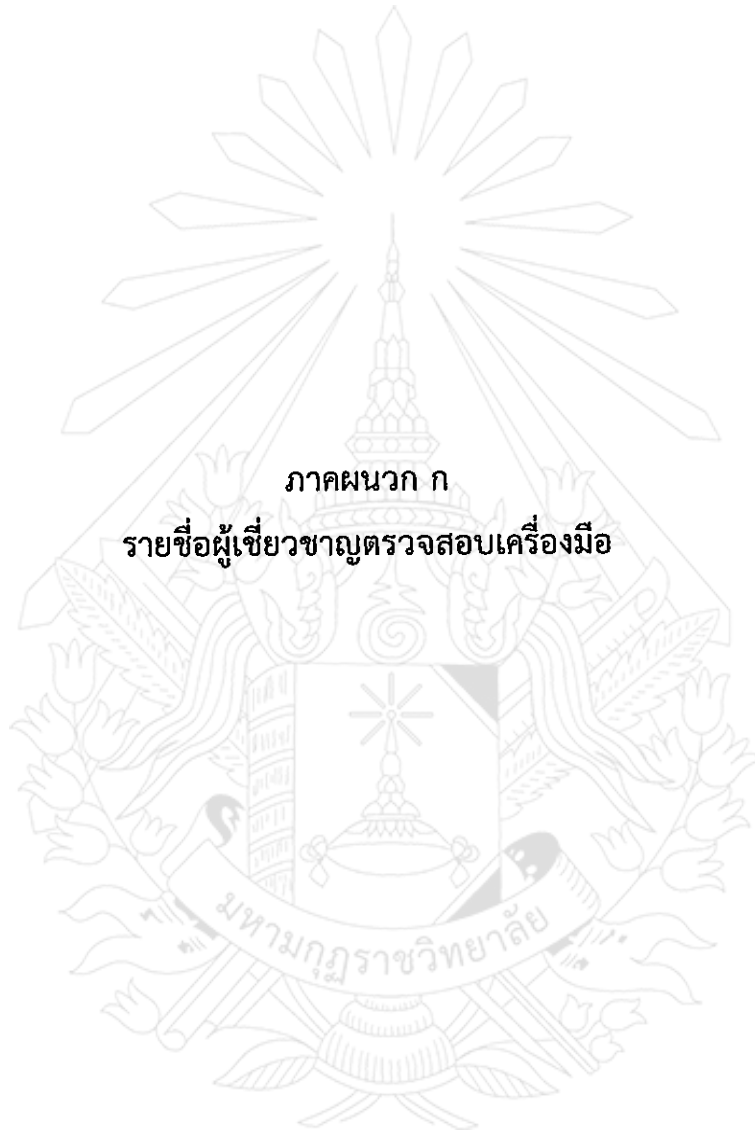
พิรุณ เสลานนท์. “การกระจายอำนาจ : ปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการกระจายอำนาจในรูปองค์การบริหารส่วนตำบล”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

- วิทยา บุญยะเวชชีวิน. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๓.
- ศักดิ์ ทาป็น. “ปัญหาและมาตรการการจัดการขยะของเทศบาลนครเชียงใหม่”. การค้นคว้าอิสระรัฐ-ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, ๒๕๔๗.
- ศักดิ์นรินทร์ โชคสมัย. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลหันตะเภา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. สารนิพนธ์ศาสตรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.
- सानิส พึ่งพรชัย. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่”. สารนิพนธ์ศาสตรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- สุวิทย์ จันเช่ง. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลจระเข้เผือก อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๗.
- อนันต์ ปูชู. “ความคิดเห็นต่อโครงการก่อสร้างของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่”. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๓.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญเลิศ ราโชติ

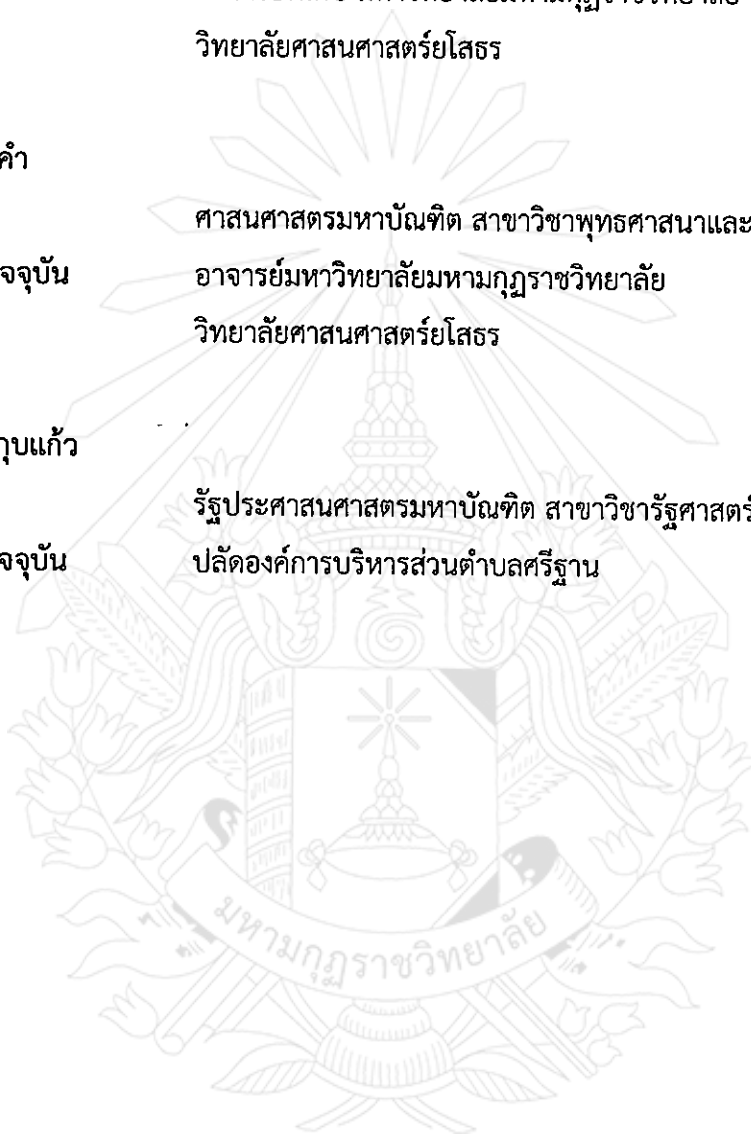
การศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา
ตำแหน่งการศึกษา อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ

๒. นายวิพจน์ วันคำ

การศึกษา ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ

๓. นางสาวหฤทัย กุบแก้ว

การศึกษา รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์
ตำแหน่งปัจจุบัน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ ศธ 6019/108

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร
จังหวัดยโสธร 35000

22 กุมภาพันธ์ 2553

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อทำการวิจัย
เจริญพร ผศ.ดร. บุญเลิศ ราโชติ

สิ่งที่แนบมาด้วย 1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 ชุด
2. โครงร่างสารนิพนธ์ 1 ชุด

ด้วย นายประสิทธิ์ เข้มเพชร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์ การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย
ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อทำการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อ โปรดทราบและพิจารณา และวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระปริยัติธรรม)

รักษาการ ในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
โทร. 0-4571-1056 ต่อ 103
<http://www.ybc.mbu.ac.th>

ขอแสดงความยินดี

ดี เป็นพร

(ผศ.ดร.บุญเลิศ ราโชติ)

ที่ ศบ 6019/108

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์บิโธร
ตำบลในเมือง อำเภอเมืองบิโธร
จังหวัดบิโธร 35000

22 กุมภาพันธ์ 2553

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อทำการวิจัย

เจริญพร นายวิพนธ์ วันคำ

สิ่งที่แนบมาด้วย 1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 ชุด
2. โครงร่างสารนิพนธ์ 1 ชุด

ด้วย นายประสิทธิ์ เข้มเพชร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์ การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์บิโธร ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าค้อ จังหวัดบิโธร” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์บิโธร ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อทำการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อ โปรดทราบและพิจารณา และวิทยาลัยศาสนศาสตร์บิโธร หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระปริยัติธรรมา)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์บิโธร

ศูนย์การศึกษามัธยมศึกษาวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์บิโธร

โทร 0-4571-1056 ต่อ 103

<http://www.ybc.mbu.ac.th>

ที่ ศธ 6019/10*8

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์บิโชน
ตำบลในเมือง อำเภอเมืองบิโชน
จังหวัดบิโชน 35000

22 กุมภาพันธ์ 2553

เรื่อง ขอลความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อทำการวิจัย
เจริญพร นางสาวหฤทัย กุมแก้ว

สิ่งที่แนบมาด้วย 1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 ชุด
2. โครงร่างสารนิพนธ์ 1 ชุด

ด้วย นายประสิทธิ์ เข้มเพชร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์ การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์บิโชน ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว จังหวัดบิโชน” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย
ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์บิโชน ขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อทำการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อ โปรดทราบและพิจารณา และวิทยาลัยศาสนศาสตร์บิโชน หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

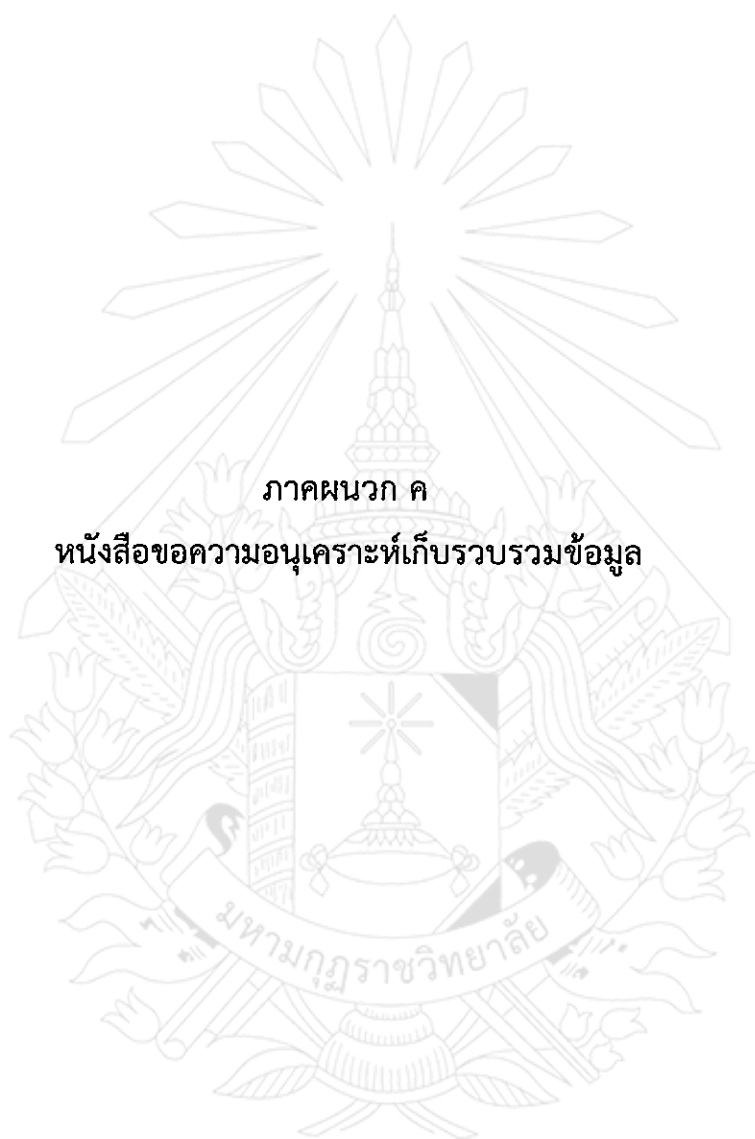
ขอเจริญพร

(พระปริยัติธรรมวงศ์)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์บิโชน

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์บิโชน
โทร 0-4571-1056 ต่อ 103
<http://www.jbs.mbu.ac.th>

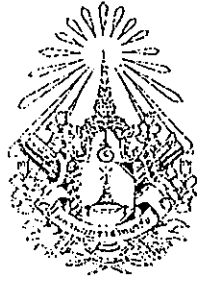
๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 6019/107

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร
จังหวัดยโสธร 35000

22 กุมภาพันธ์ 2553

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล
เชิงคุณภาพ นายไสว จันทร์เพ็ชร์ นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลศรีฐาน

ซึ่งแนบมาด้วย 1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 ชุด
2. โครงร่างสารนิพนธ์ 1 ชุด

ด้วย นายประสิทธิ์ เข้มเพชร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์ การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมทางภาคการเมือง
ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย
ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา
ดังกล่าวดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้นนักศึกษาจะมาติดต่อประสานงาน
กับท่านโดยตรง

จึงเจริญพร เพื่อโปรดทราบและพิจารณา และวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร หวังเป็นอย่างยิ่งว่า
คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระปริยัติธรรมวงศ์)

รักษามการในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้งวิทยาลัย

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร

โทร. ๐ 4871 - 1056 ต่อ 103

http://www.ybambu.ac.th

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร, ๒) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ที่มี เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ ที่ต่างกัน, ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร

๒. การตอบแบบสอบถามนี้จะมีผลสำคัญทำให้การวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้นซึ่งเป็นประโยชน์ในการศึกษาถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร พร้อมทั้งนำข้อมูลบางส่วนมาเป็นแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อไป ขอความกรุณาได้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพราะข้อมูลที่ตรงกับความจริงจะทำให้ผลการวิจัยเป็นไปอย่างถูกต้อง ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจะปกปิดเป็นความลับ และการแปรผลการวิจัยจะเป็นในลักษณะส่วนรวม

๓. แบบสอบถามชุดนี้มี ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open - ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร

ขอขอบคุณทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

นายประสิทธิ์ เข็มเพชร

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย✓ ลงในช่องว่างหน้าคำตอบที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

๑. เพศ

- () หญิง
() ชาย

๒. อายุ

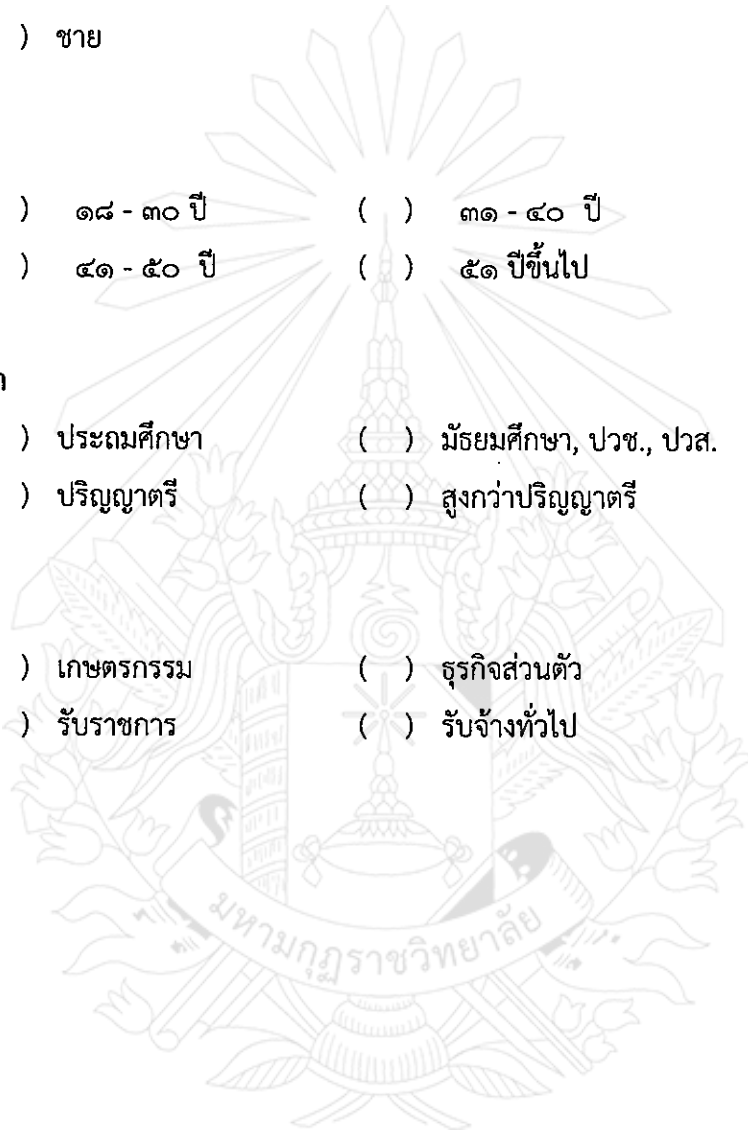
- () ๑๘ - ๓๐ ปี () ๓๑ - ๔๐ ปี
() ๔๑ - ๕๐ ปี () ๕๑ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

- () ประถมศึกษา () มัธยมศึกษา, ปวช., ปวส.
() ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อาชีพ

- () เกษตรกรรม () ธุรกิจส่วนตัว
() รับราชการ () รับจ้างทั่วไป

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการมีส่วนร่วมของท่านมากที่สุด
เพียงข้อเดียว ซึ่งแต่ละข้อจะมี ๕ ระดับ คือ

มากที่สุด	หมายความว่า	มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
มาก	หมายความว่า	มีระดับการมีส่วนร่วมมาก
ปานกลาง	หมายความว่า	มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
น้อย	หมายความว่า	มีระดับการมีส่วนร่วมน้อย
น้อยที่สุด	หมายความว่า	มีระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการรณรงค์หาเสียง						
๑.	ท่านแสดงตนเป็นแนวร่วมให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานที่ท่านชื่นชอบ มากน้อยเพียงใด					
๒.	ท่านแสดงตนเป็นแนวร่วมให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานที่ท่านชื่นชอบ มากน้อยเพียงใด					
๓.	ท่านได้ให้การสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ในการรณรงค์หาเสียง มากน้อยเพียงใด					
๔.	ท่านได้ให้การสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ในการรณรงค์หาเสียง มากน้อยเพียงใด					
๕.	ท่านได้ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน โดยบอกต่อกับบุคคลที่รู้จัก มากน้อยเพียงใด					

ข้อที่	รายการ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๖.	ท่านได้ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน โดยบอกต่อกับบุคคลที่รู้จัก มากน้อยเพียงใด					
๗.	ท่านได้ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน หาเสียงโดยร่วมเป็นทีมในการเดินหาเสียง มากน้อยเพียงใด					
๘.	ท่านได้ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน หาเสียงโดยร่วมเป็นทีมในการเดินหาเสียง มากน้อยเพียงใด					
๙.	ท่านมีบทบาทในการชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน มากน้อยเพียงใด					
๑๐.	ท่านมีบทบาทในการชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน มากน้อยเพียงใด					
ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง						
๑.	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานจากนโยบายที่หาเสียง มากน้อยเพียงใด					
๒.	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานจากนโยบายที่หาเสียง มากน้อยเพียงใด					
๓.	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จากความรู้ความสามารถ มากน้อยเพียงใด					

ข้อที่	รายการ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๔.	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จากความรู้ความสามารถ มากน้อยเพียงใด					
๕.	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จากประสบการณ์การทำงาน มากน้อยเพียงใด					
๖.	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จากประสบการณ์การทำงาน มากน้อยเพียงใด					
๗.	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานโดยไม่คำนึงถึงการเป็นเครือญาติ มากน้อยเพียงใด					
๘.	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานโดยไม่คำนึงถึงการเป็นเครือญาติ มากน้อยเพียงใด					
๙.	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานที่มีสิ่งของตอบแทน มากน้อยเพียงใด					
๑๐.	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานที่มีสิ่งของตอบแทน มากน้อยเพียงใด					
ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน						
๑.	เมื่อท่านเห็นว่า มีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง ของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ท่านเคยแสดงความคิดเห็น มากน้อยเพียงใด					

ข้อที่	รายการ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๒.	เมื่อท่านเห็นว่า มีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้องของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ท่านเคยแสดงความคิดเห็น มากน้อยเพียงใด					
๓.	เมื่อท่านเห็นว่า มีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้องตามรายละเอียดขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ท่านเคยแสดงความคิดเห็น มากน้อยเพียงใด					
๔.	เมื่อท่านเห็นว่า มีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้องตามรายละเอียดของโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ท่านเคยท้วงติง มากน้อยเพียงใด					
๕.	เมื่อท่านเห็นว่า มีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้องตามรายละเอียดของโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ท่านเคยร้องเรียน มากน้อยเพียงใด					
๖.	เมื่อท่านเห็นว่า มีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้องตามรายละเอียดของโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ท่านเคยได้แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ มากน้อยเพียงใด					
๗.	ท่านเคยรับทราบข่าวประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มากน้อยเพียงใด					
๘.	ท่านมีส่วนในการชักชวนผู้อื่นมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน มากน้อยเพียงใด					

ข้อที่	รายการ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๙.	ท่านเคยได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจสอบโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลมากน้อยเพียงใด					
๑๐.	เมื่อท่านเห็นว่า มีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ท่านเคยแสดงความคิดเห็น มากน้อยเพียงใด					

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open - ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะ
เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
ศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร

๑. ด้านการรณรงค์หาเสียง

ข้อเสนอแนะ.....

.....
.....
.....

๒. ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ข้อเสนอแนะ.....

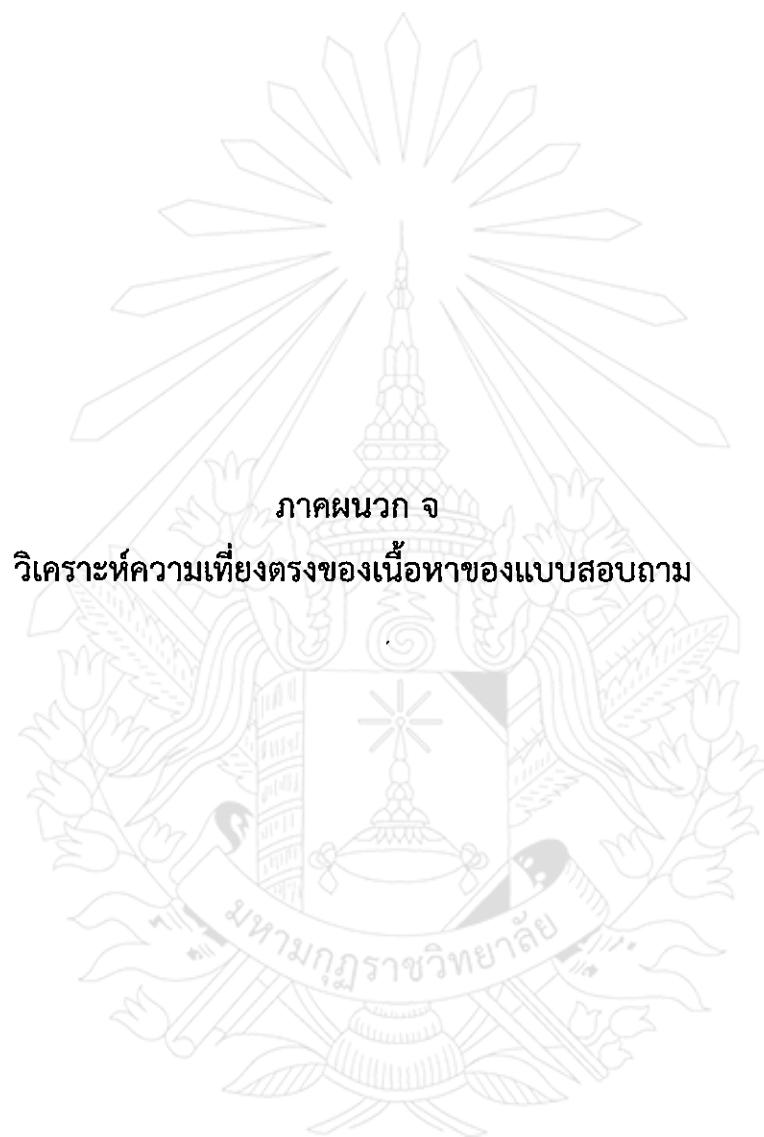
.....
.....
.....

๓. ด้านการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงาน

ข้อเสนอแนะ.....

.....
.....
.....

ขอขอบคุณที่ตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก จ

วิเคราะห์ความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแบบสอบถาม

วิเคราะห์ความเที่ยงตรงทางเนื้อหาของแบบสอบถาม (IOC)

ชื่อเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร” รหัส ๕๐ ชื่อนักศึกษา นายประสิทธิ์ เข้มเพชร รุ่นที่ ๕/๒๕๕๑ สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง

๑. ชื่อสกุล-ของผู้เชี่ยวชาญ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญเลิศ ราชิตี
การศึกษา	ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
๒. ชื่อสกุล-ของผู้เชี่ยวชาญ	นายวิพจน์ วันคำ
การศึกษา	ศาสตราจารย์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร
๓. ชื่อสกุล-ของผู้เชี่ยวชาญ	นางสาวหทัย กุบแก้ว
วุฒิการศึกษา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์
ตำแหน่งปัจจุบัน	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน

คำชี้แจง

แบบวัดของการวิจัยตอนที่ ๒ ทำขึ้นเพื่อให้ผู้ตอบได้วัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ในแต่ละหัวข้อหากท่านผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเห็นว่าคำถามในข้อใดที่ตรงตามวัตถุประสงค์ ของการวิจัยตามความคิดเห็นของท่านโปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องความคิดเห็น

ให้คะแนน +๑	หมายถึง	แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
ให้คะแนน ๐	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
ให้คะแนน -๑	หมายถึง	แน่ใจว่าแบบสอบถามนี้ไม่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร	การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	
	๑. ท่านแสดงตนเป็นแนวร่วมให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ที่ท่านชื่นชอบ มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	
๒. ท่านแสดงตนเป็นแนวร่วมให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ที่ท่านชื่นชอบ มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๓. ท่านได้ให้การสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ในการรณรงค์หาเสียง มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๔. ท่านได้ให้การสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ในการรณรงค์หาเสียง มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๕. ท่านได้ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน โดยบอกต่อกับบุคคลที่รู้จัก มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๖. ท่านได้ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน โดยบอกต่อกับบุคคลที่รู้จัก มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๗. ท่านได้ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน หาเสียงโดยรวมเป็นทีมในการเดินหาเสียง มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๘. ท่านได้ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน หาเสียงโดยรวมเป็นทีมในการเดินหาเสียง มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร		การพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย
		คนที่	คนที่	คนที่	
		๑	๒	๓	
๙.	ท่านมีบทบาทในการชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๑๐.	ท่านมีบทบาทในการชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๑๑.	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานจากนโยบายที่หาเสียง มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๑๒.	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานจากนโยบายที่หาเสียง มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๑๓.	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จากความรู้ความสามารถ มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๑๔.	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จากความรู้ความสามารถ มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๑๕.	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จากประสบการณ์การทำงาน มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๑๖.	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน จากประสบการณ์การทำงาน มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร		การพิจารณาของ			ค่าเฉลี่ย
		ผู้เชี่ยวชาญ			
		คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	
๑๗.	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานโดยไม่คำนึงถึงการเป็นเครือญาติ มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๑๘.	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานโดยไม่คำนึงถึงการเป็นเครือญาติ มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๑๙.	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานที่มีสิ่งของตอบแทน มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๒๐.	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐานที่มีสิ่งของตอบแทน มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๒๑.	เมื่อท่านเห็นว่า มีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง ของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ท่านเคยแสดงความคิดเห็น มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๒๒.	เมื่อท่านเห็นว่า มีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ท่านเคยแสดงความคิดเห็น มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๒๓.	ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๒๔.	เมื่อท่านเห็นว่า มีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้องตามรายละเอียดของโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ท่านเคยท้วงติง มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑

ข้อความ	การพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	
	๒๕. เมื่อท่านเห็นว่า มีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง ตามรายละเอียดของโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ท่านเคยร้องเรียน มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	
๒๖. เมื่อท่านเห็นว่า มีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง ตามรายละเอียดของโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ท่านเคยได้แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๒๗. ท่านเคยรับทราบข่าวประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๒๘. ท่านมีส่วนในการชักชวนผู้อื่นมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๒๙. ท่านเคยได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจสอบโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลมากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑
๓๐. เมื่อท่านเห็นว่า มีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีฐาน ท่านเคยแสดงความคิดเห็น มากน้อยเพียงใด	+๑	+๑	+๑	๑

ภาคผนวก ฉ

ตารางอำนาจจำแนกและการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

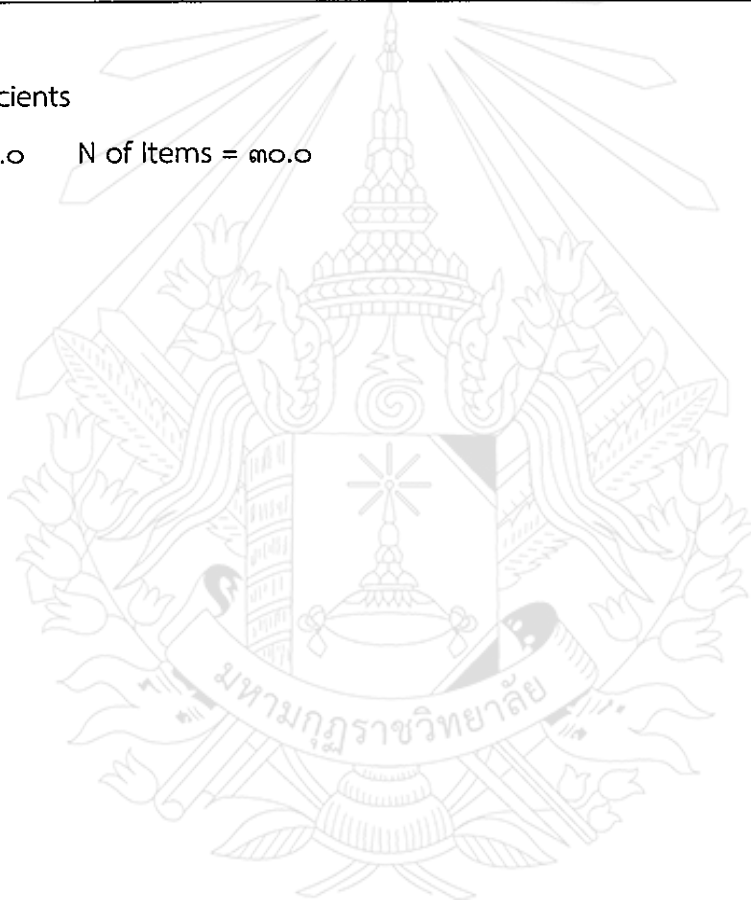

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
๒๕	๑๐๐.๖๗	๑๐๙.๒๐	.๗๘	.๙๗
๒๖	๑๐๐.๔๓	๑๐๗.๙๘	.๙๕	.๙๗
๒๗	๑๐๐.๔๓	๑๐๗.๙๘	.๙๕	.๙๗
๒๘	๑๐๐.๔๓	๑๐๗.๙๘	.๙๕	.๙๗
๒๙	๑๐๐.๔๓	๑๐๗.๙๘	.๙๕	.๙๗
๓๐	๑๐๐.๖๗	๑๐๙.๒๐	.๗๘	.๙๗

Reliability Coefficients

N of Cases = ๓๐.๐ N of Items = ๓๐.๐

Alpha = .๙๗

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล : นายประสิทธิ์ เข้มเพชร
วัน เดือน ปีเกิด : วันพฤหัสบดี ที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๒๘
ที่อยู่ปัจจุบัน : ๗๑ หมู่ที่ ๑ บ้านศรีฐาน ตำบลศรีฐาน อำเภอป่าดัว
จังหวัดยโสธร

การศึกษา

พ.ศ. ๒๕๔๒ : มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนศรีฐานกระจายศึกษา
พ.ศ. ๒๕๔๕ : มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนป่าดัววิทยา
พ.ศ. ๒๕๕๑ : รัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน

พ.ศ. ๒๕๕๒ - ปัจจุบัน : กองแผนและงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร

